

GEORGE VOICA

EPOPEEA NEAMULUI
ROMÂNESC

Editura ROTIPO

2024

Tehnoredactare computerizată: *Prof. inv. Dana-Alina Tăcutu*
Coperti: *Irina Comănescu*

Consilieri științifici: Dr. C-tin Ionițescu, Senator Emilian
Frâncu (Fundăția „Vâlcea 1”), Ec. C-tin Argeșanu.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

VOICA, GEORGE

Epopoea neamului românesc / George Voica. - Iași: Editura
Rotipo, 2024

ISBN

Predoslovie

Cititorule ce cauți calea mării-nțelepciuni,
cum să faci, spre a pricepe, taina-adâncilor minuni,
care, dintru începuturi, Domnul pusu-le-a-n Cuvânt,
dacă-n mintea ta nu este decât pulbere și vânt;
când în inimă-ți coboară decât pofta de mărire,
deși n-ai văzut vreodată decât prag de mănăstire;
nu vorbesc să intri-n dânsa, să te-nchini pe la icoane,
ori să-ți curgă râu de lacrimi peste sângerânde rane
ale Fiului ce duce și acuma Crucea-n spate,
pe când tu, înțelepciunii-i dai pălmi nenumărate?!
Te întrebi, măcar o dată, cine Duh a pus în tine,
cum, la împărați, pe creștet, în coroane cu rubine,
a mai pus și multă minte, și pricepere, și milă
pentru cel sărac, ce n-are nici uleiul de feștilă,
că, flămând de multe zile, el tot caută merinde,
pentru care, doar pe-o pâine, inima din el și-ar vinde?!
Dacă toate-acestea încă n-au trecut prin mintea-ți mică,
bagă seamă și te uită la fărâma de furnică;
vezi-o cum se ostenește, de când soarele răsare,
până ce amurgul vine cu domoala sa vâlvoare,
și-ai să înțelegi atuncea, că nimic în lume nu e
decât ordine și rugă ce,-n genunchi, spre ceruri suie,
căci nimic nu e-ntâmplare, nici că mintea ți-e pribeagă,
ci că totul făcut este ca oricine să-nțeleagă
că, de cerul se rotește, nu o face că el știe,
ci că Duhu-nțelepciunii-i este bolta azurie,
pe sub care neamuri multe, din vechimi se perindară;
multe, însă, din istorii mari rămaseră pe-afară...
De poeți a fost nevoie și de hronice bătrâne,
să vedem ce fapte demne au avut ele-a ne spune,
așa cum, la perși, Firdusi, a făcut-o-n „*Şah-Namè*”,
cel dintâi și cel din urmă; și acuma tot el e,

c-a iubit, ca nimeni altul, neamul său cel perisan,
înfruntând durere multă, cum Sisif, un bolovan,
dar rămâne-va de-a pururi, epopeilor el tată,
cum Homer, trăgând în jugul poeziei de-altădată...
Orice neam, cinstire-naltă i se pune lui în rime,
pentru cei deschiși la minte, stăpânind peste mulțime
de făpturi ce - ogorul ară, ori se uită-adânc în stele,
cum și Soarele o face, raze trimițând spre ele!...
Cu atât mai mult eu, însă, nevăzând cum cronicarii
n-au putut să țină-n frâie veacurile-armăsarii,
decât de la Burebista până înspre mai încoace,
ca și cum cu neamu-acesta, sârba ar fi vrut să joace,
m-am gândit ca, pe-ndelete, să cobor în vechi fântâne,
s-aflu soarta alor noștri, soarta nației române!
De aceea, cu credință, adevăru-l vreau a spune,
așezându-mi eu genunchii, în altar, în rugăciune,
că nu-i alta mai de vază a istoriei aminte:
cine-a fost poporu-acesta cu milenii mai'nainte...
De acum, și fără tihnă, ascultați-mă-n tăcere:
c-am să vă așez pe masă, faguri rourați, de miere!

*

* *

Biblia ne povestește și-nțelegem anevoie:
din Potopul care fost-a, au scăpat ai săi și Noe,
cela „*ce umbla cu domnul*”, și al lui Lameh fecior,
Metusala fiind bunica-i, ce-l legăna pe picior,
că, de megem mai departe, buchisind, așa, încet,
vom vedea că mai scăpară: Sem și Ham, dar și Iafet...
Și din Sem, a treia spiță, avea numele Peleg,
care-nseamnă „*împărțire*”, că pântu-acesta,-ntreg,
după cum se vede și-astăzi „*Brazda lui Novac*”, ce duce
din Oltenii (Șopârlița), peste Prut, pământ să-mbuce,
nu puteau ca să-l împartă oamenii ca noi, de azi,

ci Pelasgi ei se numiră, uriași, de fel, nomazi,
ce pe Eufrat urcară, cucerind Asia Mică,
nordul Africii, Elada, și Tracia, fără frică,
încât Dunărea bătrână o numiră „*râu Rison*”,
Daciei-i zicând „*Havila*”, că i-au așezat pe tron,
a lui Noe,-a șasea spiță, ce Havila se numea
și avea atâta aur, câți sunt fulgii albi, de nea...
Dar nu tihnă, țara asta, avu parte, ci suspin,
că porniră dinspre Persii, toți urmașii lui Cain,
verișorii lui Peleg: Enoh, Lameh, Iobal,
tatăl tuturor ce cântă-n alăută și caval;
mai precis, păstorii, sacii, tribul nord-iranian,
ce-n Carpați se cheamă „*dacii*”, ce luptară cu Traian,
încât țara asta toată, cea cu „*Brazda lui Novac*”,
saci, pelasgi o înroșiră, timp aproape de un veac,
până când se domoliră, încuscându-se-n Carpați,
de-au dat neamu-acesta mândru, de păstori și de soldați...
Azi, se spune „*sincronismul cultural*”, și așa este,
că noi n-am căzut din ceruri — Zburătorul din poveste —,
ci ne-a consemnat, de-a pururi, însuși scribul din Scriptură,
cel ce Duh din Duhul Său ne-a suflat nouă în gură,
n-am venit aici de-o vară, ci de la-nceput de lume;
Sacidava-și mai păstrează până astăzi al ei nume,
la Miercurea Sibiană, dacii-avându-și „*dava*” lor,
nu în stepele Kalmuce, ci-n de munte cu bujor...
Noi, în spate,-avem milenii, cel puțin vreo șase, șapte,
și pământu-acesta,-al nostru, nu era cuprins de noapte,
și că ne trăgeam din Noe, din fecioru-acelui Sem,
chiar Finduși nouă spune,-n „*Şah-Namè*”, precum vedem,
ci de-un hronicar vorbește, ce-l chema Azadeh Serv,
care urcă pân'la spița celui Sam, de-n sânge-i fierb
întâmplările persane, de la Eridu și Kish,
unde chiar Divinitatea, printre florile de caiși,
coborî întâia oară la Sumer, pe lângă Ur,
de unde Avraam pleca-va, spre Canaan, vultúr,

încât mică ți se pare lumea asta-așa hirsută,
care nația ne-o vede într-o beznă absolută,
pe când ei, cum chiromanții, în Capelele Sixtine,
tot visează la imperii, la coroane cu rubine...
De-ar citi ei vechi hrisoave, antici greci, dar și latini,
ar vedea că țara-aceasta este una din grădini,
ce le-a smuls din Rai, un înger și-a zburat cu ea pe sus
și așa, doar printre stele, până-aicea o adus,
n-ar mai ține în prăjină nasul lor roșit în vin;
nu ne-ar mai privi cu silă, ca pe-un venetic, străin...

*

*

*

Unde era Europa, când noi aveam Capitale:
una-n munții Orăștiei; alta-n Macedonii,-n vale,
căci la Sarmizegetusa și Kotopolițe, veacuri,
geto-dacii se luptară și aici găsiră leacuri,
cum la anul un' și-o sută, medicul Criton găsea,
pentru împărat Traian, oblojeli de vreme grea...
Iar acum, de ascultare îmi veți da, ca le-nceput,
veți vedea ce fapte-nalte peste Dacia-au trecut;
că Regalianus însuși, strănepot lui Decebal,
a condus Roman Imperiu, doi ani, din acest Ardeal,
pentru care-ucis-a fost, în Bosfor, pe valah mal...
În biblioteci, se știe, Vaticanul, ține-ascuns,
cum un dac, peste-acea Romă, Împărat să fie uns,
patru sute de-ani, mai bine, numele de „*dac*” s-a șters
din scrisorile papale; de puteau, din Univers!
Dar când moșii tăi, strămoșii din caval cântau la stână,
amintind de un'se trag, în cojoace, piei cu lână,
cum să stai în nepăsare și-n nătăngă adormire,
când Vlaherne-aveam în Tracii, cea mai veche mănăstire?!
Cum să-nchizi un ochi, o clipă, când străinu-ți cere viața?!

Nu săgeților dai șuier, până vine dimineața?!
În „*Plăcuțele de plumb*”, ce găsiră la Sinaia,
peste fluviu, Burebista, aruncându-și el văpaia,
la Mesambria ajunse, însoțit de scito-geți,
după ce muri Mogato, prins sub paloș și săgeți...
Fu Mogato fiul celui Skitos — tatăl a toți sciții;
Sarmizegetusa-scaun; martie-nceput, condiții
de An Nou, de sărbătoare, cum la perși e Farfardin,
când, ca oaspe, Burebista fu lui Mogato vecin,
însă-n lupta de la Tapae, ochii-nchise bravul scit;
astfel, Burii și Ardealul, Dac Imperiu au clădit!...

Tăblițele de la Tartaria

Pentru a vreme, Burebista, noi îl vom lăsa în pace;
o să-i vină, însă, rândul, când istoria-om desface
din Carpați, până la Troia, unde-ai noștri au luptat
împreună cu Ahile, cel din Tyras, get bărbat,
ce acolo se născuse, iar Neoptolemus, fiul,
i-a zidit un turn, la Nistru, deși-n Bosfor i-e sicriul...
Mai naint' ca-n „*Iliada*”, Homer viață să îi deie,
noi aveam „*Tăblițe-n lutul*” Tărtăriei, c-o femeie
sugerată a fi jertfă soțului ce decedase
cu milenii-n urmă, chiar mai multe decât șase,
că vedem și pictograma ce prezintă rugul sacru,
capul calului și țapul, care nu-i un simulacru,
pentru cei ce știu că-un preot de prin nordul de Iran,
jertfea Soarelui haoma, băutura de alean,
dar și-un strașnic armăsariu, la păr negru, ca un corb,
cu o pată albă-n coaste, cum albeața-n ochi de orb,
căci ei Soarelui, în lacrimi, imne sfinte înălțau,
cum pe Muntele Găina, moșii brațe-și ridicau,
ca în vremea lui Zamolxe, cinci veacuri până-n Hristos,
amintind că din Sumeru, sacii au venit pe jos,
precum Avraam, Proorocul, ce pornise de la Ur,
vechi oraș persan cu liniști și grădine împrejur!...

*

*

*

În „*Tăblițe*”, -n Tărtăria, întâlnim ideograme
nu cu călăreți ce caii ar fi vrut să și-i deshame,
ci doar „D”, ce prescurtare este de la Dam-ki-anna —
zeitate-n Pantheonul Mesopotamiana;
e suprema zeitate, ce Ioana e-n română,

zeitatea cea agrară și-a păstorilor, la stână,
semn că, iată,-n astă țară, munților le-am fost stăpâni
mai nainte, cu milenii, până-a ne numi români,
și-asta cum Letopisețul lui Ureche ne învață că, la Râm,
ne-ar fi nouă rădăcina; de la Roma coborâm,
când Firdusi, mai nainte, tot spusese, ca acum,
zale, platoșe, brocarturi, în Iran veneau din Rum;
mai pe înțeles, Elada și-ale ei, „*triburi helene*”
răspândeau lumini de Samer, până-n țărături dunărene.
Dacă Traian, Împăratul din Eneas, zis Troianul,
spunea, mândru, că se trage, tăind Nodul, Gordianul,
cum istoricii-o țin langa, că ne tragem din romani,
când deducem că pelasgii au venit dinspre Balcani;
c-atât sacii și pelasgii frați au fost dintr-un-nceput,
după cum reiese bine din „*Tăblițele de lut*”?!
Dar acolo se vorbește despre Cer și constelații,
încât ne-ntrebăm, firește, despre știința altor nații,
ce în urmă, cu milenii, chiar mai bine decât șapte,
mulgeau cerul și luminează le curgea în loc de lapte?!
După câte știu, niciuna-n Europa nu era,
dar din „*sincronismu*”-acela, Europa se umplea,
căci veniseră, din Sumer, Deucalion și-ai săi
și urmaseră, puzderii, ca și fluvii, două căi:
una pe sub Caucaz, pe la Pontul Euxin;
alta, Eufratu-l luase, înspre spațiul levantin,
și cum soarta doar o știe, cum să se adune frații,
iacătă ca vatră nouă și-o făcură în Carpații
ce aveau să deie lumii limbile europene,
așternute în hrisoave și-n gingașele catrene,
ori pe Arcurile Romei, pe Coloana cea cu daci,
unde,-n hainele de lână, îi vedem pe-ai noștri baci,
care spadă-ncovoiată țin în vârtoșate mâini,
de a-i crede că și-acuma stau de pază, pe la stâni...
Tu îi vezi, de pe Columnă, cum ei lumea o privesc

și-ți vorbesc în graiul traco-geto-daco bătrânesc,
despre rădăcini adânce, ce coboară de la Sem,
că-n „*Tăblițe*,”-n Tărtăria șapte milenii avem,
de când Domnul ne aduse în Havila de demult,
țară-mbelșugată-n toate și cu aur în tumult...
Nu întâmplător e faptul că pe Mureș se-așezară,
când ai Munții, Apusenii, și câmpia ce-și arară;
când tu știi că cerul, roată, este viu deasupra ta
și că doar rotirea asta nu te poate îmbăta
în iluzii de mărire, nu robire de vecini,
ci, în leagăn, pruncu-ți, mândru,-l îl așezi în albi crini,
seara, cântă pe la stână, din cel bucium ori caval,
cum se mai păstrează încă pe la stâne, în Ardeal,
că astfel vei fi de-a pururi, precum pomul, înflorit
în altar de mănăstire sau la Dintr-un Lemn, sfințit...

Sesostris III, regele pelasgilor din Egipt, invadează Traco-Dacia în sec. XIX-XVIII, î.Hr.

De la împărțirea lumii, de acel vestit Peleg
spița-a cincea de la Noe, eu încerc să înțeleg,
că, de au putut să facă acea „*Brazdă-a lui Novac*”,
ce se-ntinde din Oltenii, pân'la Nistru, în cerdac,
nu puteau să fie oameni, cum suntem noi, cei de-acum,
risipirii-și deie viața tot prin colbul de pe drum,
ci-uriașii din vechime, cum aflăm și din Scriptură,
oameni cu gândire, care Piramidele făcură;
ei erau cei „*uriașii*”, ce-au găsit în Apuseni:
un schelet atât de mare, de trei metri, Jidoveni;
l-au luat ei, geologii, și l-au ascuns în Maskva,
deși azi e tot acolo,-n nesfârșită Rusia...!
Cu acei pelasgi, Sesostris, la Isaceea trecu Istru,
Basarabia mănoasă și îngânduratul Nistru,
tot spre Răsărit ținând-o, pân' ce-ajunse în Colchida —
așezând acolo trupe, doar o parte, ca omida,
după care-un lung convoiu, șerpuint precum balaur,
pe sub Apuseni urmară doar filoanele de aur...
Și aci lăsară trupe, că, altminteri, cel schelet
nu l-ar fi găsit ei, rușii, nici cu minte de poet;
altă parte din armată, pe Olt calea o urmară,
pân'la Dunăre s-ajungă, în Elada,-apoi în țară...
Piramidele, văzându-i, de departe îi strigară!...
Iar acești pelasgi, drept urme au lăsat la Hamangia
„*Gânditori*”, cum spun istorici,de să-mi scot eu pălăria,
cându-nceștia nu citiră nici pe Mircea Eliade,
nici pe Diac. Vasilescu — teologul cumsecade —,
care spun că egiptenii, ce mureau, fiind mai de seamă,
erau puși în tron de aur; erau înfășați în scamă;
și-a lor trupuri, trecătoare, le erau îmbălsămate

ca, trecând prin vămi, în ceruri, să rămână făr'de moarte,
iar când fi-va, vreodată, Piramidele să-i strige,
telegarii să îi ducă-n lume iarăși în quadrige
și-n a Regilor lor Vale, la Karnak, Teba, Memphis
să se legene în liniști, precum florile-n cais...
Până-atuncea, însă,-alături, ei să aibă iarăși sclavi,
să le facă munca-n locu-i, că ei-s gârbovi și gângavi,
însă sclavul n-are-odihnă, nici în visele-i, măcar,
ci supus el muncii este pentru-o pâine și-un pahar
cu vin moale, să nu uite că e sclav și nu e mort;
că Egiptu-i dă zăduful, nu răcorile din cort...
La noi, însă, „*Gânditorii*” au ajuns și în muzee,
stând cu capu-n palme,-n vine, parc-ar naște o femeie...
Laude, de-acuma, multe, că-nțelepți am fost doar noi,
când pelasgii lui Sesostriș III porneau război
chiar cu sacii, ce veniră, din Iran înspe Carpat,
precum Avraam, odată, spre Canaan s-a-ndreptat...!

*

* *

În „*A morților Scriptură*”, egipteană-tibetană,
cultul morților e-același, de stirpe sumeriană!
Ba, în plus, și obiceiuri, jocuri și cântări, când moare
cineva din Apuseni, sunt ca în Egiptul care
ne învață că destinul pruncului ce intră-n lume,
nu e ca atunci când pleacă cineva, să faci și glume,
ci în lacrimi scaldătoarea să i-o umpli, că, în viață,
partea sa-i vor fi necazuri, muncă, negură și ceată;
dacă ploaia nu mai vine și-arșița fântâne seacă,
obligat vei fi atuncea să scoți sabia din teacă;
să te lupți pentru ogorul care îți aduce pâine,
ori vrăjmașul arunca-va doar o coajă, ca la câine;
că stăpân va fi la tine, sub acoperișul tău,
sau genunchii-or să se-apelece dinaintea celui rău?!

Și cuvinte, până astăzi, ne lăsară-acei pelasgi,
ce-au săpat, precum am zis, brazdele acelea, largi,
ce și azi, la Șopârlița, în județul Olt, le vezi,
căci Peleg a-mpărțit lumea-n cele două mari grămezi,
ce de-atunci și până astăzi ele-ntruna se tot luptă,
sfâșiind de tot cămașa lui Iisus, deși e ruptă,
căci războaiele de astăzi, fratricide sunt, se știe
și că toți se vor alege cu nisipul din pustie...
Însă-am spus că și cuvinte ne au pus pelasgii-n gură,
cum ar fi „**nemes**”, ce-nseamnă,-n egipteană, „**coafură**”,
faraonică, desigur, bucle mari și ondulate,
nu de „**gânditori**”-hamali cu priviri nevinovate...
Chiar cuvântul „**aruteli**”, ce-l găsim la Căciulata,
unde-aracașii sirieni ridicară-un castru, gata
să întâmpine-mpăratul, Hadrian, când o să vină,
să aducă, de la Roma, din Cetăți Etern', lumină,
că acest cuvânt ce-l zis-am cu ceva mai înainte,
în Egipt, înseamnă „**poartă**”; bine-i de ținut și minte,
că așa e adevărat: de acolo, **defileul**
Oltului i se deschide, ca o poartă, pe-unde leul —
legiunile romane au străpuns și Porți de Fier,
Sarmizegetusa-o spargă, cum cu piatra-i da în cer...
Mai apoi, chiar și **Nemesis**, ce-are-un Templu, la Moigrad
(Porolisum, în latină), egiptenii facu-și vad;
legiunile romane până-acolo-au vrut să-ntindă,
granița romană, dacii liberi să-i cuprindă;
de-asta-un Templu-al Răzbunării au zidit în acel loc,
amfiteatru, băi termale, turnuri fără de noroc,
s-amintească, iată, faima ce-au avut acei romani
și-egipteni, ce-n Porolissum, din ei mai sunt și-azi țărani...
Apoi, la Muzeu Istoric, la Zălăul din Sălaj,
vei vedea viței de piatră, buni de pus la atelaj;
Apis se numea-n Egipt și era o zeităte,
căci prin mugetu-i sălbatic, era tunet jumătate;

ba și Ptah îl mai numără egiptenii, mai încoace,
când înțelepciunea lumii scotea capul din găoace...
Astfel, sacii și pelasgii, frați crescuți de-o rădăcină,
au venit și în Havila — Dacia ce e-n lumină,
ci nu-n beznă, cum zic alții, că noi n-am avea „izvoare”...
Noi avem așa de multe, dar pe ei inima-i doare
că așa a vrut-o Domnul, să ne deie nouă soartă:
să avem înțelepciune și-aplecare înspre artă!...

— // —

Zamolxe

Că Zalmoxis, în sanscrită, e *un ochi întunecat*”
chiar nu e, de crezi tu asta, nici fărâma de păcat,
că păcatul mare este, când nu te-abați de la el;
și-orice om din lumea asta a fost și el tinerel;
a avut purtare-aleasă, ori a fost un pierde-vară;
a crescut cu filosofii, fără-ar face de ocară
neamurile dinainte, pe părinți și țara sa,
arătând ce fire poartă sub veșmântul alb, de nea...
Sunt istorici, precum Strabon, care de Zamolxis zice
c-apatârș era din neamul cel cuminte și ferice,
iubitor de scule de-aur, cu brățări în nări, la brațe,
și adânc legat de ceruri, de el vrând să se agațe,
căci la Soare, Imne-nalțe, nu doar el, ci neamul său,
fiind convins că lut doar suntem, când se face trupul greu,
însă Duhul se întrupă — religia Zoroastră!
Că-i e cerul locuință în Împărăția-i-albastră
și din nou o să renască, poate,-un alt prunc ori o floare,
și desculți leandri care cântă-n temple și-n altare,
ori, de nu, în pelicanul care doarme-n galbeni nuferi...
pe când tu, cu mintea crudă, tot te zbați și iară suferi...
Nu ne spune niciun hronic; nimănui nu i-a spus muza
de ce Zamolxe s-a dus tocmai la Sarmizegetusa;
cine l-a împins acolo?! Ce-a fost în ținutul lui,
de-a plecat cu bogăție și cu agatârși destui?!
Unde-i fusese-a sa Curte și de a avut și oaste,
de-a plecat așa în grabă și cu frica-nfiptă-n coste?!
Ce-o fi fost în Răsărituri, ori la miazăzi,-n Carpați?!
Ce i-ampins atâta grabă-nspre Ardeal?! Le erau frați?!
Nu-nălțau și Apusenii, ca și el, mânuri spre Soare
și-l scăldau în rime,-n rouă, dimineața, când răsare?!
Mai degrab'gândesc că, poate, ridicatu-s-au din Cozii,
unde, după doi milenii, fi-vor primii voievozii,

căci aici, cum Strabon spune, în „*Geografia*” sa,
când se-ntoarse de la studii, vru el locu-a revedea...
Era-n vremea-n care Persul Darius intră-n Scythia Minor,
cu puterea sa, în valuri și trecând peste Bosfor,
căci, de-ai noștri, ionienii, cei ce-au rămas în Troada,
când și Troia-a ars Ahile, împreună cu Elada,
i-au făcut un pod de vase; pe pereți, picturi măiestre:
cu Grădini Semiramide și cu cerurile-albastre;
păsări colorate-n Africi și-n culori așa de calde,
de-ai fi zis că Babilonul vine-n Bosfor să se scalde...
Dar la fel făcură-aceștia, ionienii,-a noastre neamuri,
coborând ei spre Elada, mulți hopliți, cu caii-n hamuri,
când Isaceea de-azi le-ntinse mâna înspre Oblucița
de au curs, cum curge mustul, turburel, de-l face vița,
năvălind înspre Pietroase, înspre dealuri, nalții munți,
cu mulțimea lor de neamuri, că nu poți nici să le-ascuți,
însă geții îndrăzniră li se facă zid de moarte,
năpustind săgeți, o ploaie, dar de moarte-avură parte,
încât an 514, înainte de Hristos,
fu o lacrimă amară pe mormântul lor frumos,
căci prin Tracia trecuse Darius, ca în plimbare,
Pontul Euxin umplându-l cu trireme-n avântare
fără să-ndrăznească neamuri, măcar unu să-l oprească,
ascunzându-se, nevrându nici vreunul să-l zărească...
Nu cumva în acel anu, al lui Darius, fugi
cu-apatârșii săi, Zamolxe,-n Curtea Sarmizegetusii?!
În „*Istoriei*”, Herodot ne vorbea de-apatârși, blânzi,
iubitori numai de pace; doar de aur fiind flămânzi...
Cum în Loviștea e aur, Decebal având destul
(de au scos chiar și romanii, cât să umpli un pătull!),
ci un rege, Dromichete, de la Hellir, în câmpia
ce se-ntinde de la Istros, unde fuse bătălia,
unde-și risipiră sânge și mulțime de săgeți,
eu aş crede că-apatârșii, ramură erau de geți,

studiind cum stele, Lună și întregul Cer rotește,
de a-i crede, Universu-l ține Cineva pe dește!...
Și mai trebuie a spune ce-am aflat de la Strabon,
că-ntorcându-se din studii, vru să-și facă-un Pantheon;
carnea muntelui, scobită, pentru două sfinte-altare,
ca Zamolxe să se roage-n bătrânețile-i amare...
Azi, la Racovița,-n munte, chiar alături de Cozia,
am găsit eu locu-acela, mai frumos ca poezia,
căci se vede urma dălții, ce cu ea a fost cioplită,
peștera atât de sacră, de Zamolxe locuită;
chiar la zece metri,-n dreapta, altă grotă: **Deceneu,**
Preotul lui Burebista, a vrut stea cu Dumnezeu
și Zamolxe, de a pururi, Oltul susure-le lin;
și în somn s-audă doina, pân'la Pontul Euxin;
de lumină, Imne-nalte,-n traco-getă să asculte
și de ceruri să atârne curcubeie, multe, multe...
Iată, dară, Marii Preoți ce-au trăit pe-acest pământ,
ce făcură ca noi, astăzi, să-nțelegem ce-i un sfânt,
care a știut să spună ce-o să vină după ei,
de atunci trecând milenii, ce se-apropie de trei...

*

*

*

Ei făcură-n neamu-acesta tot ce-nseamnă-astronomie,
vremurile cum se schimbă, precum ritmu-n poezie;
de-or veni vremuri de pace, ori o vreme de război,
ca barbarele popoare să ne-arunce în noroi...
Multe neamuri, în vechime, ne priveau cu jind, obidă,
neștiind, cum, astăzi, noi, că Zamolxe avea-o firidă
înspre Răsărit, în fum, am văzut cu ochii mei;
deci, acolo se ruga Soarelui și altor zei,
despre care în „Istoriei” nu vorbește Herodot,
încât după mintea mea, aș putea și-eu să socot
că toți zeii din religii hindo-sumero-persane,

ce-au trăit, cândva, în umbra Turnurilor Babiloane,
acolo, în locuința ce i s-a săpat în stâncă,
Duhul lor adastă, poate, într-o pace-așa de-adâncă,
încât nimeni n-o să frângă cerbicia-acestui neam,
căci noi curgem înspre ceruri, precum sevele în ram,
iar de-o fi să vină-o iarnă — bătrânețile de fier —,
ne-om muta cu toată Țara la o margine de Cer!...

Pithagoras vine la Sarmizegetusa,

să-l ia la studii pe Zamolxe

Când privim, cu ani în urmă, cum mileniile trec, fără nimeni să se-ntrebe de e geto-dac ori grec; dacă-Orfeu, mai înainte de a fi Război Troian, era tracul cel cu harfă, care-n fiecare an, el „*misterele Kabire*” le-nvățase-n Eleusis, de la Kaukon, din Cozii, de la agatârși, ce-n vis ei primeau aceste taine, de din ceruri, de deasupra, Legile rotirii „*cerul, nicidecum ca nimeni rupă*” căci pe Arcul de Triumf al Traianului (n-a mas!), era scris că el luptase cu-acei daci în Kaucaș; dar nu cel de la Gruzia, ci la noi, aici, Cozia, iar de-aicea kaukonii au luptat și ei la Troia, cum ne spune chiar Homer, ce-epopeile îl sorb, că el a luptat, fiind medic, nicidecum că era orb... Dacă-ai noștri, kaukonii, și „*misterele kabire*”, ele zeități de frunte, erau dincolo de fire nu puteau ele să vină decât dinspre Indii, Shmer și Iran, deopotrivă; logic că veneau din cer!... Nu plecase-Orfeu cu Iason, cu „*Argos*”, corabia, a Colchidei lână de-aur să o fure, să o ia, după cum au și făcut-o, lui Faraon ginere, și primind de la acesta aur mult și multă-avere, mai ales, că inițiasse pe-acel Faraon vestit nu doar în „*misterele kabire*”, dar și taina, la ghicit, iar aceste taine, iată, agatârșii le-au știut; de la ei, însuși Zamolxe le-a-nvățat, le-a deținut, dar și Dioscurii, Castor-Polux, frați Elenei, care a făcut Troia să ardă în năpraznică vâlvoare, nu la Eleusis, Templu, învățaseră „*mistere*” chiar și-acela că, din moarte, poți revii, la Înviere? Nu kabirii ori zeități din cele mari, au cunoscut-o

pe Persephona, Demetra, Hermes, Hango,-Apollo, Pluto?
Nu Orfeu, în Pont, scăpat-o „Argos”, de-a pieri-n furtună,
invocând acei kabiri cu cântarea lui din strună?!
Spre Colchida,-naintându, nu s-au abătut pe Istru,
unde Oltul-n el se varsă, furios și-așa sinistru,
că a Loviștei, de aur, mină de la Perișani,
lăsa curgă-n el nisipuri galbene, de mii de ani?
Ei, kabirii, kaukonii, de la Cozia, din spate,
știau, iată, marea taină și a cerurilor roate...
De aici plecară, dară, kaukonii spre Elada
de au dus cu ei „misterii”, dar luptători și-n Troada;
Pausanias, Strabonul ne au spus-o-n alor cărți,
că acești kabiri, din Cozii, dusu-s-au și-n alte părți,
răspândindu-se-n Elada, și-acolo ei rămânând,
de-au uimit Mediterana, neamurile ei, pe rând,
c-agatârșii-aceia vechi, șase veacuri mai'nainte,
n-au întâmpinat pe Darius; nu i-au spus de taine, sfinte,
ci s-au dus la Zegetusa, ctitorită de-acel Skitos,
cu trei veacuri pân' se naște Domnul nostru — Iisus Hristos,
dar sub ei, fără să știe, mai departe, la Vârtoape,
20 de kilometri, de ea fiindu-așa de-aproape,
s-au găsit în anii-aceștia, cinci sau șase, mai în urmă,
un oraș cu temple multe, deși mintea și se scurmă,
ce acoperit el este, de un strat de viitură,
șapte-opt metri avându (din satelit, ruși văzură!),
care pare că fusese mai-nainte de Potop,
ce-l împresurară ape, precum pâinea, un prosop...
De-aici să fi luat ei, oare, geologii-aceia ruși,
un schelet, de metri trei și cu el au fost și-ei duși,
de nici azi nu se mai știe, dacă-acolo, la Vârtoape,
au trăit ei, uriașii?! Domnul vrând de ei să scape,
a făcut Potop de ape, din înalturi ca să vină,
de scăpară numai Noe și familia-i divină!...

*

* *

Mă-ntreb, însă, de Zamolxe, toate-acestea le știuse,
când cu Darius acela, care Dunărea trecuse?
Nu scăpară, poate, la Potop și uriași,
ce trăiră sub Vârtoape, fără a avea urmași?
N-or fi ei, cumva, aceia, ce veneau din cer — kabiri,
pe pământ aduși de alții, ce veneau ca musafiri?!
Din voința cea divină nu s-or fi născut și ei,
căci Biblia-i amintești: că erau printre evrei?!
Cine poate, însă,- știe câte-au fost pe-acest pământ,
când noi pulbere doar suntem, ce se spulberă în vânt,
ori în fugă-o iau trăpașii, de-n alergături se-ntrec...
Nu știu, Doamne, clipa-n care, nici când vin, și nici când
plec!...

* *
* *

Ce știu eu, o spun din cronici, din istoricii antici,
care, Dunărea trecând-o, au ajuns până aici,
tot mirându-se că neamul mi-e sfințenie ciudată;
dar ne'ncrezători de-aceasta, totuși, înspre noi tot cată,
ca să afle taine sacre, ce le știu „*inițiații*”,
ce-și avură locuință, cum Zamolxe - avu Carpații.
De la Sanos, Pythagoras, pe corabie-mbarcat,
se porni spre noi, că „*sceptic*” fuse el și-ngândurat,
nevenindu-i ca să creadă că, aici, acei kabiri
mânurile-ntind spre ceruri, ca să rupă trandafiri,
să-i aducă în Cetate,-n Zegetusa noastră sfântă,
în urechi, s-audă, noaptea, stelele care le cântă
despre-a vremurilor soartă, dar și-a noastră, care cură;
de o fi ea mai ploioasă, ori o secetă, arsură;
de-om porni iarăși spre Troia, spre Attica, Eubeea,
ca hopliți, lăsând acasă și copiii, și femeia,
ori vor fi vremuri de liniști, ca-n fântâni și ca-n cișmele;

vom dormi un somn de moarte, printre maci, ori albăstrele...

*

* *

În corabie, acestea și-altele îi tot treceau,
că mileniile, turmă, înainte-l împingeau;
că urma să intre-n Istru, și de-acolo, la Izlaz;
să o ia în sus, pe Olt, la Zegetusa-ntre brazii;
Templul Mare să îl vadă, masa cea de andezit,
unde, peste ani, Zamolxe, multă vreme a trăit...
Avea ani, poate, treizeci, când pornise din Samos
înspre Dacia — Imperiul lăudat a fi frumos,
nu doar prin grădini, pometuri, mai cu seamă-nțelepciune,
cum peste un veac chiar Platon cu uimire ne va spune,
ce-auzise-n garnizoană, în Thessalia, că dacii
erau cei mai vestiți medici, ci nu de la coada vacii;
nu erau de-ajuns doar plante, ci descântec, mai cu seamă;
trebuia să vindecii suflet, apoi trupul, fără teamă,
că, de-i sufletu-n durere, trupul e la fel și el;
pe-amândouă le vei trece printr-un singur, doar, inel!
Astfel, gândea Pythagoras mergând înspre Zegetusa,
însoțit fiind pe Olt, de harnica-i călăuza...

*

* *

Mulți, în lume, sunt de-aceia care merg'napoi, ca racul,
dar se-ntâmplă, uneori, moara să caute sacul...
Cine-ar fi crezut vreodată că Pythagoras, slăvitul,
avea-n Dacia să vină, să învețe plugăritul
în „*misterele kabire*”, ce, din Munții Caucas,
au plecat la Zegetusa, lăsând Cozia-n impas,
de „*Tăblițele de plumb*”, ce găsit-au la Sinaia,
ar fi fost pe pergamente! Cum le-a mistuit văpaia?!
Trebuie tot adevărul să îl spunem, cum el fuse,
căci Romanul, dând de ele, chiar nimica nu distruse,

fiindcă el chiar le citise în cea limbă traco-getă
(ce-o vorbea Traian, la Roma, cea vestită și cochetă),
că-n „*Tăblițele*” acelea se vorbea de vitejia
neamului pe care el, îl cuprinse cu urgia,
prea mirat fiind de fapte și de glorie străbună,
că au sângele același; rădăcina li-e comună...
De aceea, cumsecade, Traian puse să se toarne
(cum ai pune fierul roșu, vitelor, adânc, în carne)
cum că după unspe august, una sută și-ncă șase,
Samoil, fenicianul, va administra el vase
de belșug și de cultură în cea Dacie Felix,
Sarmizegetusa, toată, dărâmand-o el pe pisc
și zidit-o Zegetusă, acea Ulpie Traiană,
ce-a rămas, de-atunci, deschisă; pentru noi; adâncă rană!
Însă zidurile, toate, dărâmate nu-s de-ajuns,
dacă n-or vorbi de arme și de neamu-acesta, uns,
de milenii, de Acela ce suflare-n nări ne-a dat,
de-am rămas noi, până astăzi, tot cu sufletul curat;
dacă nu, „*Tăblițe-n plumb*” n-ar fi spus tot adevărul,
cine-ar fi crezut vreodată că Pythagora fu solul
ce plecase de la Samos, de la Curtea lui Raskito,
lăsând tatăl, egipteanul, și pe maica, traco-getă?!
Lângă Samos, Samotrake, insule cu traco-geți,
ce știau să-nvârtă spada, dar și arcul cu săgeți;
tot așa și Raschiporir, din Raskito se trăgea,
însă asasin el fi-va Marelui Burebista!...
Mă întreb ce răspuns, poate, aș fi dat la guri peștrițe,
despre noi, ca și vechime, de n-am fi avut „*Tăblițe*”,
căci Viteazul Burebista pus-a-n ele ca să scrie
că Pythagora, în Dacii, a trăit, nefiind pustie —
acel „*vid*”, ce-l susținură Roesleri cu gura plină
de-aur mult și de minciună-amestecată cu slănină,
căci zbârlit li-era șoricul și n-ar fi crezut nicicum,
că Pythagora, spre Dacii, a bătut atâta drum...

Acum, vă întreb: De floarea poate fi privighetoare;
de cavalu-l poartă bacii în chimir, la cingătoare;
de „*misterele kabire*” v-au strigat pe voi, la poartă;
de Orfeu, cu Faraonul, ginere fiindu-i, poartă
O „*nemes*” ori o căciulă, țuguiață, frigiană,
ori ar voi carne crudă, ce v-am dat-o de pomană?!

*

*

*

Nu doar pietrele vorbescu; pân' și plumbul, iat',ne spune
că în Arcul cel Carpatic, întâmplatu-s-a-o minune,
că Pythagora venise, să-nțeleagă-a noastre doxe
și în Samos să îl ducă, pentru studii, pe Zamolxe,
ce era mai mic ca dânsul cu vreo zece ani, eu cred...
După-o-inițiere-n Dacii, înspre Samos ei purced
pe aceeași cale, care și Pythagora venise,
încărcați fiind de aur și de dulcile lor vise...
Că, în viață, mai de preț, e să-ți faci un nume bun,
decât să îți pui coroană din cozile de păun;
Numele cel bun și-l poartă neam de neam, urmașii tăi,
iar blestemele s-or ține trenă-n urma celor răi.

*

*

*

Toate-acestea, Pythagora le știa dinspre Egipt;
de la Pherekydes, dascăl, ce le-avea în manuscris,
în afar' de matematici, astronom-filosofii
ce în Samos-i-nvățase pe ai regelui său fii,
că, se pare,-acel Raskito, tiran, ruda îi era
și în Mările Egee, învârtea pe deget sfera!
Astfel, Pherekydes-ajunse pe-amândoi să îi învețe
despre astre, constelații, Iannus — cel cu două fețe...
De aici, filosofia ce era atât de-aproape:
o față-i era spre viață; alta, înspre moarte-ncape...

Dar și Tabla înmulțirii, ce-au creat fenicienii,
ori geometria însăși, de-o știau danubienii
din Dobrogea mai la vale, până înspre-acel Bizanț
i-a învățat Pherekydes, cum ai învăța un danț...
Și n-a fost de-ajuns atâta, câtă le dăduse el,
prea aleasă-nvățătură pentru-n bogat tinerel!...
Astfel, din Asia Mică, se-ndreptară-n Thermodont,
râu iubit de amazoane, care curge înspre Pont,
iar în Capitala-Amisos, amazoane parțiene,
din „*kabirele mistere*” le-au strecurat printre gene,
lui Pythagora, Zamolxe, și mai multe taine-adânci:
cum, cu gândul, scoți izvoare, precum Moise, spărgând stânci,
și cum Soarele-l oprescu, pentru-o vreme,-n loc să stea;
în văzduh să-ntinzi o mână și să faci din ea cișmea...
Ei văzură l-amazoane, sânul stâng că e tăiat,
ca să țină-n stânga scutul, ca-un bărbat adevărat;
și-auziră, de asemeni, că un rege, Dyonis,
s-a luptat cu ele-o vreme; pân'la urmă, le-a învins...
Povestea și Herodotul de-amazoane, cum să facă,
neamul lor să fie-n frunte, niciodată să se treacă:
într-o luptă, ele-ostatici luau pe cine ar fi vrut,
să le facă lor copii: numai fetele le-opreau, iar băieții, la
vândut!
Dar în Thermodon la-Amisos, n-au trăit decât o vară,
după care, înspre Creta drumurile lor coboară,
căci în Peștera lui Zeus, se-ntâmplau, pe-atunci, minuni:
aici Zamolxe-nțelese agatârșii lui străbuni!

*

* *

În ce limbă-i învățase Pherekyde, te întrebă
un istoric care este și-un lingvist bun, chiar de treabă,
de Pythagora, pe mamă, o avea el geto-dacă
și la Curtea lui Raskito,-n Samos, cântă, joacă,

fiindu-i soră, iar bărbat-so, egipteanu,-i fu cumnat?
 Dacă din Raskito curge Raschiporis — Împărat —
 mai în jos de Istru,-ncoace, până înspre cea Megară,
 patru veacuri mai în urmă, după ce cei doi plecară,
 cum spuneam, în cea Peșteră-a lui Zeus, de fu-n Creta...
 Limba ce-o vorbeau acolo nu era tot traco-geta?
 Nu ne spune însuși Strabo că bunica, limba koine
 îi vorbi-n copilărie; tot în ea-i cânta și doine?
 Tucidide cel vestitu, de-a descris războaie-eline,
 nu vorbea aceeași limbă și-n bogate de-aur mine,
 ce avea în Pangaionul din cei munți din Thessalia;
 un navarf, în vremea-aceea, peste flotă, în Sicilia,
 era-un traco-get, 'nainte, patru veacuri de Hristos,
 când la Siracuza Templul Arhigetul cel frumos,
 geto-dacii-l ctitoriră, luptându-se pe trireme,
 pentacostere cu-arcane; sub ei, marea care geme,
 iar trei veacuri mai încoace, Ezerovo, pe acel
 Rollis, care-n traco-getă și-a scris nume pe-un inel
 ce-amintește de Enea de la Troia, arsă toată de Ahile,
 care, de la guri la Nistru, pe la Tyras prinse zile,
 dar pierind și el în luptă, Neoptolemus, fiul său,
 înălță-n Cetatea Albă, numele nu-i piară-n hău,
 un turn'nalt, cum peste-o mie ani, un turn frumos
 însuși Ștefan al Moldovei va-nălța el la Athos;
 după el, și Bogdan, fiul; ba și Ștefan Lăpușneanul,
 să știe: neamu-acesta a fost treaz, cum e oșteanul,
 când se avântă-n bătălie, peste veacurile toate;
 crucea limbii traco-gete, singur el și-o duce-n spate...

*

* *

În cea Cretă,-eroii noștri, frați de sânge,-același neam,
 pe „*misterele kabire*” paseră ei strașnic ham,
 căci în Peștera lui Zeus nu intra, așa, oricine,

ci doar cei ce-aveau pecetea cea regală-n a lor vine,
că-n inițieri de taină coborâra și cei doi:
cap sub braț purtând văzură ochii lor, la amândoi,
dar și multe alte încă; până-acuma nu s-au spus,
deși milenii, două, și cinci veacuri s-au tot dus...
Nici măcar vreun istoric din Elada ori din Roma,
n-a scos un cuvânt de asta; parcă-ar fi băut haoma —
băutura sfântă-n Persii, ce-o băură numai magii,
ce se îmbătau și roșii se făceau, cum copti sunt fragii...

*

* *

Dar din Creta „*frații*”-aceștia spre Egipt se îndreptară,
unde veșnice-s acolo Piramide, primăvară,
și-unde Nilul se revarsă, de cresc holdele bogate;
car de luptă și armate, faraoni, quadrigi, de toate,
numa-n aur din Ofir și din Dacia, brățări,
de-au ajuns nu doar acolo, și-n Fenicia, pe mări,
căci vestită-a fost Havila, cum se scrie și-n Scriptură,
Dacia Felix, desigur, cea de aur, de cultură,
căci Pythagora, Zamolxe, în cei ani două mii cinci sute,
înainte de Hristos, taine-a lumii-aveau cusute
nu în mintea, doar, cea multă, și în inimă de-ajuns,
Isaia, Ieremia, capetele lor le-au uns,
căci fuseseră acolo; mai întâi, chiar Isaia;
în a Nubiei Pustie, fu târât și Ieremia,
căci Ierusalim, evreii, robi lui Nebukadnețar,
au ajuns în Babilon, pe un râu, numit Chebar,
unde-aveau și Daniel, Ezechil, vestiți prooroci,
să ajungă, să-și atârne alăutele în sălci
și-n cântări să plângă neamul ce plecase în robie...
Era vremea-n care „*frații*” studiau în a Nubiei Pustie,
dar și-n Dep, în Po, Helliopos, Memphis, chiar Teba,
că Egiptul cel pelasgic era, doar, a lumii seva,

pe când despre Europa, ce să spui, că nu era
decât o pustietate, fără neam sau altceva,
încât iarăși întrebare, Roeslerilor, vă pun:
vidul vostru iată-l iceda, nu în neamul meu străbun,
că, de-ar fi cu mintea voastră, de doi bani, parale, trei,
n-ar mai fi în Dacia, poate, nici Zamolxe printre zei!
Dar de unde, mintea voastră ar fi știut că haldeii,
Marii Preoți, în Caldea, Isaiei, Ieremii
le-ar fi luminat lor mintea cu cele de Sus, ce-au fost
în Sumer aduse toate de Cel ce ne știe rost
și trăiește-n ceruri'nalte, cu „*misterele kabire*”,
ce la voi nu sunt în minte, doar în poște de mărire?!
Au, știut-ați voi vreodată, că Zamolxe va să-l urme
pe Pythagora, -n Crotona; că acesta vru să curme
ce-i dezordine-n dreptate, Constituții noi să facă,
cum Lycurg, legiuitorul, în cea Spartă-așa săracă;
ori c-acolo, la Crotona, al ei râu, Sibaris-i zice,
bând din el, până și caii fornăiau, fugind, de bice
le plezneau lor crupa mândră, coame fluturând în vânt...
Chiar Zamolxe, băi făcându, a rămas fără cuvânt,
că, văzând albindu-i părul, barba-i lungă, de ascet,
ce-i crescuse în Egiptul, unde studie-n secret
mersul cerului și aștrii, rosturi ce le-au fost lor date,
de, în Dacia, de rege au fost ele ascultate,
prea uimit văzu Zamolxe că-i albise lui tot părul,
deși tânăr, ani, treizeci, cum e înfloritul, mărul,
încât, când se-ntoarse-n Dacia, geto-dacii-l venerară:
până-atunci, fusese-n Ceruri; acum, revenise-n țară.

*

* *

Despre râul cel Sibaris, Eminescu-avea să scrie;
muza care-l inspira, și acuma e tot vie,
fără să ne spună, însă, de știa că Zamolx, dacul,

cu Pythagora, -n Crotona, chiar o vreme-și duse veacul,
după care lua Elada sub picioru-i sprinten foarte,
ochii lui văzând Pericle, cum lăsase fără moarte
zeitățile marmure, Fidias și Praxitele,
făr' de care, Europa și-azi ar fi-n nădragi, obiele...
Și văzu el temple sfinte, și la Delphi, și Dodona,
unde, -n Macedonii, dacii n-au trimis ei pe Iona,
ci-n, la vreme, secerișul, cinci fecioare cu coroane
galbene, de spice grele, ci nu jerfele umane,
că vestalele-n Dodona, din acele cinci fecioare
fură duse-n Sfântul Templu, sub stejarii-n sărbătoare,
încât până chiar și astăzi obiceiul poartă-un semn,
de-i făcută mănăstire din stejar, la Dintr-un Lemn
Astfel, veacuri și milenii, te întrebi cum de trecură
de-am iubit înțelepciunea și a lumii-aleas' cultură?!
Peste veacuri, patru-aproape, Deceneu cătă lumină
tot înspre Egiptul care îl chema la el să vină,
când în Dacia — era rege Burebista, zis cel Mare;
de la Vistula, izvoare, până-n Macedonii gete,
având două Capitale, sunt o singură pecete:
una-aicea, -n Zegetusa; ctitorit-a scit Mogato;
alta-n sud, la Katopolite, ce de inimă-a legat-o!

*

* *

Plecând, însă, din Crotona înspre mândra Siracuză,
Marele Prooroc Zamolxe lăsa focul viu în spuză!...
La o sută de-ani încoace, când Egiptu-a părăsit,
de „*Război peloponez*”, Tucidide ne-a grăit
și-am aflat că-n Siracuza, geții-un Templu au făcut,
„*Arhegetul*” ei numindu-l, fiind așa de cunoscut,
însemnând „*Bătrânul get*”, care ar putea să fie
chiar Zamolxe, cel pe are eu îl cânt în poezie...
Astfel, iată, -ntâia oară o aflam la Tucidide:

dacii îl zeificară după-o sută, deci, de ide,
Templul lui și azi păstrându-l în Sicilia-nsorită,
să se știe c-avem talpa prea zeiască, nu de vită,
și nici cărnuri cruzi sub șauă, rupând pusta cu potcoave,
nici balcanice-obiceiuri, născocite cu brașoave,
că-n doar Domnul și în Soare noi găsirăm o lumină;
ei, în veac, vor fi ca roua, fără a avea vreo vină,
că în spațiu-acesta,-al nostru, carpato-danubian,
am găsit' noi rezemare, nu-ntr-acel „*vid*” grobian,
care cască gura încă, încercând să ne înghită...
Nu se poate, mă, nemernici, să bagi vipera-ntr-o pită,
să ne-o pui, apoi, pe masă și să ne cântați prohodul,
când noi am tăiat de mult Gordianului Nodul!
A venit Macedoneanul Alexandru să ne vadă,
de-avem sufletul de zgură, ori ne este de zăpadă;
de umblam noi în opinci și-n cojoacele de oaie...
Pentru asta, ei, burdufuri, piei de corturi, doar cu paie
le-au umplut, de-au trecut Istrul, pe la Zimnicea
de-acum,
prin înalte lan'de grâuri, chiar cu lănci făcându-și drum,
fără însă-a avea ei parte de „*barbarii*” cei de geți
care-i ascundea pământul, năpustind multe săgeți;
nici burdufurile pline, cum, de paie,-i o saltea,
să se-așeze iar pe ele; Macedonia-i dorea
să se-ntoarcă iar acasă, știind și ea că eram frați...
Ei, văzând că ura noastră nu se varsă din Carpați,
au făcut ei cale-ntoarsă, urmând Istrul, dorind casa,
până ce-au ajuns la Mare și au zis: „*Talasa! Talasa!*”
căci văzuseră mari valuri înspre Pontul Euxin;
că-n Dacia, de milenii, Cerul este tot senin,
cum a fost când Lisimahul a zburat spre Dromihete;
satrop după Alexandru, dar avea în el o sete
de ogoare de la Hellis; azi, cam la Buzău, Focșani,
tot văzând că geto-dacii au Grădini de Ghetsimani...

Și-a făcut-o-n două rânduri, nevenindu-i a crede lui,
că în straietele lor albe, cu-alăuta, popi, destui,
l-au întâmpinat, cântându-i, încât fiind prea rușinat,
a făcut el cale-ntoarsă, însă tot nu s-a lăsat,
ci, a doua oară-viindu, ca vârteju-n Bărăgan,
Dromichete-l puse-n fiare și la masă, ca la han,
dându-i carne-n vase de-aur și vin roș, în de-aur cupe,
dar el, Dromihete, alături, doar cu dinții-ncepe-a rupe
și din plosca lui de plop, goli vinu roș ca para:
*„Vezi-ne săraci, măi frate! De ce tu ne tulburi țara,
când la tine,-n Macedonii, ai atâtea bogății?!
Ia-ți armata, du-te-acasă! Pe aici să nu mai vii!”*
De rușine, Lisimahul, satrap fiind după - Alexandru,
lăsă capu-n jos, cum frânge-ai ramurile de leandru...
Se-nrudiră, însă, Dromichete dându-i fata
și-astfel Lisimah-și luă calea, cu întreaga sa, armata,
lăsând, totuși, un ostatic, un fecior de-al lui, mai mic...
Aștia-s geto-dacii, istorici, nu ca voi, cei de nimic!
De-ar fi fost și acel vid, despre care bateți câmpii,
mai cătat-au Alexandru, Lisimah, ca voi, ca tâmpii?!
Mi-e rușine și mi-e milă, că în gară-aveți doar fiere
Nu-nvățați că, în Dacii, chiar din Ceruri curge miere?

*

* *

De nu credeți, vedeți scrisul așternut peste-o brătară
ce-au găsit-o la Pietroase, într-o strălucit comoară,
ce Theodoric cel Mare, prea bogatul vizigotul,
dărui, la zece ani, câți i-a împlinit nepotul,
vizigoții din Ravena s-au numit ei ostrogoți,
când trăiră,-n, azi, Buzău, ce purtau ei nume: goți,
de Wulfila,-al lor, cu minte, el dulceți având în gură,
le traduse el, din greacă, Cartea Sfântă, cea Scriptură,
fiind ea cartea cea dintâia de la cei viteji, germanii,

cei ce-aveau să ia și Roma și Imper Roman, mulți anii,
făr' ca Roma să o ardă, cum făcuseră romanii,
prin cel Nero, ce-n Atena, declamația-nvățase;
cel ce mamei și soției, viața scursu-le-a din oase,
dar și el sfârșitu-n smârcuri și în trestii și-l găsi;
înfingându-și spada-n pântec, recita doar poezii
și văitându-se că lumea nici nu știe ea ce pierde:
un talent așa de mare, cât e frunză-n codrul verde!...
Dar el Romei puse focul, nu să vadă prin lentile
cum vâlvorile, spre ceruri, cuprindeau posticuri, vile,
ci să ardă mahalaua, cea mai mare,-atunci, din lume,
unde colcăiau ei, sclavii, fără patrie și nume,
căci, apoi, făcu la Roma, large uliți și palate
din marmure de Carrara, apeducte, amfiteatre,
el, actorul și-ucigașul, bun degustător de-absint;
al cărui tată, Demaro, era getul din Corint,
negustor și cămătariu, el comori și-a adunat
și și-a cumpărat, la Roma, scaunul de Împărat!

*

* *

Dar venind noi înspre limba ce ai noștri au vorbit,
și spunând că, la Pietroasa, un tezaur s-a găsit;
iar pe cea brățară de-aur, într-o traco-getă clară
se scria-ntr-această limbă, și-ncă pentru-a doua oară,
cifra „X” (zece, n.n.) și, apoi: „*Fii feircit, fili!*”, fiindcă
Theodoric cel Mare, la Ravena, nu-n opincă
se-ncălța, deși Carpații, la strămoși le-a fost sălaș,
ci în Catedrala-i mândră, botează nepot gingaș;
l-închină, apoi, cu drag, la icoane bizantine;
la ani zece — sărbătoare —, dăruindu-l așa bine,
pe-o brățară el punându-i să se sape ce am spus,
după ce, în floarea vieții, moartea-n ginere-i s-ascuns...
Rămăsese, iată, limba, traco-getă, la Ravena
ce în tot Imper'Roman își purta ea, lungă, trena,

căci din Carpați până la Troia; de la Roma-n Siracuză,
ea a fost și grai de jale, și de luptă, și de muză...
Asta-i bine să se știe, să n-o uite detractorii:
la Neapol', geto-dacii aveau vastele emporii
de-ajunseseră în Pont, în Egei, Mediterană,
curajoși corăbieri, unu și-unu pe sprânceană,
toți vorbind aceeași limbă, din Carpați până la Pad,
că miresmi avea Imperiul numai de rășini de brad...

*

* *

Altu' semn de traco-getă ce-n ăst spațiu s-a vorbit:
un inel de al lui Rollis, ce-n Bulgarii s-a găsit —
Inelul din Ezerovo e din vremea lui Iisus;
doi țărani de lângă Plovdiv, în pământ găsiră-ascuns
într-o urnă funerară, neagră, cu-alte scule:
oglinjoară cu mâner, dar cuvintele-s destule...
Iată ce zice: „*Rollis, ține ăst inel pentru Enea,
cel Troianul și Divinul! Nascu-te, după aceea!*”
(„*Învia-vei, va să zică*”) „*Nițeluș inimii-mi dă pace
dintr-a ta!*”-i zicea soția, vrând cu soarta să se-mpace!
Toate-acestea,-n traco-getă, iubitorilor de „*vid*”,
voi, cu mințile bolnave, de biped antropoid!...
Și acum, cu multă ciudă, suflându-vă pălăria,
vă voi spune ce se scrie pe o piatră,-n Mesambria,
pe când, spre Ierusalim, Iisus trecea pe stradele
și desculț călca pe flori, pe verzile rămurele...
Lespedea care grăiește și acum de Burebista
era cel ce e și-acuma, traco-geto, graiu-aista,
de Sadalas spune,-n Tracii, a fost el măritul rege;
de la Dunăre-n Megara ar fi vrut doar a lui lege,
ca și cum Kotopolițe nu era ea capitală
cea de-a doua-acestei Dacii, ci doar „*davă*”, și-aia goală
de mulțime geto-dacă (de-aia știm de tessageți);

că nu mai aveam nici arcuri, dar nici spadă și săgeți...
S-a-nșelat, însă, Sadas, că-n kaiace Istr' trecându-l
în Mesambrii, Burebista-ajunse cum e fulgerul ori gândul!...
Iară asta,-n traco-getă, pe-ndelete-o povestește...
Bine-ar fi, măi detractori, s-aveți gură voi de pește!

Formarea Imperiului Dacic

Coborând iar spre Zamolxe, înspre vremi — vigori de taur —,
pe când Rhessos și Abaris au făcut Dacii de Aur,
ce-au fost odinioară, în frumoasele lor vremi,
nici că-mi vine a mai crede, doar din Ceruri să le chemi,
pe când neamurile gete, ce roiau peste Carpați
nu cu toate-erău în pace, deși toate erau frați!
Costobocii, roxalanii și bastarnii,-n Răsărit;
tauriscii, boii, iazici și quazi, la Vest, neconținut,
toți pe-Apollo, mândrul Soare, cum Zamolxe,-l venerău,
iar la Istru, de-ajungând, apă-n pumni luău și beău,
și jurând să se întorcă la copii și la neveste,
după cefrângeau ei neamuri ce trăiau la fluviu, peste,
pe Elinii, care-n Troia cu Ahile lupte-au dat
mai'nainte de Hristos, în al zecelea vâleat,
toți acei ce înșirat-am eu, acilea, mai în sus,
și de voie, de nevoie, Burebistei s-au supus...
Cu mult, însă, să se nască Alexandru Macedonul,
toate neamurile-acestea au ales ei, cu toptanul,
pe Abaris, să le fie, ca și Rhessos, mare rege
dar și Mare Preot la toți dacii, se-nțelege,
încât cred că-n Europa în acele vremi amare,
lui Alexandr Machidonul fu Imperiul cel mai mare,
ci Imperiu-acelei Dacii ce-avea aur, ca-n Ofir,
unde-n lupte, căzând dacul, cum, cu barda-n trandafir
l-ai tăia; din el, spre Istru, ar începe-a curge sânge,
sau cum crini, un braț vânjosu ar începe el a frânge,
avea-ici să prindă viață, să se-adune, să se-nchege,
peste toți domnind Abaris (dar și Rhessos), mare rege;
deopotrivă, Mare Preot, după cum am spus mai sus,
și-asta înainte, multă vreme, de-a se naște Domn Iisus
când Roman, al lui Imperiu, fără margini vrând se-ntindă,
din Britanii, până-n Indii, tot pământul să-l cuprindă,
cu aceeași poftă oarbă, de mărire și de fală

a cătat Imperiul Dacic! Nu tot ceru-ncape-n oală,
chiar de noi aveam Zamolxe, cel cu mintea luminată
peste geto-daci domnindu și făcându-și ochiul roată,
iar aceasta a-nțeles-o Abaris, ce-n minte, faur,
el, întâiul, cum aflat-am, făcu Dacia de Aur...
Toate-acestea, Burebista, se-nțelege, le aflase;
din Zamolxe, pân' la dânsul curse vreme, veacuri șase,
când fu primul după Rhessos și Abaris, care-au fost,
când făcu, în Europa, sub același adăpost
să trăiască neamuri gete, de la Tyras la Vistula;
de la Mare, până-n Hemus, fără a cunoaște hula;
doar în pace ei să fie, geto-dacii-n acest spaț',
nu ca neamul pentru altul să se-amenințe cu lanț...
Astfel, boii, tauriscii, și guazii, și iazici,
Burebista, zis cel Mare, îi zdrobi, precum furnici;
i-a călcat fără de milă, neamurile năimite,
plugul ce ară ogorul, sub copitele de vite,
încât boii, pân' la unu, de rămaseră-nspre pustă,
viața lor împutinând-o, valorând cât o lăcustă!...
Astfel, Mato Boerebista, spun „*Tăblițe*” de lumină,
refăcând Dacia de-Aur, a făcut ca iar să vină
ploaia, să rodească-ogoare, dar și cele ale minții,
ca Zamolxe, Rhessos-Abaris să ne fie iar Părinții...

*

*

*

El, întâiul după-aceștia, a-nțeles că, la Danubiul,
de ai trece în kaiace, apele acestui fluviu,
tot de-ai noștri, geți, găsi-vei în Rodope și-n Thessalii,
unde-nfloare, dau în pârgă nu doar geți și portocalii,
nu ca-n Scytia Minor, după cum ne spune - Ovidiu,
în „*Iernile la geți*”, când Crivăț- ngheață și vinu-n blidu;
de îl spargi, mâncând bucată de vin roș, cum ceea sticlă,
și că peștele, săracul, stă în gheață, fără frică,

până când, în primăvară, pelicanii iar venind,
scufundându-se în Istru, pliscurile lor îi prind...
Astfel, pe Sadalas, rege, în Mesambria-l învinse
și Imperiul lui cel Dacic pân' la Varna de-azi se-ntinse,
iar cu Rollis, cel ce-n luptă-i ajutase pe romani,
trecând fluviul, să răzbească pe-ai noști' frați, pe cei bastarni,
a primit el de la Roma „*Diploma de aliat*
și prieten al Romanilor”... Burebista n-a uitat!...
I-au mai dat Romanii multe, și Inelul ce v-am spus,
de vorbea de-Enea T., deci Troianu,-n Roma-ajuns,
după ce Troia în flăcări, cu corăbii părăsi,
luând cu el pe-Archize, tatăl, și nevestă, și copii,
de spunea cu-așa mândrie că Traianul se trăgea
dintr-acesta, că-i Divinul, cum Inelul glăsuia...
Burebista aruncându-l pe-acel Rollis, get și el,
Tracia supuse,-o parte, arc și sabie de-oțel
din cel getic, stăpânire, de la Vistula-n Burgas,
a cuprins sub mândru-i sceptu tot ce-i geto-dac în glas,
încât multă ură fuse, mai apoi, în acest spaț',
ce-l râvneau de mult Romanii, de pământuri,'fără saț...
Dacă-n grelele războaie, ce Romanii, între ei,
pentru-al Romei scaun' naltu, avuții, dar și femei,
cum Cezar le amintește în „*De bellico civile*”
Burebista înțeles-a, că, de vrea să aibă zile,
bine-ar fi el cu Pompeiu, ginerele lui Cezar,
înțelegere să afle cu Imperiu-i, nu-n zadar
să se rupă ca o haină; ca și cupa să se sfarme,
și atunci el, lui Pompeiu, în Thessalii-i dădu arme,
căci avea destul oștire, de-ai putea zice puzderii,
dar, de-acuma,-n Europa, iată,-erau două Imperii!...
Între ciocan-nicovală, viața ta e în primejdii
și e greu să te agăți de a' poalelor nădejdie
când Cezar, avându-l giner' pe Pompei nici va să-i pese;
pentru-al Romei tron de aur, el doar lupta-și alesese,

mai ales că pe-acei, galii, el îi puse sub picioare...
O, tu, lume, viața pierdu-ți pentru-un blidu de mâncare!...
Și cum la Pharsal, Pompeiu, el în lupte fu zdrobit,
își alese calea-n grabă: cu corabia,-n Egipt,
unde-aceia, egiptenii, văzând cum pierduse toate,
când urca pe țârm, jungherul i-l înfipseră în spate
și-n nisipuri roși-i săpară, groapă mică, nu de regi;
peste ani, văzându-l Cezar, lacrimă, cum cei moșnegi,
care,-n tinereți, curmară viețuri tinere de oameni,
iar cum spune și o vorbă: „*Vei culege tu ce sameni!*”,
căci de moarte-așa cumplită (chiar și Brutus luând parte!),
în Senat, chiar în pumnale fu cuprins și el de moarte!
Era-n 44, înainte de Hristos,
când pieri și Burebista: tot pumnalul pân' la os
i-l înfipse Raskiporis, dar și Ratko, de său frate,
că Imperiul Dac, de-atuncea, va ajunge jumătate;
mai apoi, și ucigașii, moartea și-au luat-o-n oase
și-a urmat, apoi, Cotyso, ce la Roma studiasc;
și patriciană mândră de acolo și-a adus;
Buridava, Capitală, pentru el a fost de-ajuns!...

*

* *

Astfel, Sarmizegetusa, Kotopolițe, în ceață,
pare că-ncepură s-aibă altă o pornire-n viață,
că Plăcuțele de plumb, din Sinaia, nu vor spune
ce-a urmat în vreme-aceea: renaștere,-ngropăciune,
că mi-e soarta fără vină, de din Ceruri ea venind,
neștiind ce o să fie, de noroace ne cuprind,
ori de stelele-or să plângă pe la Temple și cișmele,
deși Cerul, pe de-a-ntregul se rotește și cu ele...
Știm noi, însă, din Tăblițe, c-a fost rege și un Radu
Durar Diurpaneus, ce lui Decebal, cel bradu,
era nobil și bogatu, ce n-avuse Rășinari,

unde-avea să moară, bietul, luându-și zilele; barbarii
de romani nesuferindu-l, că el le stătea în coaste,
de porniră înspre Dacia legiunile,-a lor oaste...
Legio Alaudae, condusă de Cornelius Fuscus,
Oltenia traversând-o, tot pe Olt, mergând în sus,
a fost prins într-o capcană de-acel Decebal cuminte,
care-n fruntea-armatei puse pe Degio,-al său părinte;
Degio, cel generalul, ce pe umeri purta-și capul,
care mai avea un fiu, Diegis, tot cu minte îndestul,
dar și-o fată, ce în „*pasul din Căineni*” a fost ea prinsă,
în Războiu-al doilea, când, Dacia fiind ea învinsă,
cel Traian dădu el ordin în Egee să o ducă,
pe o insulă pustie, văzând trupu-și se usucă...

*

* *

Ne-om întoarce, însă, iară, la cuminte Decebalul
de la Sarmizegetusa; poate-și mai purta cavatul,
când în turn, în Palatu-i poleit cu-aur, rubine,
bănuind că, în curându, Roma peste dânsul vine,
nu de pace să-i vorbească, de negoț, ca-ntre popoare,
ci să năclăiască-n sânge, tot Ardealul, pân' la Mare,
căci voia,-n ani 99, când la Dunăre ajunse,
ca să vadă legiuni, cum, în Dacia, pătrunse,
cucerind-o și tezaur, care, miile de grâne,
să le ducă el la Roma, de nimic n-o mai rămâne...
Din Germania venise și visa la-al Romei tron,
astfel, în 101, trase-al Daciei oblon
și văzu că țara este cum Grădine Suspendate,
numa-n Temple pentru Soare și în mândrele palate,
însă el visa tezaur, cel ascuns sub râu, sub ape,
nimenea să nu îl afle; nimenea să nu-l dezgroape,
fără, bietul, ca să știe că avea și trădători,
Iudele cu șapte fețe, ce-ți sunt ție-nsoțitori,

cum acei, cei generalii, care, șapte, l-au trădat;
scriu Täblițele de plumb, lui Traian ei li s-au dat;
spunând toate-acele taine, care Decebal le-avea,
că decurion Maximus (din Granini el era
și tot get, din Macedonii, piatra-i de mormânt o scrie!)
tot prin munți, el, urmărindu-l, peste stânca cea pustie,
n-a putut sabia-n spate, să i-o-mpingă, și-apoi...gata!
Cu cosorul, Decebal, singur taie-și beregata,
de-au plâns munții cei din preajmă, căci era la Rășinari
(Rassinorum, zic Romanii) printre dragii lui ciobani,
căci Dacia era plină, plaiurile-i cu mioare,
și caval aveau păstorii, și fluier la cingătoare...
Și în august, unsprezece, anul fu o sută șase,
Decebal muri, nu, însă, Dacia, că ea rămase,
de-o conduse Samoillos, ce din Tyr a fost adus
chiar de Împărat Traianus, care-n Dacia-a ajuns,
unde pe la Selinuntum, pe el moartea l-a găsit;
i s-a tras de la pitarul Calidronos; otrăvit
fost-a el de către-acesta, ce la parți el ajunsese,
unde, până ca să moară, Decebalul-l trimisese
și-l pusese el să jure, să îl piardă pe Traian
Își păstrase jurământul, ca un bun samarinean,
La Adamclisi fiind prins de un general, Sugag,
ce lui Decebal fiindu-i un prieten mult prea drag,
și adus la Zegetusa, Decebal, într-o solie,
l-a trimis el la Pacorus, la cei frați de omenie,
care și-ei urau Romanii, cu asupra de măsură,
tot ciobani, ca dacii, fiindu, cu același grai în gură,
că și Pontul, Euxinul, avea ei să îl ocupe;
chiar și-n Scythia Minor și-au adus ei multe trupe,
ca stavilă ei să fie prea năvalnicului Roman
ce voia întreaga lume; poate chiar vreun Ocean!...
Dar că dacii și cu parții erau nord-iraniene,
triburi, frați cu mezii, perșii, liniști mari având sub gene,

și în ei curgând un sânge de la mama lor dintâi,
cum văzu pe Dac ucisu, capu-ți pui pe căpătâi?!
Și în Taurus, în Munți,-n Siria,-Împăratul,
moartea-i pregătise-n grabă, trupu-i mândru, ce fu patul
într-un cort din piei de taur, el, ce lumea o conduse...
Ale vieții cărări, toate, iată-le acuma duse...

*

*

*

În august, o sută șase, în a unsprezecea zi,
al lui Decebal cap mândru, mâna dreaptă le primi,
pe-o tipsie de argintu, de la Maxim, din Gramini,
machedon decurionul, de neam geto-dac, sub pinii
din acel sat, Ranisstorum, Rășinariii cei de azi,
unde Împărat Traianu stătea-n cort, de leopardzi,
pieile ce saurienii le-aduseseră în dar,
legiunile nu le calce neamul lor așa barbar,
iar acel decurionul potrivit era în nume
cu un general roman, bucuros fiind de renume,
nu doar pentru trupe dace, care-n lupte le-a învins,
mai ales pentru-acea soră a lui Decebal, ce-a prins
în Peștera lui Zamolxe,-n Racovița cea de-acum,
cea pe care Împăratul o-mbarcase de-un lung drum,
pe-o corabie, la Istru, iar de-acolo, în Egee;
milă-i fu ca de Plotina, prea frumoasa lui femeie!
Comandant de trupe dace, Degio, acel părinte
al lui Decebal, căzuse-n lupte chiar ceva mai nainte,
iar Diegis cel cuminte, frate bun cu Decebal,
și cu soața, cu copilul, Giroat, luați din Ardeal,
ce pleaseră la Roma, în solie cu alți daci,
i-au oprit Romanii-acolo, cum la târg ai vinde vaci!
Astfel, Giroat va crește-n Roma cu-apeducte și palate,
de-o ajunge ca să fie și-el Roman, pe jumătate,
fiul lui, Cornelius Publius Regalianus, general

va ajunge peste-o vreme, dar și-acel Imperial,
ce-n Iliria luptase, el de trupe-a fost 'nălțat,
ca pe-al Romei scaun de-aur, el să fie Împărat!
Doi ani, de la Zegetusa, Imperiul Roman conduse;
nici azi, Vaticanul Romei aste vorbe nu le spuse!
De acum, lui Decebal, nepot, blestemu-mplini:
„Piară fala Marii Rome! Să se ducă pe pustii!...”
Dacia iar să renască, cum în vremea lui Abaris
și pe Istru curgă-alene numai floare de cais!...
Astfel, el, Regalianus, doi ani numai, el domni
peste tot Imper Romanul, dar din vis parcă-l trezi
presimțirea care-i spuse omului când vine ora
ca moartea să-l prindă-n brațe și să spargă, astfel, hora!
Era-n el mânia dacă, ce-au avut-o-ai noștri moși,
că acest neam geto-dacic nu era neam de codoși,
ci mânuitor de arme, neavând de moarte frică,
împlântând pumnal în pântec, la cer știind că se ridică!
De Tăblițele de plumb n-ar grăi, cine ne-ar crede?!
Doar acei ce-au învățat Legile lui Arhimede:
corpul scufundat în apă are-aceeași greutate
cu al apei ce se varsă — ea fiind acea Cetate
ce Romanii au prădat-o și au ars-o făr'de milă,
luând robi tineri și frumoși cum o fragedă zambilă,
și îi duseră la Roma, în Sicilii, chiar Britanii,
unde o cohortă dacă a stat patru sute, anii,
cum scris este până astăzi, în Irlanda, pe un turn,
după cum voit-a, poate, însuși Marele Saturn,
că, în Tracia, Apollo, iar la noi, el, Mândrul Soare,
ce, asemeni-acestui neam, tu, din noapte,-l vezi cum sare
cu aceeași strălucire ce-o avu, și-avea în veac;
că, având lumină multă, el nu poate fi sărac!
Ba, din contră, nici că-i altul mai avut în bogăție
de căldură, strălucire, chiar de este în robie,
și-atunci cum, Romanii-n fală, pe Regalian să vadă,

când, la Sarmizegetusa, doi ani el trăi-n zăpadă
și în cetine și-n crânguri zmeurișe și de-afine,
când rușinea, peste Roma, cu quadrigă iute vine?!
Astfel, biet Regalianus, când ajunse în Bosfor,
vrând în Asii să ajungă vesel și triumfător,
răi Romani îl pumalară, cât era el de voinic,
despre-al lui mormânt nici astăzi neștiindu-se nimic!...

*

*

*

Roma, însă, cum se știe, împărați din daci a-avut;
pe tronul Cetății Eterne au domnit cât au putut;
mai toți, însă, cum Galeriu, Decius, Aurelian
i-au ucis Romanii-n ură și cu poftă de un ban...
Cum puteau ei, umilinței în genunche să îi stea,
când știau că Jupiterul le-a dat cea mai mare stea,
din Britanii, Africi, Marea toată-era a lor;
Asia cea Mică-n floare, că trecuseră Bosfor
cucerind Ierusalimul și palat după palat;
cum Vitelius și fiul, porții-n gură le-au turnat
aurul topit, ce curse, precum mierea-n vâlvătăi,
săturându-i, astfel, de-aur! Asta-i soarta celor răi,
după cum Imperiul însuși, prăbușindu-se în gol,
în veac cincii, după Hristos, când germanii,-n rostogol,
dat-au Roma ei de-a dura, cum nicipând ea n-a visat:
că s-o rupe, într-o noapte, precum scândura de pat...

*

*

*

Burebista, Decebal, nepotu-i, Regalianus,
nu-n zadar, în altă lume,-a lui Zamolxe, ei s-au dus,
că istoria nu poate fi oprită-n al ei mers,
chiar de fulgerul despică, poate,-ntregul Univers,
și ea curge mai departe, și va curge cât e lumea,

iară lume fi-va multă, cât e numele de „*lume*”,
încât n-aș putea oprire eu să fac încă de-acum,
dacă mațele-i vărsară Aurelianului, în drum,
și în șanț îl îmbrânciră, pe el aruncând pământ...
Ea, istoria, nu poate, țărna să-i arunce-n vânt,
să se piardă peste mare și de urme nu-i mai dai,
ori c-a fost făcut, cum colbul, sub copitele de cai!...
Noi, urmașii, jurământul de-ai păstra cum ei au fost,
toți în inimă-l avem, fiindcă-al neamului meu rost
a fost cel de-a nu se pierde amintirea geto-dacă!
Ei, barbarii, ca și păsări, an de an, tot vin și pleacă,
iară noi aici rămânem, și Tăblițe iar vom scrie,
că nemuritori noi fost-am, și vom fi și în vecie,
cum Zamolxe ne-a-nvățatu, din Egipt el venind,
de simțit că ochii- aceia, chiar și azi ei ne cuprind
pe sub geana zării,-n vremuri mult adânce, dar tot vii,
cât izvoarele vor curge; seva-n arbori s-o sui,
căci nu fu precum voiră, roeslerii cu al lor „*vid*”
ce și-acuma-și mai afundă linguri în același blid!
De-ar fi fost cum ei au zis-o, fără de niciun temei,
între Dunăre-Carpați ar fi fost, azi, numai ei,
cu a lor smintită minte și mândrie mare-n glas
și-ar purta, de-acum, vreo șapte ochelari pe al lor nas...
Eu vă-ntreb, mă, stârpituri și spoială de cultură:
De ani, două mii, încoace, ați tăiat voi c-o custură,
pe sub brazi, și caș, și brânză, și pastramă vreodată?!
Din izvoare, voi, cu pumnii, ați băut apă curată?
Ați cântat, pe plai cu floare, vreò doină ciobănească?
În desagi, copiii voștri învățară să trăiască,
când samarul, măgărușii îl duceau la munte, sus,
unde-i aștepta El Îsuși, Domnul nostru, Blând Iisus,
căci iubirea-i învățase, nu cea rece, ca la voi,
care știți mânca și brânză, fără însă-avea și oi,
ci doar gură păcătoasă, inima de mărăcine,

pe când noi avem într-însa numai faguri de albine...
Asta e pornirea voastră, ce vă credeți 'naltă poartă,
când doar oala de rușine voi o țineți de o toartă!...

*

* *

Iacătă că, de acuma, Dacia fiind cucerită,
nicidecum de daci nu fuse, cum se spune, ea golită,
chit că cincizeci mii de-ai noștri, duși au fost ei în robie,
fapt ce este-adevărat, cum și Vaticanul știe,
dar Romanii, în convoaie, n-au luat copii și nume,
nici pe cei rămași aicea, cei săraci și fără' de nume,
cum și astăzi, vedem bine: de-i război, nu mor grămadă,
ci rămâne-n țară multă lume de plămadă...
Tot așa și Geto-Dacii, lacrimile lor vărsară,
dar făcură să renască viața în această țară,
încât neamu-acesta este și acum tot daco-get...
Altfel, cum de l-aș cânta, eu, care sunt un poet
ce mă trag dintre ai noștri, cei mai mândri-ntre țărani,
dar și din Ardealul care a vărsat pe plai ciobani
de cântat-au mai nainte, ca și-acuma, din caval,
că se-auzea, de la munte, pân' la Euxin, pe mal,
legănându-se ea, doina, cu suspinele-i în glas,
de și-acuma-n inimi încă hodinește, ne-au rămas,
cu durere, de milenii, cum și codri, și izvoară,
ce tot freamătă și astăzi, tot așa cum fremătară,
când căzură Burebista, Decebal, valahii regi,
ce și sceptra Romei-avură, fiind la minte ei întregi,
c-alfel nu puteau ajunge un Imperiu să conducă,
de-a fost Dacic ori Roman, nu o oală pe-o ulucă!
Dintre câte neamuri, Roma, prea puțini a pus pe tron
în afar' de geto-daci, să-i așeze-n Panteon,
ca pe niște zei eroici, ce-nroșiră lan de maci,
așa cum făcut-au, însă, cu-mpărați luați de la daci!

Un alan, doar, încercase în Imperiul din Bizanț,
până-a fost ucis, el fiind pus, cum e fiara-n greul lanț,
că-n Imper' de Răsărit, Roma nicicum ea l-a vrut!
Cum să-și calce în picioare, vremurile-i de-nceput?!

*

*

*

Revenind la Burebista și ce-a mai urmat apoi,
aș putea vă spun atâta: numai vrajbă între noi!
Cum am spus-o mai nainte, Raskiporis, Ratko, frați,
împreună cu-acel Rollis (dincolo de Istru-l cați!)
l-au ucis fără de milă, pe cel ce Sadalas-nfrânt
la Mesambria, cum scie-n traco-get cuvânt
ce săpatu-s-a pe lespezi; până astăzi se păstrară,
cum că geto-dacii noștri, Tracia o invadară
și o puseră sub talpă, refăcându-se Imperiu
Dacic, ce de-Abaris rege era vastul său emporiu,
de la Vistula, la Hemus; din Rodope-n Euxin
iar în Răsărit, la Nistru, se opri pentru puțin,
căci urmă, apoi, Cotyso, — de la el se trag kosonii —,
Buridava fiindu-i tronul, având sarea și bufonii,
că atunci, când pe Ovidiu (în exil era-n Tomis)
îl aduse la-a lui Curte, îi vorbi, așa, deschis
nu numai în geto-dacă, ce Ovidiu o-nvățase,
dar și-n latinește, în rostiri prea mlădioase;
ba și poezii îi spuse, dar acestea-n daco-getă
pentru care-Ovidiu dete- mulțămire-așa discretă!...
Acest Cotyso-nvățase în alese-a Romei școli;
tot din Roma își aduse Doamnă cu obraji creoli,
că mult încântat Ovidiu, va rămâne-n preajma ei,
ducând dorul său de Roma, de poeți, de Temple, zei...
Ba și-o fată ei avură: Cotyso-patriciana
mai frumoasă ca Bizanțul care tulbură icoana,
pe care, căsătorind-o cu un nobil get local,

la-a lor nuntă dăruit-a ceapă, gheață, mei, pocal,
toate-acestea, în simboluri, liniști sufletul le umple
și albi perii, ani, o sută să le fie pe la tâmpile,
dar Cotyso-avea să moară; Buridava-n flăcări mari,
general, romanul Nero, arzând-o, de crescură,- aici, stejarii...

*

* *

După ce și Burebista arse-n flăcări, vâlvătaie,
Argedava, cred, și dânsa fu cuprinsă de văpaie,
că-ncercară, de la fluviu, geții-n munți să se ardice
și odat' cu ei și gândul, inima cea grea de spice,
ce fusese mai în vremuri burebiste, decebale,
al lui Abaris îndemnul de-n a Plângerilor Vale
să fugim, scânteie talpa înspre-a bătăliei roată,
Dacia de Aur fie așa cum ea fusese-odată,
că-n genunche de-om cădere și, apoi, așa vom șede,
de din ceruri, printre nouri, chiar Zamolxe ne tot vede;
ploi de vară n-or mai vină, de la Istru și Carpați,
văzând că în neam-acesta sunt femei, deloc bărbați
care știu să moară-n lupte, nu hopliți în Eubeea,
îmbrăcându-se-n corăbii; lăsând casa și femeia,
cum ne spune Tucidide în „*Război peloponez*”:
că-și luau geții sac și- arme, ajungând unde nici crezi:
în Sicilia, Crotona, Rhegium și la Messina,
până-acolo întinzându-și geții, umbra, carpatina,
căci duceau până acolo, cei din Tomis Euxin,
amfore grecești cu miere, și burdufele cu vin
din cel roș, ce și-azi găsești la Oltina, Murfatlar,
căci Romanii,-n vremea-aceea, nu erau uși de altar;
decăzuseră-ntr-atâta, că și Decius și fiul
amândoi pieria'-odată, în veșmântul purpuriul,
pe acele stepe-ntinse de la Scythia Minor –
Dobrogea noastră de-acuma; i-njunghiară frații lor,
căci cel Decius, de felu-i, era get-beget și el,

dar sub umbra verde-a Romei s-a romanizat nițel!...
Astfel, Aurelian, Galeriu, ori Decius și alți geți,
ca-mpărați avură parte de-otrăvitele dulceți;
stăpâniră ei Imperiu cel mai mare-a fost odată,
legiuni ce făr'de număr, adunate toate, roată,
dar în veacul cel de-al treilea, ce venea după Hristos,
începură să roiască neam de neam mai dușmănos,
căci barbari dintre aceia, ce din Asii veneau roi,
au izbit și-n poarta Romei, lângă care eram noi,
încât Aurelian-'mpăratul, se retrase peste fluviu;
hoardele barbare, plete își scăldară în Danubiu,
toți setoși fiind ei de aur și de sânge; foarte cruzi:
erau pecenegi, cumani, tătarime și chiar uzi,
încât geto-daci-romanii se retraseră în munți,
unde foamea și barbarul poți mai lesne să le-nfrunți...
Dar intrară, prin Prislop, hunii, toți, ai lui Attila,
care nu știau ce-i moartea, și nici pacea și nici mila,
li-n Panonia intrară, ce-ocupată de Romani,
auziră daco-geta, limba noastră, de ciobani,
de la care-apoi, luară-Ardealul și Panonia întinsă;
pe Câmpii Calautine, oastea-i fuse, însă,-nvinsă,
de muri, la-un an, de ciudă; era-n veacu-acela, cinci;
carne crudă-aveau sub șauă; noi, picioarele-n opinci...
Și-astfel, ani, puțini de-o mie, în Oltenia doar vlahi,
că-ncepură să se umple peșterile de monahi;
în Ardeal, ungurii, însă, ce veniră-n veacul nouă,
toți avură dâșii parte și de aur, și de rouă,
începând să se-nucuscrească, punând mâna pe moșii...
Ardelenii-și dau pomană cât sunt încă dâșii vii?!
Eutropius ne spune-n „*Breviar*”, în a sa carte,
că Traian aduse-n Dacii, din Imperiu, de departe,
numeroasele noroade, ce grăiau în limba lor,
însă-aici se-amestecară cu strămoșul meu popor;
fiind mai mulți decât aceia ce veneau din larga lume,

se-nțelege că-acei „*oaspeți*”, mai puțini, cătară nume,
dar în limba-aceasta-a noastră, traco-getă, să se știe,
căci, altminteri, fiind ei „*grosul*”, graiul li-l luam, iar mie
mlădierea limbii-aceia, poate nu-mi da legănare,
cum e cea în care scriu și letopisețu-o are...
Și-apoi, dacă Samoilos, cel adus de la Tyras,
(din Cetatea Albă, astăzi; Basarabie în glas!),
altă limbă, coloniștii de atunci n-ar fi vorbit,
iar, apoi, și noi cum altfel?! Adevăru-i îndoit?!
Nu cumva, ea, traci-geta se vorbea și-n Basarabii,
de la Vistala, la Nistru, în Rodope,-n casa babii,
și la Priștina, cea cărei înalță Mihadaș odă
și-și pornise Curtea-ntreagă Io Radu Nigru-vodă,
în cel an o mie unu și-ncă douăzeci și opt,
primăvara, când cireșii mai că vor să dea în copt,
căci Kotopolite,-n vale,-n Macedonia vârtoasă,
de mulțimilepăgâne-și părăsiră casă, masă,
după ce cam un mileniu fură-n umbra marii Rome,
ce în grai i-a pus nectaruri și plăcutele arome.
De-ar fi fost așa mulțime de barbari din Asii iuți,
mai puteai ca traco-geta pe aicea s-o ascultți?!
Nu cumva vorbeam tătara, pecenega ori cumana?
Mai erau pe-aici biserici cu altarele și strana,
ori în corturi, piei de vită, și în fumul dintr-o iurtă
ne-am fi pus pe vatra-ncinsă, cărnii de cal și, roată,-o turtă?!
Că și ei, iată,-nvățară limba veche, traco-getă,
e că viața n-a fost trasă, pentru noi, la cea ruletă,
ci în spațiu-acesta, vastu, al Imperiului cel Dacic
noi am fost și-om fi de-a pururi, fenomenul-aceia „*magic*”,
al **poporului dintâi**, acel „**ROIO GEMINOSO**”,
cum ne scriu, în plumb, Tăblițe, ce se-ntind cât Mato Grosso,
de la Zamola, la Traian, Decebalul și Rollis;
de popoare migratoare nu ne-a lăsat nimic scris!...

*

* *

Așa că, lăsați deoparte, Roeslerilor, voi ,tămâia
că a voastră vlagă este galbenă, precum lămâia,
iară mintea voastră-i mică; inima vă e vicleană;
ochiul vostru aur vede pe sub nedormindă geană,
căci, de vii, în de-a călare, dinspre Asia-n pârjol,
și în iureșul sălbatic, Europe-i dai ocol,
nu înseamnă c-a ta limbă ne-ai vârat-o nouă-n gât;
că din neamul vost', turanic, noi, cu toții,-am coborât!...
Când Zamolxe fu la studii, două mii jumate-n urmă,
voi mâncați kumâs, cel lapte de la iepete din turmă,
pe când noi mâncam lumină, pâine caldă-n Bărăgane
și în stâne, de pe plaiuri, ne-nchinam pe la icoane...
Nu erau ei, Litovoi, în Olteniile-n floare?!
Nu Pădurile Vlăsiei, cu bojori și tămâioare,
vorbeau limba ca și astăzi, cum o scriu eu în poeme?!
Inima încă vi-e beată, nu de azi; de multă vreme!...
Da, noi, știm că neamu-acesta-i de oieri și de plugari;
c-au fost răstigniți pe-arine, tei în floare, oțetari
dar pământul ne cunoaște și ne face lan de maci,
cât în noi încă mai sună limba de la geto-daci!...

Moartea lui Litovoi. Posada. Basarab I

După ce Aurelianul, geto-dac, ce fu-mpărat,
se retrase peste Istru, unde-a fost asasinat
de-ale sale legiune, ce-ar fi vrut să stea aici,
că-și lăsaseră „*acasă*”, ai lor prunci, dar și mămici,
căci Senatul de la Roma poruncise ca să plece,
migratoarele popoare vrând doar aur și-apă rece,
Geto-Dacia străbună, ce-a rămas cu-oieri pe plai,
și puzderie de prunce și de prunci, cum fragi în Rai,
cum să-nfrunte ei barbarii ce veneau și-or să mai vie,
arzând lanur’le de grâu și bordeiele,-n câmpie,
căci ogorul numai dânsul le punea pe masă pâine,
ca și-n ziua cea de azi, ea și-n ziua cea de mâine...
Și atunci, spre munți cătară, pe sub poale de Carpați,
în ițari și în sumane, și-n cojoace îmbrăcați,
putând ei să treacă iernuri și-ale lor geruri cumplite,
iar barbarii cătând sudul, cu iernile însorite...
Tot așa făcu și-Attila, când cea Asie-l împinse;
când intră pe la Prislopu, în câmpiile întinse,
în Panonia Romană, plină ochi de geto-daci,
ce erau plugari de-ogoare, dar și crescători de vaci,
căci aveau ei viață-n tihnă, chiar sub apăsări romane;
toți creștini erau, de-acuma, și având în sân icoane
cu Hristos și Preacurata, ce Ocrotitoare este
de la Istru, în Panonii și-n Carpații de poveste,
pe când ei, din fund de Asii, de la acea apă, Tura,
carnea crudă, de sub șa, doar putea le umple gura...
Și-așezându-se, în pâlcuri, în Panonia străbună,
au văzut că pâinea este, decât kumâsul, mai bună,
însă neavând ei pluguri, care brazda să răstoarne,
ci doar poftă de mărire, Roma să o ia de coarne,
obligând, cu iatagane, geto-dacii să le are
vrură ei să stea în corturi la opaț și răcoare

și gândind ce neam să prade, și ce loc putea să fure,
pe Câmpii Calantine încercară-a lor secure,
care frântă fu, Zamolxe neîngăduind el lor,
peste toată Europa să își pună greu picior...
Attila-și găsi sfârșitu-n patru sute cinzeșdoi;
lângă el, doar o copilă de opt ani, strigând: „Ioi! Ioi!”
ce-și luase el de soață, lucru atât de nefiresc,
nu doar pentru noi, ci pentru întreg neamul românesc!...
Ba,-și ascunse, adânc, sub ape, nesfârșitele comori,
negândind că le va pierde... Iei cu tine, dacă mori,
aurul mânjit de sânge, și de lacrimi, și jaf,
ori doar trista amintire și noiunile de praf?!

*

* *

Dar odat'cu el se duse toată spaima din Panonii
și rămaseră în brazdă, geto-dacii,-autohtonii,
ca iar lanur'le de grâne să se-ntindă pe sub zări,
iar mireasma cea de pâine să le umple a lor nări;
cu copii, puzderii, fragezi, ori și vite să rămână;
iar cavatul cântă-și doina, pe la munte, pe la stână,
de umplură toți Carpații, până înspre Severin,
ande-aveau i-ajung' maghiarii, în Oltenii de suspin,
căci în veacul cel de-al nouă, tot dinspre-acea apă, Tura,
din nord-vestul Chinei de-astăzi, din Republica Uigură,
au venit urmași de-Attila, ungerii, ziși și maghiari,
celor huni, ai lui Attila, fiindu-le, cu toți, vlăstari,
și având ei obiceiuri ca și moșii lor, în veac:
jefuiască ei palate și bordeiul cel sărac...
Și tot prin Prislop intrară, spre Panonia,-n Ardeal;
tot cu carnea crudă, crudă, sub aceeași șa, pe cal,
holdelor ei foc punându; coperișele de paie,
sate, mii, arzând în noapte, sub năpraznică văpaie;
țipetele celor mume, înfigându-le în pântec

spada, omorând nu doar pe ele, ci și pruncu-n ele-n cântec,
căci la noi, în Geto-Dacii, fătul, chiar pân'a se naște,
cântă, ca tot neamu-acesta, că-Nvierea cea de Paște
este-ntâi în burta mamei și-apoi în Ierusalime,
dar și-n ale mele ritmuri și în ale mele rime...

*

* *

Și ziceam, mai înainte, că barbarele popoare,
voiau Roma s-o cuprindă și Bizanțu-n scaldătoare,
iar pe noi, cei de la Tisa, pân'la Pontul Euxin,
să ne-mproaște,-n orice clipă, cu a mării lor venin,
că opincile de oaie nu le-au fost lor dragi nicicând,
însă nici va trece,-n veacuri, de-or avea așa, prin gând,
c-o veni și-o vreme care, cum din slavă un torent,
cea opincă va ajunge chiar în vârful de Parlament,
că istoria, ea, roată s-a făcut adeseori;
bălțile de sânge fost-au'coperite de ninsori...
Dar în secol nouă, poate, ce veni după Hristos,
maghiarimea și cumanii ne pătrunseră-n la os,
năvălind peste Ardealul în istorie bogat
și în aur, Apusenii fiind acestuia un pat,
de-unde ei, barbarii lumii, nu voră să mai plece;
în sudalme și în lacrimi doar voră să se-nece...
La ani una, mie-n cap, după noi, se-ncreștinară,
când pe Ștefan rege-l puse neamul lor pe noua țară,
schimbând nume traco-gete, încuscrindu-se cu noi,
până ieri, „*mămăligari*”; azi, ciobani, caval, cimpoi...
Ba, privind ei peste Carpați, în Oltenii, mai întâi,
unde Litovoi, din Priștini, avea țara sub călcâi
(Lutia se mai numea; desigur, că de la-Alutus,
nefiind ea, precum fu Cezar, nici ca asasinu-i, Brutus!),
căci era el traco-get și vorbea această limbă,
nu gândea el, bietul, că barbarii viața-i schimbă,
dăruind-o morții-n anul una mie două sute șaptespatru,

Ladislau IV Cumanu-i tăie gâtul, ca la teatru,
de-nfioară spectatorii... Fratele lui Litovoi,
Ioan, urmându-l, dar cu unguri dinapoi,
încât Țara de pe Olt, Litua, din Munți, la Istru,
până-ajunge la Posada, trăi veacul cel sinistru,
căci zăzanie-așa mare, între Olteni și Munteni,
n-a mai fost de la Traianu, la cei nordici dunăreni!
Astfel, Carol Robert de Anjou, rege peste măgherimi,
năpusti în Curți de Argeș cu armatele, mulțimi
și cerând lui Basarabul cel dintâi să-i se supună,
ca-n Muntenia nu fie, de acum, nicio cunună
și nici Curtea cea Domnească și nici Sfânta-Episcopie,
din Carpați, până-n Danubii, veac de veac să nu mai fie,
ci doar Papa de la Roma și, desigur, el, Carol,
prin aceste părți de lume, mai dea țărilor ocol...

*

* *

Basarab I lăsase,-n Loviștea, bătrânul tată,
unde, la Titești, avea și Episcopie, Vatră;
chiar și prima Capitală, tot aici o ctitorise...
Basarab I, întâiul fiu, vorbă-i trimise:
să adune el oștire dintr-acei păstori pe munte,
și-n strâmtoarea din Titești, măgherimea s-o înfrunte!
Se luptă bătrânul tată, având peste șazeci ani,
ca în vremea tinereții, năpustindu-și el ciobani
peste fala cea maghiară, ce voia să se întoarcă
la ani una mie trei sute treizeci, când, parcă,
de din ceruri chiar Zamolxe lespezi, piatră aruncându,
marele Anjou fugea chiar mai repede ca gândul,
și pieri așa mulțime și chiar prepozitu-Andrei...
Venea moartea-n val de pietre... Vai de cei învinși! Ehei!...
Nu crezut-a el, Anjoul, că-un neam mămăligar,
să-l lovească, la Posada; să-l alerge cu un par!

*

* *

Și-astfel, Basarab Întâiul zidi Țara Românească,
între Olteni și Munteni, numai Oltul unduiescă
că-n Vlăsia ce se-ntinde de la Istru, la Carpați
e o Țară de mătăasă, de țărani și de soldați,
ce pălit-a acea fală-a Romei de rubin, mărgean
prin strănepotul de rege-al Daciei, Regalian,
dar, pierzându-și al său frate , ce-avea numele Bărbat;
în cel an, din urmă, rege Carol Robert l-a luat
din a Loviștei vechi Țară (unde tatăl, Tihomir,
chiar în luptă, la Posada, el căzu ca un martir),
și-n Ungaria, într-o cușcă de fier, l-a pus în lanț,
precum acel Brâncoveanu, peste veacuri, în Bizanț;
după care, tăind capu-i, aruncându-i-l la câini,
și-a spălat, precum odată, și Pilat, de sânge, mâini...
Era-n anul una mie trei sute patruzeșdoi,
când moartea-l văzu pe-Anjou și-l chemă la ea-'napoi,
iar pe tronul-i se așeză fiul, Ludovic întâi,
ce de-acuma avea pace; capul său, pe căpătâi,
căci la ani doi, numa', după lupta din Posada,
Basarab intră-n Ardeal, mult mai alb decât zăpada,
că era viteaz și fața-i rumenă, precum e pita...
Astfel luă de la Dăbâca, ungueroaică, pe Marghita,
de-a avut urmași cu dânsa: Nicolae Alexandru,
de la care Mircea-și trage lumina de policandru,
și primi el, Basarabul, dotă, giuvaeruri, fata,
la Dăbâca, Cârțișoara, la Șercaia, Căciulata;
și la Făgăraș, cu unguri, și cu sașii ei ajung
pe-acei Râu al Doamnei, tocmai pe la Câmpulung,
unde el, Negru cel Vodă, având, de acum, nou nume,
o Biserică, Marghitei, papistașă, ci, anume,
ridică și unde fi-va dânșii, iată, îngropați
fiind Biserică Romană, prima-n Munții noștri' Carpați!
Și această mândră Doamnă, rudă fiind cu Ludovic,

fu, în Țara Românească, roditoare ea de spic
de grâu bun, cu bobul mare, cât e Țara Românească,
că din ea a curs, de-atuncea, Casa noastră cea Domnească,
chiar de vrem, nu vrem a spune, adevărul ăsta este:
cum că și al lor urmaș a avut două neveste...

*

* *

Revenind la Basarabul cel dintâi, mai pot a spune,
că, mergând la Ludovicul, având ei iar zile bune,
se porniră împreună, alungându-i pe tătari,
ce, c-o sută ani'nainte, jefuit-au pe maghiari,
dar și părțile din josu de Carpați au ars ei, pară,
încât Basarab Întâiul, văzând că-n Moldova, iară,
și-n Muntenia, aceștia ocupaseră ținuturi,
chiar spre Pontul Euxin și mai dincolo de Pruturi,
i-alergară cu tărie, pân' la Bug și în Bugeac...
De atuncea, Basarabia se va numi în veac,
după numele său mândru, Basarab I, cel Mare,
ce-a zidit Episcopie,-n Curți-de-Argeș, cu odoare,
că de-aici porniră-ai noștri, și plugarii, și oierii,
dar și Domnu-n rouri fie, ca în noaptea Învierii...
Dacă încă nu se știe unde el își poartă somnul,
cred că draga lui, Marghita, lângă el e; el e Domnul
și bărbatul ce drag fuse, dorurile de-i ajuns,
amândoi, se înțelege, dormu-și somn la Câmpulung!

*

* *

Nicolae Alexandru a plecat spre cele sfinte,
după cum și Basarabul cel Dintâi, al său părinte
la cea Curte de la Argeș, el făcu Mitropolie
prima-n Țara Românească, după cum bine se știe!
Și-având tată-așa cuminte și cu dragoste de Țară,
iar vom reveni la dânsul, să vedem cum se-ntâmplară
vremile după Posada, care-au curs și încă curg

după legi nebelagine, nici după-ale lui Lycurg
ce, în Sparta, el fu primul de-a pus Legile-n Elada,
Constituției ce încă până azi îi este mlada...
Iar acolo, la Posada, cei Olteni nu au luat parte,
căci cuprinși erau ei încă de-a Litovoiului moarte,
încât după brav izbânda și de-nfrângeri de Coroane,
preoți și boierii nemeși și-au luat soațe și codane,
chiar și pruncii cei de lapte; ba, încă meșteșugari
și-au pornit, convoaie lunge, rezemânde de maghiari,
care-i duseră pe Iza și pe Mara, -n Maramù,
de schimbară a lor nume, cum în ziua de amu',
amintindu toponime precum sunt în spaț' vâlcean:
Berbești, Budești, Bogdănești, Călinești, Dragomirești, și-n an
obiceiurile-aceleași; la trup, iuți, frumoși, ca-oltenii,
iar din ei, prin Dragoș-vodă și Bogdan, toți moldovenii,
Dragomirna, Călineștii, toți de-aicea-ncep a curge;
înșiși Mușatinii, dintr-a fetei Bogdan sânge,
prea frumoasa-Anastasia, lui Roman Mușat fiind soață,
noi vedem că Ștefan-vodă din Basarab'purta viață,
iar cine spune că-s „*bazne*” toate câte eu le-am zis,
răsfoiască Letopiseți, ca să vadă ce e scris!

*

* *

Astfel, se clădi o Țară cam cât Dacia de Aur;
Burebista, însă,-i fuse cel dintâi și strașnic faur,
lăsând, dară, mai spre margini pe Abaris și pe Rhesos,
cu cinci veacuri mai'nainte de-a se naște-Iisus Hristos!...
Iar când vezi că neamu-acesta era-ntâiu-n Europa,
pe Columna lui Traian, de la Roma, cu metopa
ce ne-arată cine, dacii, fost-au, ani în urmă, două mii,
când barbarii de la Tura, sub copite luau pustii;
când Egiptul, Piramide ridica el înspre cer;
când Elada, filosofii, sculptorii, și cu Homer,
le erau pe-aceeași treaptă, fiind în lume-așa vestiți,

unde erai, Europă?! Te-ascundeai după căpiți?!
De aceea zic eu vouă, detractori cu zgârve goale:
Mai duceți-vă la dracu'! Mutați cortul mai la vale!...

Mircea cel Bătrân (1386 - 1418)

După zece lustri numai de la acea bătălie,
cum și Cronica pictată la Viena ne-o descrie,
se ridică,-n Curți-de-Argeș, Mircea-vodă, strănepot
Basarabului Întâiul, la fel și-el de patriot,
că nu-i sânge-n noi de-acela precum apa să se facă,
nici să plângă, în genunche, sabia în a ei teacă...
Se trăgea el, Mircea-vodă din cea sârbă, Colinchia,
mai frumoasă, cum, creolă, ar putea fi păpădia
cărei mamă, Simonida, fată-a lui Mihai Glabàs –
ce-mpărat fu în Bizanțul cel de aur, ca un vas –
măritatu-s-a cu Urôș Dușan, craiul cel sârbesc,
încât Mircea, cum se vede, era os împărătesc;
doar Regalian și dânsul purtau strașnice coroane
și avea ca să conducă legiunile romane;
cel de-al doilea, cea oștire de oieri și de plugari,
ce-au intrat cu craiul Lazăr în vâltori de lupte mari,
la Kotopolite,-n Macedonii, la Câmpia zisă-a Mierlei,
în cea vară-atât de-amară, amândoi luptară ei,
după ce, mai înainte, la Belgrad goliră cupă,
fiind ei verișori de-ntâiu, când urară ca să rupă
a turcimii năpădire de lăcuste-așa flămânde,
ce roiră dinspre Asii, precum valuri răsturnânde,
de izbiră ele-n grabă, zguduind mulțimi, Balcani,
ce creștine-au fost (și fi-vor!) de o mie și...de ani,
dar căzu el, craiul Lazăr, cum cu barda,-un trandafir
roșu ar cădea-n câmpie și din el ar curge mir,
încât Mircea, de acum, știind: răzbunători sunt turcii,
căutând scăpare-n tolba cu săgeți și-n graiul furcii,
aștepta să vină vremea, când turcimea,-n revărsare
să cuprindă Tracii mândre, pân' la Dunăre și Mare,
iară singurii prietenii, numai sârbii i-au rămas,
doar doi ani trecând, fusese l-al lui Lazăr parastas

și văzuse-n Belgrad cupa ce-o goliseră întâi...
O, tu, moarte nemiloasă, numai tu n-ai căpătâi!...

*

* *

Pe când el gândea l-acestea, care-au fost și iar vor fi,
năpădi Aliotmanul, la Rovine, în câmpii...
Ieniceri, spahii, mulțime, câtă frunză, câtă iarbă,
faceau Țara Românească numa-n clocote să fiarbă,
căci păgânii n-aveau milă nici de prunci, nici de femei,
arzând sate și biserici, luând și praful din bordei,
după cum li-e obiceiul, ce din Asii l-au adus:
tot ce mișcă-n lumea asta, cu foc fie el distrus!
Și veniră să-l ajute, sârbii săi, cei verișori,
Dragoș, Constantin și alții, moartea dându-le răcori,
căci rămaseră în mlaștini sânge-mpărătesc din vine,
printre galbene turbane-nsângerate, la Rovine,
că și azi se află-n Serbii, biserica ce-a zidit
pe mormintele lor sfinte, Mircea cel de-atunci, slăvit,
căci acolo, la Rovine, a fost cea dintâi izbândă
și de pace, și de liniști era Țara-așa flămândă,
nu de vrajbe și de lupte, când a florii tinereată,
cu clăbucul cel de soare ar fi vrut să-și spele față,
nu-n năframa morții hâde, lacrima să și-o adune,
nici s-audă glas de bucium spre a ei îngropăciune,
căci la Cozia zidise Casa Domnului, de rugă
slobod, viu, poporu-acesta fie-n veci, ci nu o slugă,
ori robie-n lanțuri grele, de turcime, în Bosfoare,
ca să ducă-a lumii-ocară și lacrima în spinare,
că n-a fost și n-o să fie neamul nostru frânt de șale,
peste el trecând, călare, și turcime, și pașale,
sau de-un altu neam ce fi-va să ne ia pământ
și izvoare; să ne scoată chiar și morții din mormânt,
„*cât suntem încă pe pace*”, noi primim cei oaspeți buni,
chiar de-n Cozia, odată, fu și casă de nebuni;

chiar de-n veacul douăzeci, mai așa, spre început,
cai străini, lângă mormântul Mircii-vodă, au șezut,
că-i legaseră barbarii de-acel loc în care oase
aminteau de începuturi, și de lupte credincioase,
ce românii izbândiră, la Rovine,-ntâia oară,
c,-amintindu-ne, și astăzi inima mi se-nfioară...
Iar la Râmnic, el avut-a „*oraș al Domniei mele*”,
pe Terasa de-azi Cetate, ce de piatră-avea proptele,
după cum se văd la Cozii, unde Oltul bate-n mal;
ba, avea el, Mircea vodă, Ungrovlahia-n Ardeal;
Podunavia, asemeni, peste fluviu, unde geți,
cu mileniile-m urmă, mânuiau și plug, săgeți,
că nu doar, așa, în trecut, Kotopolițe a fost
cea Câmpie-a Mierlei – Capitală, adăpost,
după cum, de plumb, Tăblițe ne vorbesc atât de clar
că istoria ne-a fost a câmp de luptă și altar,
că nu basme de ocară, în letopiseți călâi,
că pe-aici nu noi am fost, ci-au fost alții, mai întâi!...
Chiar și azi se mai păstrează, la Belgrad, într-un muzeu,
cel pocal, ce plin fusese cu vin roșu, de Pireu;
din el, Mircea și cu Lazăr, bând licoare ca-ntre veri,
Țara Românească, Serbia le-erău singurele-averi;
și copiii avut-au dânșii, de s-au tras din ei iar crai;
ba, ajuns-au căpitani, peste ani, ai lui Mihai
cel Viteazul, ce din Priștini, precum și noi am aflat,
fu măicuța-i, Teodora; acolo l-a legănat!...
Mie însumi spus-a asta Theohari Mihadaș,
pe Feleac, venind din Sighet, și intrându-n Cluj, oraș
ce în vremurile romane avu Templu cu coloane
de din marmuri de Carrara, nu maghiare, ori cumane...
Revenind, însă, la Mircea, cel dintâi erou creștin,
și-a luat Doamnă tot o sârbă, precum maica, dă-n suspin,
că frumoasa Mara-i fuse verișoară ea dintâi
Colinchia și cu Ana (soacra!) — sore — împărțiră căpătâi,

încât Sfânt' Patriarșia din Ierusalim n-a vrut
să îngăduie păcatul cel de sânge, de-nceput,
însă-a focului dogoare, ce din inimi da pe-afară,
îl împinse spre Ohrida, episcopului să-i ceară
să le deie-ngăduință, amândoi să se-mpreune,
căci „*iubire cer eu vouă*”, cum în Biblie se spune,
așa-ncât, vedem prea bine: seminția românească
dădea roadă împreună cu aceea, cea sârbească
de ne zic și astăzi „*cuscre*”, sârbii, când ne-ntind ei mâna,
că același sânge cură; creștinească mi-e cununa
și-apoi cum Câmpia Mierlei, ori cel Turn cu mii de cranii,
sau de mlaștini, la Rovine, unde ei au frânt dușmanii?!
Noi, în veci, cât curge Istrul și se-nalță-n cer Carpații,
doar cu sârbii-ntruna fi-vom, cum părinții și cu frații,
că-ntre Dacia și Hemus, geți și sârbi slavă dădură
nu doar pentru cea chirilă, ci de-adâncă-nvățătură,
că la Bistrița, spre munte, în zidiri de mănăstire,
tipăritu-s-au Ceasloave și prea dulcile Psaltire,
litere chirile,-i drept, dar rostire românească,
de ajunse tot românul să citească, să gândească
câte-n lume petrecut-au oamenii pe-acest pământ,
că nimic cu tine însuți nu vei duce în pământ...
Bine e ca pace de-aur, țara ta să o cuprindă
și un prunc, în gângurire, să se legene sub grindă,
precum spicele de grâu, sub albastre bolți de rouă,
când, sfioasă, prin mesteceni, trece iară luna nouă;
când tu simți că,-n flori, salcâmi, risipesc miresmi în sat,
de ajung la Mihai Glabas, în Bizanț fiind împărat,
încât Mircea la Cozia, cu Mihai, fiul cel mare,
temelia de biserici țin și-acum, stând în picioare,
să se știe că el, Mircea, pus-a numele Mihai,
celui fiu, cu bună știință, nu ca floare de susai,
că în Țara asta morții nu sunt morți, ci sunt tot vii!

Iancu de Hunedoara (? - 1456), fiul cneazului

Voicu din Ardeal

Ah, ce ciudă mi-e pe tine, Iancule de Hunedoara!
Bun creștin ai fost odată, apărându-ți neanul, Țara,
că erai fecior lui Voicu, cel ce a fost, în Ardeal,
primul cneaz, sub măgherime, neavând casa pe cal,
de mândrie și de fală și de scârbă de opinci,
că, deși le da' ea pită, slană, aur și pălinci,
ar fi vrut ca ea să piară în veci de peste-acest pământ,
doar turanicii să fie,-n tropot, pletele lăsate-n vânt...
Încă la-nceputu-ți mare, erai ban de Severin;
mai apoi și voievodul pe-al Ardealului destin,
încât tatăl, de din valea de Dunăre,-n Macedonii
(nu-i plăceau slugoi, pigmeii, vorbăriei epigonii!)
viind aici, la Dintr-un Lemnul și, apoi, Cetatea,-n Corbi,
în cel Argeș de lumină, ce-n ziduri cu Ana-o sorbi,
duse-n Almaș românlime - neauă aici ea fiind,
și ținuta-aceasta, -ntregul, doar cu sabia ținând,
a ajuns ca și maghiarii să îl pună pe el cneaz,
c-avea vitejia-n brațe și sfințenia-n obraz...
Astfel, bunul tău părinte te crescă în umbra Crucii,
nu ca oala cățărătă doar în vârful'le ulucii,
încât mugurii, văzându cum tu tatăl îți urmezi,
și bogat fiind destul, în mioare și-n cirezi,
și pe tine cneaz, făcură, ca Ardeal să-l ții departe
de cea negură turcime, care aducea doar moarte,
că, într-adevăr, din teacă, scos-ai tu sabie iute,
în campanii ialomițe, tăind mii și mii, și sute
de păgâni, ce i-ai împinsu dincolo de fluviu,-n vară,
când în Tracia miroase-a liliac și-a tămâioară,
dar la Varna, oastea-ți spartă fu și pusă ea pe fugă,
încercându o scăpare, doar în sfânta, dreapta rugă,
căci creștini eram, sub Cruce, ci nu,-n Bărăgan, ciuline,

deși-n inimi ne crescuse doar zăvoiul de arine!...

*

* *

Însă-n Belgrad, tu, învins-ai, și doar după zece ani,
cea oștire turcaletă, veșnic ea gândind la bani,
giuvaeruri și plocoane, și peșcheșuri, pungi, iar pungi,
că, de le-ai întinde toate, până-n Țarigrad ajungi,
iară ție, cum se face, nici că știu ce să-ți mai zic,
îți plăcură și-astea, toate, ca oricui e de nimic,
că, de vreme ce primit-ai pe păgâni la Hunedoară,
te-ai înțeles cu păgânii să nu ieși afar' din țară,
nu doar tu, ci și Veneția, flota-o ducă din Bosfor,
priceput-am că de galbeni se făcuse vouă dor!...
Pentru pungile cu galbeni, ați vândut creștinătate;
în o mie patru sute cinezeciștrei, ați fost Iude-adevărate,
căci Bizanțul - Constantinul, cel mai mare împărat,
a văzut, deși dormea adâncu, ce acolo s-a-ntâmplat:
45 de mii creștini, în cea noapte — 29 mai,
năclăiți fiind ei de sânge, astfel au intrat în Rai,
iară tu, Venețienii, voi văzurăți flăcări mari
ce-ardeau pentru totdeauna orice urmă de cezari!

*

* *

NU te doare,-acum, când Voicu, tatăl, doarme lângă tine,
fiind acoperit de lacrimi, de amar și de rușine,
tu, cea Iudă din Ardealul ce ți-a dat, sub Cruce, fală,
iar acuma, în istorii, numele îți e de smoală?!
N-ai știut că Domnul vede, chiar și tabără la Zemun,
unde ți-a trimis el ciuma, să te facă ea săpun,
să îți spele-a ta trădare, făcând mare rău și azi,
când te-aruncă-afar' mormântul și peste Bizanțuri cazii?!
Geaba-nvins-ai păgânimea pe Ialomița și la Niș,
căci rușinea și păcatul au ei ochii neînchiși!

Ștefan cel Mare

(1457 — 1504)

Acum, însă, greu îmi este despre Șrefan fac vorbire,
că e cum aș vrea eu, singur, să răstorn o mănăstire
și să văd ce e sub dânsa, de-i fântână ori cișmea,
de se-adapă neamu-acesta, când din rourile-i bea,
căci îmi spune mie gândul că se trage din Oltenii,
cum se scurge-n rugăciune,-n Sărbătorile de Denii,
de se-adună tot ce-i suflet și simțire cea creștină,
de-n altar, Iisusul, Domnul, pune-ne în nări rășină...
Tot așa și eu, acuma, supus gândului, mă paște,
cum să fac noua cărare, ca să văd de un' ne-om naște;
că sunt neamuri ce lăsară celoru ce vin din urmă,
letopiseți și papiruși, pe când noi, tradiții, turmă,
care mii de ani de viață, ele, singuri, străbătură,
din cătun și-un sat în altul, uite-așa, din gură-n gură,
cum la alți vecini de-ai noștri de acestea n-am văzut,
ca și cum o viitură peste toate a trecut...
De-ai a spun că greu mi-o fire, le adun, acum, pe toate,
dar începe-voi obiceiuri de pe Olt și din Surpate,
și de-aproape, mai din Gorju, Mehadia,
unde-nfloare,-n primăvară, prima oară păpădia
și, în crânguri, liliacul, la Tismana și Ponoare,
de ai crede că pământul are-n el păduri de floare...

*

* *

Ascultați-mă, de-acuma, că deschide-voi eu lada
cea de zestre, ce ne-o dase Litovoiful și Posada,
că, altminteri, cum aș face, ca și voi să-mi dați crezare,
dacă n-am letopisețe, ci doar obicei — izvoare?
Știi prea bine, însă,-un lucru: cum că Ladislau Cumanul,
cel de-al patrulea, spun cronici, cum că, neprimindu-și banul,
care Litovoiful dase, an de an, celei Ungarii
ce de-acum purta Coroana, cum n-aveau strămoși-tătarii,

și-a pierdut el capul, bietul, rămânând fratele său,
cel Ioan, care despică, la Posada, ceasul rău;
el nu și-a trimis feciorii, nici nepoții Litovoi:
Bud, Ioan, Dragomir, Șandor, Boilă, fiind cam mici pentru
război...

Iar din **Bud**, e, azi, în Vâlcea, cel **Budești**, și-n Maramù;
De la **Dragomir**, asemeni, **Dragomirești**, și la noi, și pe Iza, ca
acu',

Muntele **Buila** (de la **Boilă!**), unde-n Arnota, Mateiu
Basarab și tatăl, Danciu, văd cum doarme luna-n teiul
ce-l iubea, cândva, -n Moldova, Ștefan, mare voievod,
iar pe **Șendrea** (de la **Șandor!**), hatman vestit în norod,
încât cred că de acuma nu mai e nicio-întâmplare...

Toate-acestea, ce le-am zisu, să vă pun la fiecare
o sămânță rea în suflet, fiindcă nu îmi este felul,
și la urmă s-aplec capul, cum o face ghiocelul!...
În al doilea rând aș vrere să vorbesc de obicei
ce-n Oltenii, Maramureș, nu găsești nici în muzee;
nici la Luvru, Ermitaj, ori la Roma, pe Tanisa,
unde doina niciodată n-a știut plâns-a-mi-s-a,
când în aste părți de țară intra ciurma – ce furtună!,
ca o babă despletită, răpciugoasă și nebună,
căreia noi,ăștia, sudici, și pe Iza și pe Mara,
îi țeseam cămașă ciumei, în șezători, numa seara;
închisă era ea, gura, că puneam pe ea lăcate,
și-n Văleni, și la Bârsana și la mine, în Surpate;
ba trăgeam cu plugul brazdă, ‘conjurând întregul sat
și aici, dar și la Cuhea, de un’ Dragoș a plecat
să întemeieze țară în Moldova cea mănoasă,
după ce-i zvârli Posada, cea atât de furioasă,
căci plecaseră boierii, preoți și meșteșugari
(dar și cei de mai în frunte dintre-aceia din plugari)
sub Coroana cea maghiară, că-acel Basarab Întâi
îi ura, neviind la luptă, ci dormind pe căpătâi,

încât Bogdan și cu Anca, la Budești, pe Olt, lăsară
o coroană (scrie ANCA); cum de vede,-i princiară,
dăruiată de-acel Carol Robert se Anjou,
care-i duse,-apoi, degrabă pe dânșii în Maramù...

*

* *

Dar mai este-un obicei, zis „*Strigarea peste sat!*”,
care se păstrează și-astăzi, și la fel e de curat,
în Oltenia, Gorj, Mehadii, și pe Iza, și pe Mara,
iar el este, cum vezi bine, doar aici; nu-n toată țara,
cum, de-altminteri, fu-n Oltenii; acum doar peste Gutâi;
Maramureșul istoric îl păstrează; viu eș îi:
trecerea prin rug a celui ce lovit de-o boală este,
blestemat fie de-o rudă, de viclenele neveste,
iar să scapi de grea beleauă, care peste tine vine,
o subțire nuielușă spinteci, fiind ea de mărăcine;
cele două, despicate, de din ele cerc să faci
și, prin ele, capu-ți tulbur’ cu-ndrăzneală să îți bagi,
iar la asta, un descântec, babă meșteră să fie,
cu cărbuni descântec baba, cu aghiazmă și tămâie
căci ți-e sufletul bolându; asta-o făceau daco-geții,
cum și Platon zis-a, în Thessalii,-n roua dimineții,
că-i spusese doi medici, de-ai lui Zamolxe urmași;
mai întâi să vindeci suflet; apoi, trupu-i chiriaș!...

*

* *

Revenind la-acel Bogdan, zece ani după Posada,
în cea iarnă, când, pe obcini, începe-a se topi zăpada,
părăsi el **Cuhe** (în Oltenia, „*cunie*” se zice),
cu Ludovicu Întâiul începând ca să se strice,
că acesta vrea papistaș, nu credință bizantină,
cu Iisus ce-n Cer se-nalță, în șuvoaie de lumină;
să nu țină de Bizanțu, ci sub Papă să se-aplece,

Îl făcură pe Bogdan, oaste, familie plece
de la Cuhea-n Bucovina, ruda, Dragoș, să o bată,
să-l alunge, și Moldovei fie-i voievod îndată,
căci aprig era-n mânie, fiind pe stirpe macedonă,
nu lui Ludovic, Coroanei cea Maghiară, o bufonă,
ce, în strai de paparudă, ruga cerul să dea ploaie
nici opincă spartă-n talpă, ci din Litovoi altoaie.
Fiul său, Bogdan al doilea, tatăl lui Ștefan cel Mare,
având Doamnă – Anastasia (la fel fata-i, nume are!),
i-a bătut pe leși la Crasna, că și-acești Moldova vrură
ca să o cuprindă, toată, cu asupra de măsură,
dar ucis fu-n Rădășeni, la o nuntă boierească,
chiar aproape de Suceava; cine poate să gândească
despre ura ce mocnește și acum în Petre-Aron,
ce jungherul i-l înfipse?! Ștefan, pe atunci cocon,
copilaș cu ani puțini, care a văzut, cu groază,
cum părinte-și pierde viața și cum trupu-i sângerează,
și-a jurat încă de-atuncea c-acel câne va să piardă
ce s-a și-ntâmplat întocmai, când fu voievod în Țară!
Anastasei, cea fiică, viind vremi de măritat,
a făcut ea nuntă mare cu boier Gheorghe Mușat,
iar din ei s-au tras, de-atuncea, toți vitejii Mușatini,
ce sunt veri cu Basarabii ăstui neam plin de lumini!...

*

*

*

Și, atunci, să ne mai mire că nu e întâmplător,
când se spune că Vlad Țepeș fost-au lui și verișor,
dat cu toate astea, însă, erau chiar să se și bată
de-un călugăr, lăcrimându, n-ar fi spus, precum un tată,
că sunt rude, ei, de sânge; se trag sin același neam;
că-s creștini și veauri, cinșpe, părinții au tras în ham...
Și, cuminte, Ștefan-vodă, dar și Vladul Țepeș, iară,
mâni întinseră-n rușine și astfel se împăcară,
spre necazul Semilunii, care, când e vrajbă, râde,

înspre-aceștia să privească, îndemnându-l ei pe gâde!
Nu mor caii când vor câinii și nici noi, se înțelege,
căci purtăm în noi Bizanțul, ca pe-o Belagină Lege,
ce ne-ndeamnă să rămânem, cum de două mii de ani:
cu Carpați crescuți în sânge, cu Grădine Ghetsimani
Și că, Voica, a lui mamă, fu de spiță Basarabă
ce, cuminte și frumoasă, fu Bizanțului ca roabă,
prin credință ortodoxă și iubindu-L pe Iisus,
ce-ajutorul lui Vlad Țepeș, pe-al Moldovei tron și-a pus,
fiu-i iute, păr de aur, la statură nu prea-nalt,
ce domni-n Moldova toată, dintr-un colț, în celălalt;
din Orhei, Cetatea Albă; din Suceava, la Chilia;
din Italii, la Cotnari, puse să-i planteze via
și armată să-ntocmească, Arbore, punând hatman,
dar și Șendrea, Dragomiru, care nu-l iubeau pe han,
ce-n Bugeac sta cu nohaili, cerând lui Ștefan să-i deie
două mii, pe an, cojoace; ba,-i ceru chiar și femeie
moldovenească, se-nțelege, de religie creștină,
să o pună-n cort de aur, precum floarea în grădină,
dar nu fuse Ștefan spiță proastă,-mbrobodită
căci tătari zdrobi în luptă, cum o apă clocotită,
ce se varsă dinspre Baia înspre Nistrul cel adânc,
amintindu-și și acuma, în cort, carnea când o mânc,
cum, ceva mai înainte, alt jumate de tătar,
un Matei Corvin, la Baia, spate-ntoarse, de fugar,
tocmai el, nepot lui Voicu-cneaz și rudă, de altfel,
da-nsurat c-o unguroaică, iată ce-a ieșit din el...
Bună-i fuga, cum se știe, dar ea este rușinoasă,
că-alergându-l blândul Ștefan, i-ar fi fost oaspete-n casă,
de și-acuma, pe statuia Mateiașului, la Cluj,
șterse-au fost cuvinte drepte, cum ștergi buzele de ruj,
ce scriau, acolo, bine, după cum aflăm la Iorga
că de-atunci aflase-Ardealul, că Mateiu-și luase morga;
singur și-o ducea-n spinare, spre Ardeal, prin munți, cărare,

căutând ca înspre casă să-și găsească el scăpare,
că rușine ca aceea n-o avuse nici cu leșii,
el, ce-n floarea vârstei, iată, îl râdeau pân' și măceșii,
căci Ștefan, cu săbii lunge, cu săgeți îl dete-afară,
nevoindu lui Mateiu-și lase lui frumoasa Țară,
cum veniseră, la Lipnic, înspre Nistru, și tătarii,
căci n-aveau în ei Bizanțuri, doar turbanul și șalvarii...
La Vaslui, în una mie patru sute șaptescinci,
chiar el singur, cu Moldova și răzeșii în opinci
frânse-a lumii cerbicie, ce venise ca o roată
de pământ dea cu Moldova, să oșpargă,-o frângă, toată,
încât anume, după-aceea, cu Mehmet II încercară
ca să spele-a Semilunii, rușinoasa ei ocară,
se-așezară iar pe fugă, până-n Dunăre-alergând,
lăsând zaharea-n Moldova, fiind sultanul și-el flămând,
cum și-atuncea, la Vasluiul răsunând în Europa,
ca răsunetul de clopot, de frânghie-l trage popa...
Însuși Papa, el, zicându-i că-i „*atletul lui Iisus*”,
da' -n a Țării visterie nici un galben nu i-a pus,
ci doar vorbe răsucite și așa de mângâioase,
unse, parcă, cu slănină, fiind așa de siropoase,
încât Ștefan, în răzeșii-i el speranțele își puse
și, la Podu-Nalt, de Paște, când oștirea lui se duse
îmbrăcată-n straie albe, că era la Înviere,
și la ceasu-nalt al Țării, numeni dându-i mângâiere,
se umplu cea Vale Albă, că-n alb strai erau răzeșii,
și, văzându-i, Ștefan plânse, căci erau și moși, plăieșii;
că venise Țara, toată, de acei păgâni s-o scape...
Și-acum, straie albe-i cere morții s-o adape
cu cismele și fântâne de Vaslui și de Lipnic
și-alte straie lor le pună, de rouri și borangic,
căci căzură pentru Țară, a Moldovei lor mireasă,
înfruntându Semiluna, pe atuncea, grea și grasă,
noi aprind-o în Moldova, Europei dând năvală,

să o vadă-n sânghiuire, cum se scaldă și se spală;
pân' și-acuma treaz li-e gândul, Europa-o cucerească,
de la Tura, la Atlantic, numai rasa cea turcească...

*

* *

Se scaldă Moldova-n lacrimii și ohtarurile grele,
căci răzeșii-ntorși acasă, în nădragi, opinci, obiele,
nu-și găsiră, mulți, copiii, nici neveste; în robie
le luaseră păgânii; casa li-e era pustie,
încât ura se întinse nu doar înspre Vatican,
ce doar vorbe le trimise, fără, însă, niciun ban...
Și-atunci cum să-ncropești Țara cum a fost, cândva, la loc,
când păgâni și Vaticanul milă n-au; nu au deloc?!
Pe deasupra, nici polonii nu voiau galbeni să-ntoarcă,
care, Alexandru-vodă, pe Pocuția-i descarcă
într-o vreme mult mai veche, pe când leșii-n visterie,
lăsau vântul ca să bată, ca-ntr-o țarină pustie,
iară Ștefan cel cuminte le ceru să stea la sfat,
să-nțelegă Cazimirul ce-o avea , de-i cu bănat?!
Și află cel Ștefan-vodă, cum că leșu-l vrea vasal,
ca să zburde-n Europa,-n Vatican cu al său cal;
că prea mică e Moldova; boierimea nu-i nobilă
și, așa cum Cantemirul zice de-a Răbâiei — o movilă —,
în „*Descriptio Moldave*”, premiată la Berlin,
peste alte două veacuri, Academie, deplin,
ajungând să fie-ntâiul membru cu onori și vază,
capetele luminate, Europa să ne vază...
Dar când vezi cum Cazimirul, lui Ștefan, ce-n genunchi sta,
în cel cort, la Colomeea, jurământu-i de va da,
cum dă ordin, pe furiș, să ridice cort, să vadă
cei boieri, oșteni moldavi, rușinați cu toți, nu creadă,
că, văzându-l în genunchi pe cel care Semiluna,
la Vaslui o sparse, toată, parcă năpusti furtuna

se jură, în gând, Ștefanul, stăpânind peste Moldavă,
cum aflăm din Letopiseț, la Neculce,-a lui voroavă,
să răzbune acestor, leșii, spele el acea rușine
care-ntruna, de atuncea, peste cel Orhei tot vine,
încât Codrii la Cosminu, când intrară leșii-n Țară,
cu obidă și-ndârjire peste ei se răsturnară...

După nouăsprezece ani, de-atunci, un istoric silitor
tot polon și el, Strikowsky, înspre Turcii călător,
mult miratu-s-a văzându cât de mare era claiă
oaselor de leși ce corbii le mâncaseră, iar ploaia
le albise, le spălase, că-ngrozit plecă-n Turcia,
iară, la-ntoarcere,-n Moldova, nu-și urmă călătoria,
ci o luă înspre Sibii, înspre-a Loviștei cea Țară,
ce-n Posada, pe Anjou, tot cu groază-l alungară
cu armată-așa puțină, din cei treizeci mii oșteni,
că aicea, la Titești, Capitală,-Episcopie;
și aicea somnu-și doarme Tihomir, ca să se știe!...

*

* *

Dar să revenim la Ștefan, domnul nostru drag, cuminte,
ce Moldova a umplut-o numai cu lăcașuri sfinte,
n-a lăsat în părăsire ori în bezna ce îngheață
a rostirii noastre limbă, roua gurii ce ne-nvață
că istoria nu plânge, niciodată, niciodată,
cum doar el plânsese-și singura copilă,-o fată
ce atât de dulce, Olia, purta dânsa acest nume;
lui Ivan cel Groaznic, noră, țarului cu greu renume,
și-un nepot, Dimitri-i dăduse, să ajungă-n locu-i țar,
însă Moskova de-atuncea era numai un viespar,
căci grecoaicele, ibovnici, țarului Ivan cel Groaznic,
îi făcură,-așa,-n de-a lelea, și pe Olia-o omorâră...
O, a lumii poftă de-aur — doar o târfă, târătură!...

*

* *

Se pornise, biet Ștefanul, ca părinte vezi-și fata,
tâind stepele Rusiei, spre Masku, îndepărtată,
cu oșteni și boierime, cu suita cea domnească,
bucuros că Olia-i dragă cu brațele-i să-l primească,
dar întinsă e Rusia, că doar gândul o cuprinse
de încep și gând, și suflet doar cu dorul să-ți colinde,
căci dăduse giuvaeruri, fetei, Oliei, să facă,
la Masku, bisericuță, între-n ea orice săracă,
să se roage, ca-n Moldova, fie liniște și pace,
iar nepotul, pe genunchi, Ștefan ar fi vrut să-l joace...
Nu fu, însă, cum vrea omul, ci cum soarta-i este scrisă,
căci biet Ștefan nu găsisese poarta Rusiei deschisă,
încât numai după-o vreme, mai precis trei săptămâni,
îl strigă Moldova-acasă, sabia-i punând în mâini...
Ce-o fi fost în al lui suflet, știind el că niciodată,
de acuma pân' la moarte, nu-ș mai vedea-a sa fată,
păr de aur, ochi albaștri, ca și dânsul ea avea...
„Am să mor, fără-a te vede, Olia, tu, fata mea!...”
își zicea, poate, în noapte, între ziduri de Suceavă
când turcimile și leșii îi turnară-n piept oravă;
când piciorul, cel ce rană îi făcuse-adânc, din plin,
cu-n hanger, muiat la vârful-i cu al viperei venin,
un nohai de la Bugeacul ce a fost Basarabesc;
Basarab și Ludovicul rupând neamul tătăresc
dar acum venea spre Ștefan numa-n neguri, valuri-valuri,
a boierilor sminteală, ca un fluviu între maluri:
cin' să fie-n loc lui Ștefan; cin' Moldova să o ducă
spre lumină; liniști fie, nu pe unde vântu-apucă,
dar din patul cel de moarte (asta,-n cel din urmă an!),
el cu fierul spadei sale, îl lăsă pe fiu, Bogdan
zis cel Orb, deși nu fuse, ci doar se uita chiorâș,
la fel fiind el de viteazu; doar c-un ochi priveu el căș

Nu-nainte, însă, de-asta, ridicase Mănăstire,
la Putna să-i fie somnul și de-a pururi pomenire,
iar mormântul său cel Sfânt, din marmură de Carrara,
mult mai fraged decât crinul ori cea albă, tămâioara...
Și la Neamțu-n Mănăstire dete el poruncă foarte:
manuscise în chirile, letopiseți, de-aur carte,
despre cele ce-n istorii nu-ntâlnești pe la Moldova,
nici Muntenia, Oltenii, în de românească slovă,
mai cu seamă în grăire, de la Domn, pân'la opincă:
să-nțeleagă,-acum, istorici, că nu trebuie palincă
pentru-a mi se umple capul de ideile lor crețe...
Noi fideli suntem lui Ștefan, c-a știut ce să ne-nvețe!...

Neagoe Basarab și Mănăstirea Argeșului

(1512 — 1521)

Dacă vrei să afli taina Mănăstirii, înălțată
pe Argeș, în jos, pe mal, din clăbuci de soare, toată,
ai să vezi: blestemul este în spate de mănăstire;
el venise, cu pași repezi, după-o rușinoasă-iubire
dintre Neagra Craioveanca, soție lui Pârvu vornic,
(cel de-mbogățiri pământuri era el atât de dornic!)
i-o luă Vlad Dracul — fecior lui Mircea-al Bătrân,
ce încă de la Rovine, arată că e român!...

Astfel, se născu el, Neagu, din păcatele domnești
și purtă, în scurta-i viață, nume mari, Basarabești,
dar vorbind de-acel blestem, ce nu e doar din iubire;
în curând vom înțelege că mai vine și din fire,
că urmașul lui Vlad Țepeș, poreclit Mihnea cel Rău,
era și-el nepot lui Mircea, dar fierbea, cum în hârdău,
fierb și prunele de vară, rachiu suie-n căpățâni,
tot așa și acel Mihnea, ce pe Craiovești ura,
prinse-a trage și cu tunu-n Mănăstirea Bistrița,
căci era ea ctitorie a lui Barbu Craiovescu,
ceea, Neaga, fiindu-i soră, cum prea bine eu citescu
în letopiseți în care întâlnim despoți sârbești
și pe Milița-Despina — se-nrudi cu Craiovești...

Era ea din Brancoviciu, despoți Serbiei viteze,
din Mitropoliți de-Ardealu, nu din babe cu proteze...
Și cum rele i-au fost fapte, Mihnea la Sibiu fugi,
dar din turlă de biserici, moartea rece-l dibui,
că Dumitru Iaxici, sârbul, cu Despina fiind el rudă,
auzi de la Neagoe, cât de-nspăimântată, crudă
era ura-acestui Mihnea — nepot Mircelui Bătrân;
că, asemeni lui Vlad Țepeș, la mânie-era păgân,
încât moartea, ca și apa, repede venind pe jgheab,
se pornise-așa năpraznic din Neagoe Basarab...

Iată cum păcat domnescu și mânie Basarabă,
înălțară-n mal de Argeș, mult prea strălucit' podoabă,
ca să spele de blesteme, de păcatele domnești,
suflete venind să meargă spre-nălțimile cerești,
neștiind el, biet, Neagoe, nici frumoasa lui Despina
c-amândoi ei împărați-vor și blestemele, și vina
căci, din cinci copii, ce-avură, trei, din fragedă pruncie,
îi luă moartea-așa de iute, lăsând viața lor pustie,
că nici fetele rămase, frumoasa Ruxanda, Stana,
văduve sfârși-vor viața și adâncă le-a fi rana,
căci ajunse Ștefăniță, fiul lui Bogdan cel Orb,
să se bată pe Ruxanda, cum un vultur cu un corb;
în Muntenia domnindu Radu de la Afumați;
coborând de la rădăcină, el cu moldoveanu-s frați!
Împăcă, însă, Maxim Brancovici, de-acum sihastru
la Pahomie, cu Barbu, ce cătau cerul albastru,
cel din urmă, zis Paisie, ce-au trăit 'n-ai Vâlcii Munți,
bătrânețile de rouă, înspre Domnul — fragezi punți...

*
* *

Revenind la Mănăstirea de pe Argeș mai în jos,
unde-alese Negru-vodă acel loc așa frumos,
pe acele vechi zidiri, Mănăstire mult vestită
ridică Basarab Neagoe — lămâiță înflorită;
o-mpodobi cum Vlaherne — Mănăstirea-ntâi la vlahi
ce-și lăsa ea peste Istru, umbra-i dulce, la valahi,
cu icoane bizantine, Evangheliile de-aur,
(ce făcură la Brașeu, fiind acolo-un sas, el faur)
și inele, și potire, cruci, cu ele, și paftale,
de-și vânduse ea, Despina, toate-a' ei giuvaerice!...
Iar în ziua-n care mândra Mănăstire s-a sfințit,
de la Muntele cel Sfânt, mari monahi că au venit;

de la Lavra Zografu fu, de la cel Pantocrator
și episcopi greci din Sereș, din Sardinia, ca-n zbor;
din Media și Melene, ba și până Thelolept,
Patriarh din Constantinopol, cel atâta de-nțelept,
însuși pe pământu-acest-al nostru, românesc,
clerul, toți boierii, negustorii ce iubesc
prea puțin ei mănăstiri, ci visând numai la bani;
ba, veniră și săracii, cerșetori, dar și țărani,
în cel august, una mie și cinci sute șaptespe,
mai ceva ai putea zice, decât Ziua cea de Paște!
Zise-atuncea Patriarhul, ridicându-și el potirul
cu vin roș și fraged foarte, așa cum e trandafirul,
a grăit aceste vorbe frumoase ca păpădia:
„Mănăstirea ta, Neagoe, e mai mândră ca Sofia!...”
Bucuratu-sa mult Domnul, auzind acea grăire,
că păcatele-și lăsase sub această mănăstire!
Dar când liniște se lasă după-atâtea zile pline,
de-auzea cum clopoțeei de argint încep s-aline,
când adie vântu-n dungă, Mănăstirii dându-i roată,
de Theodosie-l prinse doar adânc, un dor de tată,
presimțind că o să moară, în Turcia, prin străini,
alungat fiind din Târgoviști de oamenii cei haini
(cum, de-alminteri,-a fost Radu cel din Afumați,
ce-a murit pe Cetățuie, cu fecioru,-njunghiați,
colo-n Râmnic, alergându să ajungă în Bănie,
ca să-și scape ei viața, de aceea vrăjmășie!),
și-ncepu atunci să-i deie – „Nvățături” așa-nțelepte,
dar era în ele bocet, căci erau ca niște trepte,
ce pe ele îți tot suie numai lacrimi amare,
după-oricare dintre ele, punând el o întrebare:
„Unde e lumina lină” a ochiului tău cuminte?!
Unde dusu-s-au, cu toate, frăgezimea de cuvinte?!
Unde e neagra sprânceană, ce-o ridicai peste Țară?!
Inima, în tine, mai e, ori se făcu primăvară?!

Unde-s mâinile ce,-n seară, mângâiau am meu obraz?!
Cine mi-a adus în casă mi marele, al meu necaz?!
Unde-s genele-ți lungi, care adumbreau pe a ta mamă?!
De ce nu mă strigi și-acuma?! Nu mă bagi deloc în seamă!
Ia ascultă clopoței, cum, de vânt, în legănare,
sună, de și-aici se-aude multa lor preaîntristare,
că te-ai dus, Theodosie, din cel neam, Basarabesc,
știind bine cât de mult, o, cât de mult eu te iubesc!...

*

* *

Și-așa trecură veacuri; Mănăstirea doar rămase,
a lui Neagoe, Despina, le adăpostească oase,
dar azi, clopoței de-argint nu mai sună, când mai bate
câte-un vânt de dor, ce eu trimetu de la mine, la Surpate,
nici magnoliile-n floare, de la Dintr-un Lemn, Colnic,
nu vorbesc ca altădată; astăzi, nu mai zic nimic,
dar în veci, pe mal de râu, de la Argeș mai jos,
s-o aude-un glas de Ană și-o Despină, așa frumos,
cum bojorul cel de munte, precum lanul cel de mac,
iar eu Mănăstirea Sfântă în suspine o îmbrac!

Mihai Viteazul

(1593 – 1601)

Recunosc, de bună seamă, că, de-acuma, greu îmi vine să vorbesc de-acel Mihaiu cel Viteaz! Nu orișicine poate sa-și cunoască soarta și să meargă mai departe; nici făuritori de vise, de istoricii cei cu carte, doar proorocii și Acela care locuiește-n Cer din viața-acestui Domn, ce-i ziceau „*condotier*”... ori pe gardul de nuiele, atârând, ca piei de vacă, încât iarăși te întrebi, dacă-s gintă geto-dacă ori sunt cozi de la topoară sau belciugu-l au în rât, de, știind că este mortu, îl mai strâng încă de gât?! Unsuraoasă secătură, budigăi de lele Floare, cine dă și gurii voastre să mănânce de mâncare?! Ce țucale v-aduc ciorba, nesătuilor de bani, de-ați trădat voi neamu-acesta, precum Iuda-n Ghetsimani. Nu vă este vouă teamă, pocitanii de haznale, că Viteazul cu nepoții într-o zi or să se scoale și îl va chema pe Țepeș, să vă pună el în țeapă, că vă e valoarea voastră cât o degerată ceapă!... Cine sunteți voi, se știe: tărăboanțe în călduri, voi, ce-n manuale puneți, în borcane, murături! Ascultați-mă, de-acuma, și cu multă luare-aminte! Gura mea spune-adevărul; nicidecum ea nu vă minte, căci citit-au cronicarii, și munteni, dar și străini, ce-au avut în cap, cu toții, doar izvoare de lumini, că văzură în Viteazul, cum, cândva, fu Alexandru...! De aceea, voi începe de pe când fu copilandru!

*

* *

Fuse-i mama, Theodora, cea din Priștini machidoane,
ce în Țara Românească, de a turcilor prigoane,

își găsisese ea scăpare, la un han, frumoasă floare!...
De-o văzu Pătrașcu-vodă, înțelese de ce-l doare
inima-i ce-n tresărire, încă lui îi mai da ghes,
și o luă cu el la Curte... Este lesne de-nțeleș!...
Și frumos copilu-acela, ca și mama lui, la trup,
cu ochi ager și vânjosu, cum ar fi un pui de lup,
ani, câțiva,-n copilărie, pe la Priștina a stat,
după care,-ntors în Țară și crescând, dori Banat!...
Astfel, ban Craiovei fuse și negoț, ca machidonii,
și cu vite, și cu sare, așa- adună, kosonii;
cumpără sate și codri, și pometuri, dar și vii,
de ajunse ca să aibă peste-o sută de moșii;
nici atunci, oprire n-avu, că în Râmnicu Sărat
cel birar, pe nume Manda, fată-avea de măritat,
ce purta ea nume, Stanca, și-i legănă în copaie,
doi pruncuți frumoși ca dânsul: Florica și Nicolae.
Dar năvalnică pornire avea machidonu-n fire,
că nu-i fu de-ajuns ea, Doamna, că s-aprinse o iubire
între el și cea Tudora lui Mihai, cămărașul din Târșor,
neam Basarabesc, frumosu, cu alean și,-n rouă, dor...
Astfel, „*cea din flori*” făcură, căreia i-au zis Marula,
Semăna la fel cu tatăl, nu cu mamă-sa, fudula,
ce-a rămas nemăritată toată viața, din ce știu,
fiindcă viață ea avut-a, cât Viteazul a fost viu!...
Cea Marulă, viindu-i vremea, luă fecior de-al lui Socol,
un boier de viță veche, dar cu sufletul nămol,
căci cu ochii ei văzuse cum otravă el i-a dat
lui Pătrașcu,-al ei bunic, blând și bun, suflet curat,
și de-atunci ea părăsit-a casa-aceea boierească,
de ajunse la Surpate, ea să se călugărească.
Astfel, tatăl, Mihai-vodă, până a pleca-n Ardeal
cu oștire, boierime, haiduci sârbi, stând el pe cal,
cu trei preoți, cruci de aur, ca necazuri să-i ferească,
să o vadă pe Marula, dar și stegari să-i slujească,

iar de-ajunse la Surpate, plânse el întâia oară,
despărțiindu-se de fiică; presimțind că o să moară
în Ardealul înspre care se pornise,-așa, cu sete,
să-l unească cu Moldova, sub o singură pecete,
că-nainte de-a ajunge la Marula sa „*din flori*”,
în turcimea de la Istru a băgat atâți fiori,
căci raialele, Brăila, flăcările le-au cuprins,
și trecând el peste Istru, eș pe Mustafa l-a prins,
cap tăindu-i și mulțime de turci păra căpățâni,
a făcut din ei movilă, mai că-ți vine să te-nchini,
când gândești că Semiluna avea oști așa vestite,
de spahii și ieniceri, ci nu scuturi de răchite,
și cu toate astea, însă, îl strigau Călugărenii,
la Neajlov cu mlaștini, codri, să-și îndemne el oștenii,
că se răsturnase Țara, de atâta bir, plocoane;
de pungi pline doar cu aur, de plângeau chiar și icoane,
că blestem pe neamul ăsta, parcă din vechimi venea:
să dai, an de an, copii, ca tribut în Turcia,
dar și grâu, sare și miei, ba și fagurii de miere,
lemn, lână, oi și vite și tot ce turcimea-ți cere,
încât Marele Viteazul, cu țărani și secuime,
și moldoveni, peste-o parte, însă pâlcuri mai puține
prinseră să bată podul, mlaștină cu nenufare,
cu tunurile din cireș, care fac cireșele amare,
de cădea cu vuiet podul, și cămile, călărime,
calabalâcul din care și turbane - o mulțime,
căci secuții trăgeau bine, cum și-n Șelimbăr vor face,
ei, secuții, fiind un ramur neamurilor geto-dace;
dar la fel, haiducii, sârbii, iatagane-ncovoiate
zburau capetele-n mlaștini, că turcimi cu gheață-n spate,
prinseră s-o ia la fugă înspre Istru, ca să scape,
și știind, ori nu, să-noate, se-aruncau cu toții-n ape,
însă-n mlaștini rămăsese cu dinți ruți, chiar Sinan-Pașa,
având soațe numai moartea, imineii și cămașa...

De n-ar fi fost ienicerii, să îl scoată, în spinare,
ar mai fi tăiat și-acuma la Ocnele-Mari, la sare,
dar ursita îi fu bună, că scăpă și el cu fuga
înspre Dunăre, de-a dura, cum se duce buturuga...
De acolo, Mihai-vodă, trimise spre Cancelarii,
c-aruncă în mlaștini turcii, o mulțime, și tătarii,
iară Pașa îi răspunse cu dulceață de smochine,
că el îl blagoslovește, însă lui să se închine,
neștiind că muma-n Cozii, Teofana-și luase nume;
și că, poate, numai dânsa ar putea să-l mai îndrume;
că în lacrimi, zi și noapte, se-nchina pe la icoane,
știind că Asia, când fierbe, își trimite-Aliotmane,
voind al fiului sânge, inima ori beregata...
Doar Marula, la Surpate, plânge-n vis, văzându-și tata!...

*

* *

Turcii, însă, îi iertară numa-n vorbe-a'sale fapte,
că acei Călugăreni nu erau cireșe coapte,
trecând Istrul cel de neguri, să se afle și-ei pe cale,
ci veniră să răzbune toate arsele raiale,
căci Brăila era plină de negustori din Istanbul
și corăbii ce-aveau grâne și berbeci de Karakul...
Așa că, nicigând să piardă a Valahiei prisacă,
și nici pungile de aur, când, având sabia în teacă,
ei făceau cu ochii roată nu doar ici, ci-ntregi Balcanii,
și tot așa o făcură încă trei sute de ani.
Numai Mircea,-n Rovinari (asta, pentru-ntâia oară),
aruncă cu ei în mlaștini, în rușine și ocară,
iar acum, de-n alte mlaștini, mai aproape fiind de fluviu,
au crezut că se răstoarnă peste ei însuși Vezuviul...
Așa că, nu poți, uitării, să ascunzi așa ocară,
însă nici să ieși cu totul din Valahia,-astă Țară,
ci-l lăsară pe Mihaiu, pentru-o vreme, zburde-n taină,

neluând al lui firman, nici, domnească, a sa haină,
ca și cum s-ar fi-nțelesu,-ngăduind spre Ardeal,
să dea piept cu măghierimea, să o spargă, val de val...

*

*

*

După ce slujiră popii, steagu-Armatei, la Surpate,
de Marula despărțindu, cu obraze-nlăcrimate,
el la mumă-sa se duse, Teofana,-n cele Cozii,
Frați Buzești fiindu-i aproape, boierimea și aprozii,
ca să-și ieie de la dânsa, pentru cea din urmă oară,
(cum, la fel, și la Marula!) plecăciunea cea amară,
și de strângere în brațe a tot ce îți este drag,
se grăbi, pe la Buzău, ca să treacă-n Ardeal, prag,
la Șelimbăr să-l înfrunte pe-Andrei Bathory, maghiar,
ce-i zicea el lui Mihaiu, „*Mălai mare, flașnetar!*”,
dar cuprins fu el de spaimă, mai ceva decât o slugă,
așa-ncât, spre munți se-ntoarse și o rupse el la fugă,
dar fiind prins de doi secui, ce-l scurtară de-al său trup,
capu-n traistă ei îl puse', ca pe-un galben cantalup,
dar venindu la Viteazul și crezând că bani le-o da,
îi cinsti și el pe-aceștia, precum ei, asemenea,
căci le zise cel Viteazul (cum, odată, Machidonul,
celui ce-a ucis pe Darius, dăruindu-i, astfel, tronul!):
„*Astă treabă nu se face de cei ce i-ați fost aproape,
ci doar brațu-mi poa'să stingă și apoi să îl îngroape!
Ce-ați făcut, este trădare a stăpânului ce-a fost
pentru voi, chiar de-ați crezut-a, n-a fost el nici slab, nici
prost!...*”

și-a lui sabie subțire, de pe umeri cap le șterse,
ca să știe fiecare: sânge de stăpân nu verse!
Și de clopote, Ardealul se umplu, ca de-o furtună,
care-nvârtejită vine printre stele, peste lună,
de se zguduie Carpații, și în Albe-Iulii-ncepe

nobilimea cea maghiară și secuii să se-adepe
cu ideea că, de turcii, zac în mlaștini, la Neajlov,
n-au cum ei, în astă Țară, să rămână un ostrov,
și, strângând din dinți, buzele-și mușcând, jurară
să le fie voievodul; astfel, îl încoronară
în cea mare Catedrală a Unirii, cea dintâi
(de fapt, este cea de-a două; prima, Burebista îi!)

*

* *

Știm ceva, de mai 'nainte, cum cel cerc, că l-a închis,
Dacia de-Aur făcând, cel Abaris, mai precis,
iar de-aici se înțelege c-acest neam nu e de ieri,
nici condus și-o fi vreodată de o fustă de muieri;
că în neamul acesta harnic și oștean din tată-n fiu,
n-au vândut moșia Țării pe o sticlă de rachiu,
ci am vrut acoperișul să ne fie peste vatră,
și, de veghe, zi și noapte, când se dă în el c-o piatră,
nu doar șa la cal să punem și lovind picioare-n coaste,
ci-adunându-ne sub flamuri, cum Rovinele, la oaste,
și, apoi, Călugărenii, și Șelimbăr, Gorăslău...
Doar Mirăslău-l pierdurăm!...Imperiali, leșii...Rău!
Dar, dup-asta-n fulger iute, când Moldova lui Movilă
se uita spre-Ardeal cu spaimă, însă și cu multă milă,
că aveau ei, moldovenii, și-un castel, pe la Ciceu,
ca-n Ardeal, de-o fi lor voia, să se mântuie de greu,
când mohaii și tătarii, arzând case boierești,
în Suceava, și la Baia, și în Iașii cei grecești,
acolo să se retragă, cu calești, neveste, pungi;
doar cu ele,-n Canclarii, clanțele tu poți să ungi...
Și intră ca vântu-n Țară, cum ne spune, șirul slovei:
„*Domn al Țării Românești, și-n Ardeal, a-ntregi Moldovei!*”,
iară Doamna Stanca, biata, cu Florica, Nicolaie,
în Cetatea Făgărașu, sufletu-și scâlda-n văpaie,

că, nu mult după aceasta — ce Unirea o făcuse —,
într-o dimineață, -n ură, Iuda/Basta îl străpunse!
Era-n nouășpe de august, când stau țatele la bârfă...
Și-i strigă Basta spre cortu-i: „*Ieși afar', fecior de târfă*”,
și arucându-n el cu lance, drept în cortul de Vitez,
i-o înfipse drept în pântec, cum securea în obraz,
de căzu copaci frumosu, precum fuse Alexandru,
Machidon și el, asemeni, ce se frânse ca leandru,
căci Câmpia Turzii, goală, o lăsară ei, boierii,
ce-l urau pentru prea multe-i moșii și averi,
dobândite-n cumpărare, și prin danie, de voie,
căci prieten i-era Domnul, cum fusese și lui Noe;
cea dintâi și a sa moșie, era-n sud, la Plăviceni,
unde oasele-i sunt și-astăzi doar în plângeri de olteni...
Și trei zile-a stat în soarele, cel arzător, de vară,
trupu-i falnic, peste care mulți maghiari se și pișară,
da-ntr-o noapte, boier Stroe, din Buzeștii, cei trei frați,
capul i-l tăie și, -n traistă, îl trecu peste Carpați,
unde-n Mănăstirea Dealu', lângă tatăl său cel drag,
cel Pătrașcu, zis cel Bun, capu-i îngropă sub prag;
azi e, însă, cum am spus-o, la Plăviceni, Teleorman;
Papa nu îi mai trimite scrisori de la Vatican,
iară Doamna sa, cea Stanca, dulce ca o păpădie,
la doi ani muri și dânsa și-o-ngropă-n Episcopie,
cea din Râmnic, sub Capela, iar la Cozii, Teofana
și acuma-și mai mângâie, c-o mușcată, -adânca-i rana;
de copii, mai prea puține se aflare, cum aud:
al Floricăi sânge cură în America de Sud,
că, luând ea un boieriu, cam de țară, din noroiu,
cela-și luase de la dânsa, numele de Floricioiu...
Dar mă-ntreb ca și-altă dată, când v-am spus de Burebista,
Decebal, Regalianus, Aurelius șiaista,
cum de Iudele-i momiră, cum le luă la toți viața,
că-n Câmpia Turzii, -n august, era-n zori și, dimineața,

lângă cortu-i, să îl veghe, nu era niciun oltean!
Cum de le-nfundase gâtul cu, de aur, ban cu ban?!
Nu tăiase el secuii ce l-au frânt pe-Andrei Báthory,
aruncând în traistă capu-i, de te trec și-acum fiorii?!
Nu în traistă și-al său cap l-a purtat Stroe Buzescu,
în tropote peste-Ardealul, cel pământu românesc
cu sabia dezrobindu-l, de o lance, că pierea?!
O, tu, inimă, nu plânge, fie-i lui alături,
că în veci în Țara asta a fost plai de plai cu flori,
dar așa, precum se vede, a avut și trădători,
însă amintirea-i vie și tot neamul meu ți-o poartă,
iar alături ți-s și-acuma! Poezia mea nu-i moartă!

Matei Basarab
(1632 — 1654)

Fu Mateiu-acesta, Domnul, un evlavios cinstit,
cum mai rar în Țara asta ar putea el fi găsit,
căci, știind prea bine, că-i lui Mircea strănepot,
și-a schimbat, din Brâncoveanu, numele-i îndetot;
fiind el din Brâncovenii acelu vestit Vâlsan,
ce venea, prin neamuri multe, de la Împărat Traian,
și știind că Basarabul cel dintâi îi era moș,
Basarabesc luă el nume, precum fu al său strămoș,
și e drept să se unească cu acesta, nume nou,
căci, prin ani, vedea-vom toții, că fusese el erou,
când, în tinereți, luptase cu Danciu, bătrânu-i tată,
sub Mihaiul cel Viteazul, armaș fiindu-i în armată,
în Ardeal, pe la Șelimbăr, Mirăslău și Corăslău,
un' Mateiu-și îngropase prea viteazul tată-al său,
ce avea, după ani zece să-i aducă trupu-n Țară,
sfinte-i oase, la Arnota, unde le și îngropară;
la 68 de ani, lângă el, Matei s-o pune,
somm de veci să-și doarmă, bietul,-a nesfârșită rugăciune...

*

* *

Dar, venind la tinerețe, de-o fi aprigă și grea,
nu avu pe lângă dânsul decât Țara și Elena,
ori Elina, a sa Doamnă, mai mică nouășpe ani,
cea din Hierești, crescută în palatul cu mulți bani,
lângă fratele-i, poetul, cel Udriște Năsturel,
ce știa grecească limbă, și slavonă, tot la fel,
amintindu-ne-acel Paul de Alep și al lui tată,
Macarie, Patriarhul, peste Antohia, toată,
siriană și creștină, unde-au fost primii creștini,
că văzându ei palatul cel din marmuri în suspini,
pe trei caturi și cu scară, tot de marmură, Carrara,
de nu mai era un altul, străbătându toată Țara...

Dar Elina cea cuminte, și creștină, și de treabă,
după mamă și Neagoe era și-ea tot Basarabă,
încât lui Mateiu-alături, dar și lui Năsturel, frate,
înălțară Dintr-un Lemnul, Govora pe jumătate
(că-nainte, pe acolo, fuse Albu, zis cel Mare),
dar și „*Pravila cea mică*”, tot la Govora apare;
și Predoslovie-a versuri făcu însuși Năsturel,
precum eu cred că balade le scrise însuși el,
că nu doar de „*Mănăstirea de la Argeș*” mai în jos,
ci și „*Toma Alimoșu*”, căci același vers frumos
e și-ntr-una și în alta, neputând ciobani să scrie,
cum că Meșterul Manole o zidi pe-Ana de vie,
între pietre reci, mortarul cuprinzându-i fraged trup,
vaietele-i pân-acum, iarăși inima ne-o rup,
ci doar om cu carte-aleasă, ce-ndemnându-l pe Matei,
tipografii să aducă, pe galbeni cam mulți și grei,
de la Kiev, cum făcuse, în Moldova, Lup Vasile,
ce avea,-nsoțind tătarii, lui Mateiu-i mânce zile;
și-l aduse, pe la Finta, și pe ginere, Timuș,
fiu lui Bogdan Hleminski, un cazac de pe la ruși,
dar în lupta-aceea, foarte grea, văzu oricine
că peste cei răi mânia Domnului tot vine, vine,
că, așa, chiar din senin, începu cerul să fiarbă,
căzând fulgere și ploaie mare,-așa de oarbă,
praf de pușcă ea udându și bătându ea drept în față,
lui Vasile-acela, Lupu, tătărimii cea lăiață,
că o rupseră la fugă, la Suceava, în cetate,
încercând să-și scape viață și prea multele păcate,
căci erau ele surori, două țări așa creștine
și aceeași limbă, sânge le curgeau, din veac, prin vine,
încât Bogdan, socrul mare, în Suceavă-și găsi moarte,
iară Lupu,-un săcălușu, dus la Țarigrad...Deșarte
înțelese că, în lume și în viață, îți sunt toate,
când voiești să îi scurtezi zile prea aproapei tău frate!...

Iar în lupta de la Finta, la 68 ani ai săi,
și rănit fiind la picior de mânia celor răi,
înțelese și Mateiu, că tot ce i se-ntâmplase,
de la Dumnezeu venise, din a rudei sale case,
că Diicu, mândru foarte, îl sfida și l-ar fi vrut
de seimeni, darabani, de la tronu-i abătut;
din Târgoviște, să-l scoată, să-l arunce în afară,
ca și cum, în tinerețe, nu luptase pentru Țară,
fiind alături de Viteazul și de Danciu,-acel armaș,
tatăl său, care căzuse, cum copaciul pe imaș,
în prea grele lupte, în Ardeal gășind sfârșit,
că de-abia, după ani, zece, l-îngropă el negreșit
la cea Armotă, în munte; sub ea, Bistrița tot cură,
și pe lespede-i săpară dulci cuvinte, ea-n Scriptură,
care, sigur, au fost scrise de cumnatu-i, Năsturel,
cel dintâi poet al nostru, ce fu -n timpul de acel,
când Mateiu Basarabu, încercat fiind de soartă,
și văzând cum la Tismana și la Racoczi îl poartă,
chiar la Istanbul, când capul, turcii vrut-au să-i răspundă,
ori când singuru-i său fiul, Mateiaș, ce urma a sa cunună,
îi muri, lăsând în beznă al lui suflet și-al Elinei,
de au luat de mic, copilul fratelui, al dumneaei,
al lui Năsturel, poetul, dar de el n-avură parte,
că la 17 ani, veni iute-aceeași moarte,
încât bietul de Mateiu, ctitorul de mănăstiri,
de tipografii și Pravili, primitor de musafiri
de-Antiohii, și icoane-mpărătești, învelite în argint,
îndemnându-l pe Golescu, ruda sa de sânge,-alint,
să îmbrace Preacurata de la Dintr-un Lemn, ea fie
rourarea cea de suflet, a Elenei, poezia,
ca și ea, la rându-i, scrise, în cuvinte dulci, scrisori,
ce-n Ardeal, la Racovezi; cesta, prinsu de fiori,
de atâtea ce trecură, și necazuri, și nevoi,
peste Doamna ta, Elina; peste tine, pe-amândoi,

nici că-ți vine a mai crede că-n Țară a fost prăpăd,
când și ochii-Abazei Pașa, caucazian, mai văd
și acuma, cum darabani și seimèni te-alungă,
până-n visteria Țării, ce, spărgând-o, să ajungă,
încât de atâta spaimă și atâta larmă mare,
sufletul Elinei arse și se stinse — lumânare —
viața ei cea credincioasă, de evlavie prea plină,
și de pierderea pruncuțu-i, și a vieții ce suspină,
când văzu că,-n bătrânețe, dragul ei Mateiu-i trist;
că-n afară, din Cetate, a Târgoviște-i cum Crist;
că trei zile în afara porții, stat-a, bietu,-așa, bolind,
căci hirurgii din Ardealu, rana nu-i pot s-o cuprind,
că se stinse biata-Elina,-n Târgoviște-ngropată
și-a cerut, când el s-o stinge, ei să fie laolaltă...
Și așa a fost, cum dânsa a lăsat limbă de moarte,
însă vremile nu cură cum vrea omul, doar în parte,
căci intrară în Târgoviști și turcime, și tătarii,
și, spărgând a lor morminte, oasele-nșirară, cari
mai apoi cel Brâncoveanu fost-au cele adunate
și la Arnota le duse, fiind acolo îngropate,
lângă -armașul, Danciu, tatăl, ce căzuse în Ardeal,
ca întreg poporu-acesta făptuiască ideal,
împlinindu-se-n Unire, de la-Abaris, Burebista
și-apoi la Mihai Viteazul, cu armaș, precum aista,
lui Mateiu fiindu-i tată; namul lor făcând cinstire
Domnului, pe românește, Liturghia-n Mănăstire,
după cum voia poporul, Năsturel, acel poet,
ce fu-ntâi (după Cotyso) în acest neam daco-get!
Și-apoi cum să nu fii mândru, că ești stirpe prea aleasă;
că istoria-ți grăiește: „Ești stăpân la tine,-acasă!”?

Constantin Brâncoveanu
(1688 — 1714)

Ei, Matei cel Basarabu, Elena și cu Udriște
au făcut ca-n astă Țară, lucrurile să se miște;
să ridice, pretutindeni, mănăstiri, tipografii,
să apară legea-n „*Pravili*”, limba, în predoslovii,
și la Sfânta Liturghie să vorbească-n grai român,
asta-nseamnă că, pe toate, doar poporul e stăpân
pentru că,-n Ardeal și Danciu, ce era spătar și tată,
fiu-i drag, Matei, alături, și în luptă, și-n armată,
e c-așa a fost din vremuri, ce de mult au fost apuse,
pe când Decebal și tatăl, Degio, care conduse
bătălia cu romanii Împăratului Traian
încât am putea să spunem: vitejia-i în țaran
și-n păstorul care cântă din fluier și din caval;
de trei ori Unirea fost-a numa'-aicea, în Ardeal...
Dar din neamul Basarabu avea, însă, să se tragă
Constantinul Brâncoveanu, cât și Doamna-sa, de fragă,
cea Marică, ce nepoată lui vodă-Antonie-a fost
cum tîpsia de argint, cu cireșe coapte,-n post!...
Și-a avut ea frați, vreo șase, iar mătușă-sa, Tudora,
ibovnică lui Mihaiu (le plăcuse amândora!),
încât ea și cu Marula erau bune verișoare,
nu de-a treia,-a patra spiță, ci, dintr-un-'nceput, primare,
încât am putea să spunem că,-ngropate la Surpate,
nu a fost la întâmplare, ci-ale sorții legi ciudate...

*

*

*

Revenind la Brâncoveanu și la Doamna sa, Maria,
grecoție-i era soacra; nu știa ea ce e frica,
nici mioare, și nici plaiuri, nici întinse Bărăgane,
însă-avea pe-a sale rude numa-n lacrimi și rane,
căci postelnic Constantin, fuse,- acolo, sugrumat,
la Snagov, în Mănăstire, de un stâlp fiind el legat;

unchiul său, vodă-Șerban, ce Biblia tipărise,
otrăvit de frații săi, Constantin, Mihai, murise,
iar în locu-i viind, iată, urmaș de Cantacuzină
ce-odrasli unșpe copii, ce-au purtat blestem, că vină
au avut fanarioții ce-i purta dânsul în sânge,
de nu va scăpa niciunul de a sângera și-a plânge,
după cum, curând, vedea-vom, că nu știm ce știe soarta;
nici când vii, dar nici când pleci, să-i deschizi ori închizi
poarta...

*

* *

Și Șerban Cantacuzino fu-ngropat la Cotroceni,
iar pe tron îl așezară pe-Altân Bey, din Brâncoveni,
ce nu-l vrură nemții, Heissler, care, mai târziu,-n Prejmer,
viu îl prinse Brâncoveanu și la Dintr-un Lemn, în fier,
în cătușe, lanțuri grele, sub Palatul cel Domnesc,
a fost pus, ca să se știe, că pământul nu-i săsesc;
apoi, alt păcat și-aduse: în a doua zi,-n domnie:
el l-a prins pe unul, Gheorghe, pentru-o ceartă,-n boierie;
punându-i sub gât butucul, capul i l-a retezat,
că l-a înjurat de mamă, iar acel l-a blestemat:
tot așa să moară și el, și feciorii săi, la fel,
cum și fost-a în Bosfor, nu în luptă, sub drapel...
Ochii mei văzură lanțuri în temnița Dintr-un Lemn
și un cerc făcut cu gheara, în mijloc având un semn:
doar o literă, adică „X”, ce vine de la Hristos,
vrând să spună cel ce-a scris, Și-eu am fost tot credincios,
nu păgân, că, de-ar fi fost, altă literă era...
O, tu, soartă nemiloasă, cine știe voia ta?
Del Chiaro, secretarul, petrecând în desfăț clipe:
„Vodă, jupuia el Țara, fără' s-o facă ea să țipe!”
după cum mărturisirea-i se păstrează pân'-acum...

Dar blestemele-ajung omul doar la capătul de drum!...

*

* *

Și zidi Mitropolie, și Biserici, Curți Domnești,
loggii, Palat Mogoșoia și grădini cu flori cerești;
Calea Victoriei, plină de caretele de aur,
la Brașeu fiind făcute de un sas, un meșter faur,
ce și vase, și pocale, tot de aur el făcuse,
cum cea Țară Românească niciodată nu avuse...
Heleștee, mori, podgorii, la Plotogi și la Pitești,
unde, în pahare de-aur se beau vinuri boierești;
ba, și turme-având la munte, și cu miile mioare;
putinile, pline toate, și burdufuri, la răcoare,
și pometuri, grâu-n stoguri, încercându-le pe șlep,
ajungând pe la Misir, în Levant, și la Alep,
încât visteria Țării n-a avut așa belșug,
dar nici lacrima sub brazdă, răsturnată de un plug...
Dar se-ntâmplă-n acea vreme, ceva ce nici nu gândea:
turci, muscali, deopotrivă, ca o neagră piază-rea,
râvneau Țara Românească, și Moldova iar la fel:
se simțea că vine moartea în haină de colonel,
căci la Iași, Petru cel Mare și Dimitrie Cantemir
se plimbau, ținând de umeri, dar cu gurile-n potir,
cu vin galben, de Cotnari, și muscalii beți, de-a latul,
de sforăia Curtea-n Iași împreună cu Palatul,
ca și cum în ospeții și la chefuri ei veniră,
însă turcul stă deoparte; Brâncoveanu chiar se miră,
că, în Gură la Urlați, unde-și așezase cortul,
presimțea că, în curând, pe- acolo va trece mortul...
De-o fi el ori Cantemirul cel școlit pe la Stanbul,
va afla curând, căci turcul e întruna nesătul...
Ba, Mihai, vărul lui Vodă, Constantinul Brâncoveanu,

arse el Brăila toată, cum ai arde un buștean;
pe deasupra, unchiul său, stolnicul Cantacuzino,
strigă turcului, degrabă, din Târgoviști: „*Vino! Vină!*”
Și veni el, Amza beiu, Brâncoveanului amic,
și scoțând năframă neagră, din pânză de borangic,
îi zâmbi pe sub musteață și îi zise nepripit:
„*De acuma, Brâncovene, Stanbulul te-a mazili*”

*
* *

Speriat ca de cutremur, alergă către perdele;
geamurile le deschise și strigă: „*Gărzile mele!...*”,
însă turcu-i zise-n silă: „*Nu mai ai! Sunt arestate!*
Visteriile, și ele, și cămări sunt sigilate!
Te îmbracă, tu și-ai casei, dar și vistierul tău,
Văcărescu! Suie-n care! Veți pleca pe drumul rău!”
Mut rămase Brâncoveanu, mai ales când Amza-i puse
scrisori către nemți și Petru, ce fuseseră traduse
de-acel stolnic, Constantinul, care-i mai era și naș,
dar și fiul, pe cel Ștefan, înspre tron așa râvnaș!...

*
* *

La Eedi-Kule-nchisoare, ajunseră Brâncovenii:
Constantin și fiii, patru, pentru rudele-i, viclenii,
ce-l urau pe al lor frate, fiindu-le același neam,
cum mușcate roșii-nfloare în amurgul dintr-un geam
așa ei priveau prin gratii, pân' ce Ali-Pa;a-i cheamă,
de trădare prea înaltă, doar ei înșiși deie seamă,
și astfel căzură-n Bosfor, capetele de creștini,
cum cu sânge-ai împrășca grădinile cu albi crini,
dar la ani doi după astă jertfă mare, românească,

turci siliră și pe stolnic și pe Ștefan, fiu, vorbească,
și mințind de Brâncoveanu, după cum singuri jurară,
de grinzi, la Adrianopol, pe-amândoi îi spânzurară;
și le-au scos din zgârvă creieri și mi le-au umplut cu paie:
când trădezi, tu nu ai minte, ci doar pleavă și gunoai
Și cu el, cu Brâncoveanu, cea domnie pământeană,
în Valahia, Moldova, până azi e tot o rană!...

**Biblia de la București
(1688)**

Și acela, Brâncoveanu, ce de mic fu sub blestem,
viața lui, încă de prunc, și-o pierduse, ca-n Betlêm,
când, nebun, Irod cel Mare, ucigașul cel de prunci,
dădu, mâios, degrabă, cele strașnice porunci,
cum copiii de ani, un, doi, sabiei să-i fie vamă,
ca niciunul nu ajungă, scaunul ca să-i destramă!
Și pieriră,-atunci, în Rama, suflete, vreo patru mii
de curgeau ca fluviul, Doamne, lacrimile spre pustii...
Așa și-el, cel Brâncoveanu, când pe Papa-au omorât,
o țigancă-l luă la sânu-i; capu-i puse pe-al ei gât;
pruncul ei, luând darabani, seimenii l-au tăiat;
alții spun că, în fâină, l-au ascuns, de a scăpat...
La Târgoviște, la Curte, Preda, la ferestre, deodată,
și-a văzut el singur fiu-i, Papa, strâns de beregată
de aceiași dărăbani, ce făcuseră răscoală,
strigând c -ale lor lefuri erau numai de spoială...
Și-acel Preda Brâncoveanu alt urmaș nemaiavând,
tot așa din cea răscoală, moartea-i va veni curând
Și crescând el, Brâncoveanu, auzi că și străbunul
a fost strâns de beregată, precum tatăl, Papa, bunul
său părinte care, lângă Stanca,-n Brâncoveni
se-odihnește, piatra-i de mormânt, vicleni
i-o au spart, cum se și vede până-n ziua cea de-acum,
s-a gândit ca mănăstiri și troițe, lângă drum
să ridice pentru toți ai săi pieriți de așa năpraznici morți,
dar și pentru-ntreg, acesta, cel valah, de pe la porți
a cerut îmbucătură, când pământu-i roditor,
de ar fi vreo cinci popoare, nu doar un singur popor,
dar și slujbă în biserici, să se facă românește
nu-n slavona ne'nțeleasă de cel care nu citește,
căci, cum spune cronicarul, e cu mult, cu mult mai bine

un cuvânt pe românește, decât slujbe de rușine,
când intrându-n Liturghie, popa-ncepe a toca
într-un grai neînțeles, ce nu e pe limba ta...
Și atunci, cel Brâncoveanu, la Șerban Cantacuzino,
unchi și voievod fiindu-i, zise-ncet: „*Haida, vino,
unchiule și drag meu vodă, de ascultă în Biserici
cum grăiescu-n limba slavă, Liturghia ceia clerici,
de se uită chiar boierii, unul înspre celălalt...
Hai să scriem românește și pe limba noastră Psalt!
Să-așezăm tot ce e-n greacă, în Preasfântă-ne-a Scriptură,
să-nflorească Ghetsimani și în românească gură,
că eu da-voi precât costă, în cea tălmăcire, banii,
galbeni, pe cât nouă-or cere tălmăciitorii, că danii
voi face la schit de lemn și la mănăstiri bătrâne!...*”
„*Toate fã-le, tu, nepoate! Ele-n urmă-ne-or rămâne,
dar tu cată de găsește tălmăciitori, de-i buni,
tot în neamu-acesta-al nostru, nu la nemți, și nici la huni,
chiar dacă Wulfila, gotul, ce-a trăit pe la Buzău
cu tot neamul său, destul,-l tălmăci pe Dumnezeu,
ci încearcă de-l îndeamnă pe-acel Neculai Spătarul,
Milescul, ce, în solie, în Kitai trimise țarul
Petru, că priceputu-i în cea limbă mlădioasă,
ce-o vorbesc țărani-n luptă, pe ogoare și pe-acasă
cu copii și cu-a lor soațe, nu-n slavonă, că e rece;
în botezuri și la nunți, nu poți în ea a petrece,
iară pentru-a ta pornire, cum eu văd că ai credință,
îți dau binecuvântare! Tu te-ndeamnă, cu silință
să faci tot ce spus-ai mie, și ferește-te de rude,
că-s mai rele, mai viclene decât alte rase crude!...*”

*

* *

N-avea, bietul, cum să știe că avea s-adeverească:

frații săi, Mihai și Constantin, aveau ca să-l otrăvească,
iar el, milos, Constantinul Brâncovean din Brâncoveni,
îl va așeza-n mormântul ce-l avea la Cotroceni!

Deși fuse-acest Șerban neprieten celor turci,
când împresurau Viena, nu avut-a el nici furci
și nici tunuri, ori gândind, cum să facă, să-și răzbune,
că avea el, în Cetate, vorbe bune cine-a-i spune;
că Gheorghe, al lui fecior, la armată,-n Austria,
nu-nvăța cu plug să are, nici dădea el cu mistria...

Altfel, cum de colonel în armata lor să fie,
dacă-ar fi purtat turban, și cu seu-n farfurie?
El își doarme somnu-și, lungul, lângă mamă și mătușă,
la Dintr-un Lemn, în Pronaos, imediat după ușă,
cum au scris și cronicarii și-au găsit arheologii;
găsiră și bani de-atuncea, dar și temelii de loggii,
căci magnoliile, astăzi, de-nfloresc și-n mănăstire,
își aduc bine aminte de Păuna, ce,-n neștire,
fiind ea Doamnă lui Ștefan, cînșpe august, dimineată,
smulse haine, păr, țipă, căci văzuse,-așa, ca-n ceață,
turci decapitând coconi, mai apoi pe Brâncoveanu,
pe vistierul Văcărescu, care-administrase banul,
și mai tare prinse țipe, smulsu-și-a de tot ea părul,
că vedea cum socrul, soțul ascunseseră-adevărul;
că trădat de-ai lui fusese, singurul al Papei fiu;
pe butuc, cap i-atârna, de parcă-ar fi fost chiar viu,
tocmai el, care zidise la Hurezi, sub munți, în brazi,
cea mai falnică zidire, ce se vede până azi,
dar și pe la Mogoșoaia, la Potlogi, la Brâncoveni;
două sute mii de galbeni în Zecca, Venețieni,
pe deasupra, și moșie, iar la Sâmbăta de Sus,
l-a rugat, bujor de munte să aducă, chiar Iisus!

*

Dar de ne oprim la Biblii, cea-n București tipărită,
 ce fu pentru neamu-acesta și cișmeauă, dar și pită,
 am putea a spune bine, fără, cred, ca să greșim,
 că s-au bucurat și morții, de-Nviere,-n țintirim,
 fiindcă auzeau de-acuma, românescul, dulce grai,
 văzând, parcă, primăvara, cum urca încet pe plai;
 cum înfloare macii tineri, în grâu verde,-n Bărăgan
 și cum sălciile-și scaldă, plete-n fluviul dunărean...
 La Bistrița și Târgoviști, și la Govora, la fel,
 din tiparniți ieșeau slove, în slavonă, cătinel,
 însă n-aveau ele miezul, așa cum e cel de fragă,
 ce la toată lumea place, ce copiilor li-e dragă
 cum găseai aici, în noua Biblie de București,
 ca s-o bei, cum bei arome dulci, din cele fragezi cești,
 cum, de aur, comandase, la Brașeu, Doamna Maria,
 care, din surghium venită, s-a retras ea în loggia
 din Surpate, ce-o văzuse acel Paul de Alep,
 de pe vremea lui Mateiu și-a lui Lupu, cum pricep...
 Iar această Carte Sfântă începu să dea și roade,
 de-o cetiră toți boierii și-a lor Doamne cumsecade;
 ba, din ea se inspirară și ai noștri poeți dintâi;
 Eminescului, în cetini, fostu-i-a și căpătâi,
 l-Agaton, la Mănăstire, unde multe veri a stat,
 monahii, mătuși de-a' sale, pentru asta-au lăudat,
 râvna sa spre cele sfinte și spre Sfânta Preacurata,
 iar din ea veni lumină, de se lumină și gloata;
 Brâncoveanului îi fuse cea mai mare dintre danii,
 precum „*Doina*”, ce o cântă, pe la vatra lor, țărani!

Tudor Vladimirescu
(1780 — 1821)

Când gândesc că trec și anii, ca albi nouri peste lunci;
că sunt vremi tot brâncovene, după cum erau și-atunci,
ca în zilele lui David Mare Comnen de Trapezunt,
când Mehmet II, ucigașul, cel așa de tulbur, crunt,
capul i-l tăie lui David, celor unsprezece fii
în o mie patru sute șaizeștrei, când mustu-n vii
clocotește cu putere, căzând ultimul-mpărat,
ce Imperiu Bizantin, ce creștinătății-a dat
o furtună de vin roșu, ce se face, clocotind,
și din mal în mal, la Bosfor, tot văzduhul îl cuprind...
După ani, vreo două sute și jumate, Brâncoveanu,
tot decapitat, cu fiii! Șaizeci ani făcea, sârmanul!
Era-n august, cincisprezece, de-Adormirea Preacuratei,
când în codrii din Valahii, dau în floare-atâția tei,
de miresmele-și desfîră din Carpați în Trapezunt,
de se miră David Comnen și acuma, în mormânt!
Dar tot astfel se mirase și Dimitrie Cantemir,
când află, de la turcime, mergând el să le dea bir,
că vecinul său,-Altân Beyul, l-a avut strămoși pe David,
acel mare Comnen, care Bizanțul-l pusese-n blid,
că atât mai rămăsese din ea, strălucit-ai fală,
ca turcimea-apoi să-nghită, precum mările de smoală,
așa-ncât, el, Cantemirul, al Moldovei,-acum, stăpân,
în batjocură ne-a spus-o, stând așa, cu mâini la sân,
ci se vede rădăcina brâncoveană, care vine din Bizanț,
cu decapitări davide, Brâncovene,-n fier, în lanț,
căci trădarea, iată, vine din străfunduri strămoșești,
ca blestem din Cel de Sus, pentru faptele lumești...
Ce-o fi fost la rădăcina'acestui neam așa lovit?!
Ce sămânță i-a pus Domnul, atunci când el a fost sădit,
încât la noi, iată, două capete de împărați,
de voievozi și slujeri, patrioți adevărați,

amar au căzut, pe rând, în Tracii, Bizanț, până la noi,
de-auzim și-acum cum curge sângele în noi, șuvoi,
și ne strigă, și ne cheamă, din Ardeal, până-n Thessalii,
când în lacrimi-mi scald suflet, de-nfloresc și portocalii,
căci cum de-aș putea uitării, trădătorii-acestui neam,
eu să dau, cum văd că moartea râde, veselă, pe ram,
cum făcu mult mai încoace; Brâncoveanu-i mai aproape;
când Vladimirul tocându-l, l-aruncară-n fântâni, ape
înroșind de sânge-i tânăr la doar patruzeci de ani,
când vru Țara asta, toată, turcului să nu-i dea bani,
cum de veacuri o făcuse, de-au rămas cu vatra goală;
lobodă și dragavei, și urzici punând în oală,
căci mioare, berbecuții, și juncanii și vițeii
le mâncau cei ce purtau turbanul și imineii...
De aceea cred că-i bine, ca de-acum vorbire-om face
nu doar ce-aruncau în oală, ori de alte dobitoace,
ci de-un simplu om, țăran, tatăl lui din Mehadiă,
iară mama fiind gorjeancă, știind frumos să-și coase ia,
dar și fiul, Tudor, mândru, cu sprânceană neagră, corb
ce-l doriră multe fete; și-acum junele-l sorb,
căci, frumos la trup, lucruse, ca pitar, la un boier;
în Bănie, la Craiova, stând el rezemat de cer
și văzând cum grecoteii, mână-n mân' cu turcaleții
jupuiau ei zece piei pe-ai Olteniei, juveții,
neavând un pic de milă, nici un dram de tresărire,
de se-nfiorau icoane, în altar, în mănăstire,
cum la Polovragi, și-acuma încă mai vedem slujerul
în manta și în căciulă, la oblânc având hangerul,
căci acolo,-n Gorj, la Padeș, Proclamație-a citit,
să audă, pretutindeni, acest neam prea obidit;
că așa nu se mai poate; am răbdat, oho, destul,
că, de sărăcie, neamul mi-e, de-acuma, prea sătul,
și-adunându-și el pandurii din vitezele Oltenii,
se porni spre București, sperind târg, orășenii,

iar boierii,-aproape toți, de prin Țara Românească,
spre Moldova și-alte părți, hotărârea s-o pornească;
Tot așa, precum bunicul Sadoveanului , prin tată,
din Sadova se trăgea, unde Dunărea e lată,
de-a ajuns până la Panciu, numai de panduri să scape;
astfel, fiu-i, avocat, acolo l-a dus, să-ngroape...

*

* *

Mai'nainte, însă, Tudor, de-a începe-acea rîscoală,
cu-Alexandru Ipsilanti se-așeză pe o sofală,
stabilind ei cum să facă, atât cu muscal și turc...
„*De o fi prăpăd în Țară, spune-mi, frate: Mă descure?*”
l-întrebă pe Ipsilanti, care-i zise: „*-s lângă tine!
Vom lupta, de-acum, alături! Și Jianu-aud că vine!...*”
căci cel Iancu, zis Jianu, boier mare, la câmpie,
lângă Balș, având conacul și întinsa lui moșie
dar și-o soră, zis Florica, prea frumoasă și cuminte,
ce logodnică-i fusese celui Tudor, mai'nainte
de a se porni cu Țara înspre cel jefuitor —
grecotei, fanariotul fără milă de popor,
iar el nu putea să uite c-acel Stoika, zis Serdarul,
chiar în noaptea de logodnă, luase el frumos paharul
cel cu rouă și cu fragă, și de bucurie plin
că-i furase pe Florica, pângărind-o ca pe-un crin?!
De-atunci a jurat Jianul, boieria să își lase
și, făcându-se haiducu, spargă-a grecilor lor case,
lăturându-se lui Tudor și făcându-se pandur
în mantie de oștean, nu în blană de samur...

*

* *

Rușinată fiind Florica de-acel grecotei spurcat,
într-o noapte, cu caleașca, la Mănăstirea Surpat'

fu ea dusă, în durere și-n rușine, de ai săi,
dar nici fiind în Mănăstire, nu scăpă de acei răi,
căci Serdarul, greu spurcatul, n-o scăpa din ochi o clipă,
încât, biată, într-o noapte, și în spaimă, și în pripă,
în clopotnița înaltă, spânzură de mare clocot,
ce Maria Brâncoveanu-l adusese-n vreme de clocot,
iară Tudor, auzindu, veni-n tropot la Surpate
și, prinzându-l pe Serdariul, lung junghier i-nfipse-n spate;
de a calului său coadă îl legă pe-acel mișel;
de trei ori ocol la schit, târându-l ca pe-un vițel,
el pe brânci (jungher în spate!) pe-al Floricăi drag mormânt,
l-aruncă, făcând, apoi, chiar acolo, jurământ
să răzbune-acea rușine, Țara să o izbăvească
de fanarioți, turcime, dar și cizmă muscălească,
încât cred că-acea răscoală, la opt sute douășunu,
doar din dragostea Floricăi, nu așa, cum căpcăunul,
că-n Surpate-și sluji steaguri (ca Viteazu,-n urmă, ani!),
când spre București pornise să-i zdrobească pe tirani...
Necrezând că Ipsilanti, ca tot grecul, e viclean,
și-nțeles fiind cu muscalii și cu turcii, pentr-un ban,
l-a trădat pe bietul Tudor, la Golești fiind dânsul prins
și-l goliră de-a sa viață, în Pitești, pe câmp întins,
după care, cum tai varza, cu hangere strânse-n mână,
la Târgoviște (Găești?) l-aruncară-ntr-o fântână,
încât bieți panduri, cu spaimă, spre Oltenia grăbiră,
dând cu turcii,-n Drăgășani, lupte grele, că muriră
mai cam toți; pustie Țară și săracă a rămas,
cum fusese-n veac de veac, că blestemu-i fără glas,
însă-asa de greu apasă 'cest popor, și pe nedrept,
încât nu știi de lumină, ori iar negură s-aștept,
căci poporu-acesta, deptu, și viteaz, fără de moarte,
de milenii, în de-a rândul, doar de ea avu el parte!
Că, în veac, au fost și fi-vor, cu grămada, trădători;
pe Decebal, șapte generali, pentru multele-i comori,

Romanilor îl vândură, că acel decurion,
Maximus, cel din Gramini, ce sub lespede-are tron
la Kabalas, în Grecia cea de nord, fiindu-ne frate,
că și el, tot geto-dac, ca și mine, în Surpate,
se-avântase-n munți, să-l prindă pe al nostru Decebal,
da'-și tăiasse beregata, coborând el de pe cal...
Astfel ale lunii rosturi, pe-ale sorții roate-s puse...
Pare-mi rău de tinerețea, a lui Tudor, că se duse!...

Nicolae Bălcescu
(1819 — 1852)

Cine-ar crede că-ani, o sută, au trecut, așa, în zbor,
de când tăiat și-n fântână aruncat fu Domnu' Tudor,
după care Țara strigă, ca și cucul în păduri,
iar la Drăgășani, podgorii beau tot sânge de panduri
nici că-mi vine mie-a crede că Bălcescu se năștea,
având rele ursitoare, ce stătea după o stea,
unde tot blestemul lumii, se-adunase la taifas,
că puterea rugăciunii rămăsese fără glas!...
Și așa veni pe lume, ici, în Româneasca Țară,
prea firav, pruncul Zincăi, boieroaică-n primăvară,
ce moșii pe Topologu avea multe, și iobagi,
și conac, pe deal, păduri, și poienile cu fragi,
pe-unde Nicu, după fluturi, alerga cu talpa goală,
dar văzând cum biet țăranul n-avea ce-arunca în oală,
încât gândul, chiar de micu, fu să-mpartă lor moșie;
de-a Viteazului mari lupte, când va crește, o să scrie,
căci avea în el răsunet al durerii-acestui neam,
cum și eu, în zil'le noastre, ca și el, eu, iată, am,
căci, ce-ar fi ca-n astă țară, doar lingăi să ai și hoți,
când, de dimineață-n seară, tu muncești, de nu mai poți,
iară Țara, înainte, ea nicicum nu poate da?!
Te întrebă și socoate, biet române, dumneata!

*

*

*

Bucureștii-n acea vreme, avea școală: Sfântu' Sava
și grecească limbă-antică, încă-și arăta ea slava,
că acei fanarioți năpădiseră pe Țară,
cum lăcuste ce rod totul, din pământ ce dă pe-afară...
Cum se zice — rău e-n bine! —, cum grăiește un țăran,
încă în fereastra Țării, runcând cu bolovan,
la cea Școală,-n București, Nicu, însă învățase
nu doar arta-oratoriei, cu rostirile-i frumoase,

dar știa el de la Platòn că democrația este
egalitate în drepturi; c-ale lumii legi, celeste
ne-au fost date să domnească doar în dulcile palate,
ci la fel să fie ele și-n cătunele din sate,
și pe Topologu-i dragu, și-n Valahii, toate, trei,
nu să bucure o mână de neisprăviți pigmei,
ce, drept școală,-aveau minciuna, acel grai ce-i dat cu seu,
fără, însă, să le pese de iobagi, de Dumnezeu...
Prea săracă, Țara toată ajunsese o vădană,
ce-i arunci coaja de pâine, cum coliva la pomană,
că, de lacrimi, Topologul se umplu, de da pe-afară,
precum boala prinde omul, care nu vrea ca să moară,
nici să plece, să se ducă pe meleaguri de sub zări,
nici se-mbarce pe corăbii și, pe furtunoase mări,
el norocul să-și încerce pe la alte porți străine,
încă mai sperând c-aicea poate-o primăvară vine
și i-o pune în fereastră, viorele și zambile,
să se bucure-a lui casă și-a copiilor lor zile...

*

*

*

Astfel se gândea Bălcescu, în conac, pe Topolog,
când vedea poporu-acesta trăind parcă-ntr-un bârlog;
doar în fum și-n sărăcie; doar în lacrimi scăldat,
și greu capul, de durere, când și-l așeza pe pat...
Iar când gândurile-i toate le vedea fără soluții
și cum, iată, Europa se-aprindea de revoluții,
prea firav,-acel Bălcescu, inima-i era-n țărani,
negândindu-se nicidecum la puținii ai lui ani,
dar gândind la-l Țării bine, la mărețele ei fapte,
ce îl frământau întruna, atât ziua, cât și noapte,
mai întâi, secret „*Frăția*” o-nființă cu patrioți
din Valahii, ungurime și poloni, având ei, toți,

idealuri mari de viață, de ferestre spre lumină;
de democrații antice, nu de inimi de slănină!
Și-astfel el, în legătură cu Ardealul și Moldova,
„Magazin istoric” scoase și frumoasă-i fuse slova:
mișcă Țara-n acel an, una mie, sute opt și patruzeci;
ba, și-n 'patrușopt, asemeni, și-aruncat în temniți reci,
își pierdu el sănătatea, -mbolnăvind de plămâni,
când boier, fiind, putea sta cu mâinurile-n sâni,
dar era el plăpând trupu-i numai dragoste de Țară,
care, iată, și acuma, la noi e așa de rară...
Ba, luptă pentru drepturi, românilor din Ardeal,
visuri mari având el, bietul, și un singur ideal:
de a face ce „*pohtise*” cel Viteazul fără somn
de-a rămas cu Machidonul, din el trăgându-se Domn,
căci era de-același sânge, că Bălcescu-i făcu odă,
cum nu scrise altul încă: „*Românii supt Mihai-vodă*”,
după ce plecă-n exil, la Paris cătând hrisoave
despre faptele-i de arme, ce-s atâtea de grozave,
încât și-ei Călugărenii și Șelimbăarul vorbesc,
cum era în vremea lui, acest neamu românesc,
că și-acuma te cutremuri de-ale sale fapte mari,
când Brăila-n flăcări arse, de-a rămas doar în șalvari;
când Uniri, din Burebista, pân' la el nu s-au făcut,
doar pe vremea lui Abaris și-a lui Rhessos, de demult!

*

*

*

Dar cum boli, tuberculoza, nu știa de-aceste toate,
și cum sigure se mișcă ale sorții,-a morții roate,
și simțindu-și el sfârșitul, dor de Țară l-a cuprins,
când fu soare la Palermo și în inimă-un cais,
l-îndemna el spre Constanța, înspre Pontul Euxin,
căci viața-i curgea-ntruna, vreme mai având puțin

de trăit în lumea asta, care nu l-a înțeles,
căci purta și-atuncea turcul largi șalvari și galben fes...
Și-ajungând el la Constanța, românesc pământ văzând,
și pe țărături a' lui rude, cu mânuri semne făcând,
zbuclni'-n lacrimi și-n genunchi căzu el, bietul,
de cutremură în mine, și acum, țăran-poetul,
că nu-i minte să-nțeleagă, cum de nu ei l-au lăsat
pe pământul sfânt al Țării, pune-și pasul, luminat
înainte de-a se duce, să adoarmă lângă-ai săi!
Vezi-i, Doamne, pe câinoșii, pe pigmei, oamenii răi!
N-au știut să prețuiască acel suflet așa mare,
ce i-au dat, ca recompensă, exilare și-nchisoare,
când el este, azi, eroul ce-a visat acea Unire,
ce urma ca să o facă, într-o singură simțire,
acel Cuza Alexandru, la puțină vreme,-apoi!
În eroi din Țara asta aruncăm noi cu noroi!...

Alexandru Ioan Cuza
(1820 – 1873)

Doar un an nu avea el, Cuza, când pe Tudor l-au tăiat
și l-au aruncat ei, turcii, în fântâna dintr-un sat,
însă suflatu-i, se pare, de-al lui Tudor se lipise,
c-au avut destin la felu, după cum pare-mi-se,
dacă eu le văd cum soarta îi lovise pe-amândoi,
ca de tineri să se stingă pentru Țară și nevoi,
căci voise Domnul Tudor, ca și Cuza, în curând,
ca iubirea de moșie n-aibă temelii de vânt
și nici biet poporu-acesta, cap plecat să-și lase-n praf,
nici nevastă și copii să și-i ducă la zaraf,
Și ajunse mai întâiu, în Moldova-i dulce, Domn
frământat d egriji destule, tulburându-i al lui somn,
deși blând Kogălniceanu Mihail, prietenu-i cel mai bun,
l-îndemna-armata Țării n-avea pușce; n-avea tun –
s-o reforme, s-o ridice, uniforme noi să-i facă
nu-mbrăcată-n piei de oaie și-n opinci din piei de vacă;
nici țăranul nu mai fie biet iobag, ca-n vremi feude,
și pământ el să primească, căci în lupte mari și crude,
nu călugării, boierii luaseră ei arma-n mână,
să își apere moșia, națiunea cea română,
ci acei plugari, ei, oastea Țării, la Rovine și Vaslui,
la Călugăreni, Șelimbăr, ori Codrii Cosminului
lăsând oasele pe-acolo, unde hodinesc și-acum,
pe când alt' dormea-n chilie; boierii-n calești, spre Rum...

*

* *

Și așa reforma-agrară, secularizări de-averii
descrețiră frunți iobage, alungându-le dureri
ce din veac îi apărură, cu asupra de măsură,
de doar doină și ohtaturi slobozea lor biată gară,
că durerea când apasă peste inimi, întră-n glas,
că doar el în vremea-aceea și suspinul le-a rămas...
Toate le știa el, Cuza, colonel, cam iubăreț

de moldave, mai cu seamă, dar și sârbe – părul creț –,
căci era și el în focuri și în a vieții floare,
da' -ncurând avea să intre pe de-a dreptul în vâltoare,
căci nu-i mintea prea destulă, de prieteni buni nu ai,
ori de nu ești tu năvalnic, cum Viteazul cel Mihai,
însă-n preajmă-i fu aproape Alecsandri, blând boier
și coleg, pe la Paris, nefiind mândru, că avea el caracter,
dar și har divin, de-a scrie a „*Unirei Mare Horă*”,
ce se joacă și-azi la noi, nu-n Sodomă sau Gomoră...
Ba, făcu cale ferată, de la Iași, la București;
Universități, asemeni, cum sunt cele franțuzești;
că-obligă el pe țărani înspre școala cea primară,
care fu în neamu-acesta luminată primăvară;
cum dă-n floare lămâița; mai 'nainte, corcodușul...
Greu îi fu, atuncea, Țării! Greu, și-acuma,-i e urcușul,
căci boieri, ce robi, cu sute, aveau dânșii pe moșii,
nici în rupt de cap voiau să-i slobode, cât sunt vii,
că, așa, pe mai departe, dezrobire să nu fie,
ci doar două Țări Valahe, sub o singur' Românie...
N-avea, însă, Cuza-ureche pentru toți acești trândavi,
ce pe câmp de bătălie, n-au fost niciodată bravi,
ci au stat la-a lor conace, burdihane pân' la gât
și grumaze de osânză, peste galbeni tăbărat,
pe când țăranul acela, în opince cu nojițe,
de lucra pământul Țării, stând în ploaie și arșițe,
în bordeiul său de paie n-avea liniște, nici somn!...
Bine le știa pe toate Alexandru Cuza-Domn!...

*

*

*

Avea dor în el cât cerul, când de nori mi se desface,
dară nu putea să știe că nu va avea noroace

în această lume tâmpă, lacomă, ca și un leu,
căreia, cum și-azi, de-altminteri, banu-i era Dumnezeu,
n-având milă de răzeșul, cel cu ham de tei la cai,
că n-aveau în dânșii sânge de cel ce avu Mihai,
după care Cuza, iată, luă ideea de Unire
pentru drag pământu-acesta, pentru româneasca fire!
Și-ncepu, apoi, să cearnă cu Mihai Kogălniceanu
și Vasile-Alecsandri, tot ce-i bine și aleanu
pentru steaua-acestei nații, între marile imperii,
ce puteau să ne arunce iară-n groapa cu mizerii
Europei astea, mândre, cum se vede și acum!
De, noi mirosim a brânză, însă ei, doar a parfum!
Și „*tripleta cea moldavă*”, văzând că eram în coarde;
că imperiile-acestea puteau oricând ne arde,
mai așa, cu binișoarul, și cu vorbe prea alese
i-am făcut să-nchidă ochii la Unirea ce de țese...
Mai întâi, Unirea Mică; mai apoi, veni cea Mare,
Bucureștiul-Capitală, și Guvernul nou îl are,
iară Cuza, Domnitorul în Regatul Românesc,
ce văzu cum aripi large, nației spre cer tot cresc!

*

*

*

Dar fiind el om luminatu și trecând prin școli franceze,
cum ar fi putut să uite că, fiind sus, pe metereze,
mari furtuni or să se-abată, cum se-abat peste molizi;
că te-or îndemna hiloții, altora ca să te vinzi;
să-ți lași casă, să-ți lași vatră, și moșia să ți-o lași...
Și ce-i, de moșia-i Țară?! Se vor mai găsi urmași
care iar să-ntoarcă roata; iar s-ajungă la iobagi,
că, de ți-ai întoarce spate, aur mult tu ai să bagi
în largile-ți buzunare și calești cu cai sirepi;
Te așteaptă Occidentul, altă viață să începi...
Chiar așa-ți făcură ție, trist, nefericite Domn,

când în iarna-aceea, grea, te sculară ei din somn
și punând pistol la tâmplă-ți, te-obligară să abdic!
Și-ai semnat, că scumpă-i viața, fără ca nimic să zici,
iar afară,-n ger și-n zloată, te-au împins pe drum, spre vest,
de-ai ajuns și la Viena, și Florența; altfel, te-aștepta arest,
umilinte și bătaie, și blesteme monahale...
O, ce neștiută este cea a sorții noastre cale,
că, de-ai ști-o, se-nțelege, poate nu i te-ai supune;
de cuprins ai fi de dânsa, ai cădea în rugăciune,
dar tu, biet român, creștine, ce-ai făcut reforme mari,
ți-ai ales străinătatea, drum flancat de oțetari,
cum te-a-ntâlnit Eminescu pe la Döbling, fiind student,
iar de toate câte-au zis, el te-a ascultat atent,
că avea, ca tine,-n sânge, Țara asta, Românească,
cu o inimă cât cerul, nu din rumeguș și iască,
și fierbea el, ascultându-ți glasul plin de doină lină,
și de lacrimă de rouă, dimineața, de lumină,
când trag clopote la Putna, de începe Liturghie,
că ți-a zis: „*Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie!*”,
iar tu zis-ai: „*Brațele vânjoase, arme de tărie!*...
Tinere student, de trecutul mare, simt că tu vei scie!...”
Apoi, Heidelberg, frumosul, ți-a fost casă, masă...
Dar cum pâinea între-n tine, dacă dor te- apasă
și te strigă Țara, satele, la fel, pragul să le treci,
când străinătatea nu te bagă-n seamă; hainele sunt reci?
Apoi, Ruginoasa te strigă ea tare, și la „*Trei Ierarhi*”,
unde somnul veșnic dormu-și preoți și exarhi monahi,
Eu aș vrea acum, să îți dau de știre că te-am căutat
pe Nekarul dulce, Hotel „*Europa*”, unde-ai decedat,
cunoscându-ți ție strănepot, din a cincea spiță!
Ți-am citit și-o odă, ce i-am dat-o lui, și-am semnat:
Gheorghică!

Mihai Eminescu
(1850 — 1889)

E în creier o fărâmă chiar a Daciei dintâi,
ce ne-a pus-o Însuși Domnul, să ne fie căpătâi
după cum Biblia-o spune, că Havila se numea
și fiind cam rotunjoară, râul Pison o ocolea!
Aș fi vrut cu tine, -Emine, să petrec măcar un an;
să îmi spui, cum, la Sibii, Nicolai Densușian
te-a rugat, măcar în treacăt „*Preistorica-i Daciè*”
să o spui tu lumii large, în frumoasa-ți poezie,
ori măcar să-ți povestească cum a fost odinioară,
când în altă parte-a lumii, am fost primii-ntre popoară!
Că am zis, mai sus, „*fărâmă*”, iată ce am eu a spune:
nu la orice neam se-ntâmplă să găsești vreo minune,
așa cum aici, acasă,-n dulcii codri de aramă,
tu ai fost iubit de ceruri, după cum bag eu de seamă,
căci, altminteri, cum de soarta ți-a pus drumul sub picioare,
ca, din Bucovini pornindu, să ajungi până la Mare;
pân'la brâu să intri-n graiul românesc, chiar pân'la umeri,
adunând țărani-n oaste, mai apoi, să îi și numeri;
să așezi în fruntea Țării, Basarabi și Mușatini,
un Luceafăr pui deasupra, ca pe noi să ne lumini;
ba, și-o „*Doină*”, seara,-n stână, s-auzim din acel bucium,
după care-o „*Floare-albastră*” zbate-se și-acuma-n zbcium,
ori o „*dulce Românie*” sau o „*verde Bucovină*”
să ne-așeze „*Lacu-albastru*” peste frageda retină,
când „*Strigoii*” strigă tare, că și-acum „*Mortua est*”;
că „*Venre și Madonă*” duc o Cruciadă-n vest,
când tu greierii, în grindă, îi i-auzi, dar și un șoarec,
care roade o opincă a țaranului, un cioarec,
din Cernăuți, la Târnavă, la-așa-zisă „*Romă Mică*”,
iar de-acolo, la Sibii; apoi, Rășinari-ți zică:
„No, de-acum, ficior, ai mere cu oile la iernat;
în cojoacele de lână, vom ajunge-n Calafat,

că acolo-i iarna blândă; pe ogoară-s și fâneți;
vom sta, însă,-n ploi, sub lună; vom dormi între scaieți,
iară tu ne-ai povestire de Rovine, cum ai zâs...
Io, io, io, burta s-o sparge de atâta plâns și răs;
poate c-om găsi turbane și pe-acolo, într-un smârc
și pe Sinan Pașa ăla, cu dinți rupți și-așa de hârc
și ne-om face noi o milă: o nojiță să ne-o roadă;
să-l punem să mulgă oaia, în genunchi stând el, grămadă,
că ești fain ficior, Emine, și de tine ni e drag
cum mi-e mie pruncușorul și cum, verde, frunza-n fag
Numai Dumnezeu, nepoate, ți-a dat ție-nvățătură;
doar poieni cu fragă iesu din dumnezeiasca-ți gură;
și ai milă de săracul căruia i-ai dat tu pită
că povești destule-ți spusă, tot cernându-le pân' sită,
în Moldova, în Ardealu și în Valahia Mare,
mergând noi în urma turmii, pe la Cozia...Ninsoare,
nici că-ți pasă ție d-asta, căci cu versuri ne împresuri,
vorbe bătrânești, și doine, și legende, și eresuri,
cum, de sutele de ani, de școală n-avurăm parte,
că am pus pe ea unsoare și-am mâncat această cartel!...
Însă tu, ficior fainu, cum pe ceriu e Luceafăr,
de pălește și scânteia, când amarul eu mi-l scapăr,
tu în tine adunat-ai nu doar ale noastre doine,
ci și gerul, și ninsoarea, a tristeții noastre moine;
ne-ai vorbit nouă de lupte ce le-a dus acest popor
pentru pruncii ce, din leagăn, sunt ei susur de izvor,
iară noi, ăștia, țărani, păcurarii, sărăcime,
ce ne-avem aici părinții îngropați în țintirime,
este drept cum zici, că Țara stă pe umerele noastre;
că Ștefan, el tot ridică Voronețele albastre;
că Mihaiu, din Bănie, își adapă roibu-n Tisa,
cum ne-ai zis deunăzi: „*Da, chiar mie plânsu-mi-s-a,
că el pohta ce o are este-aceea, de Unire
a trei Vlahii, cum Treimea, în troițe, Mănăstire,*

*iar tu lasă ciobănia, -n paza noastră, de acuma,
că nu este pentru tine, ci trecutul nost' ți-e muma,
după cum vedem prea bine, chiar de suntem păcurari!
Tu te du în școli, departe, nu păzi, la noi, măgari!*

*

* *

E în creier o fărâmă, cea a Daciei dintâi,
ce n-a fost, nici c-o să fie vreodată sub călcâi
de picior străin de Țară și de-a sale obicei;
nici c-om încerca războaie, cum Troia pentru-o femeie,
iară tu, Emin al nostru și al veacului de veac,
înțeles-ai, cum nu altul, de ce neamul ni-e sărac,
chiar de-avem noi ce n-au alții și nu vor avea curând:
că lungi cozi de la topoare ne-au vândut, și-acum ne vând,
fără ca să ție seamă de Rovini, Călugăreni;
că Bosforul da pe-afară sângele de Brâncoveni;
că doar ei împins-au Țara în prăpăstiile-adânci,
de și-n ziua cea de azi e țăranul tot pe brânci...

*

* *

Dintre toate, luminate, minți poetice, la noi,
mai încoa', poate doar Goga a-nțeles câte nevoi,
apăsat-au și apasă și că, poate,-or să mai facă,
în genuncgi să țină-ntruna nația mea geto-dacă,
despre care tu scrisesei pe acel ziar, zis „*Timpul*”,
de dușmani tu ți-ai făcut, cam câți zei avea Olimpul...
Din cauza lor te-ales-ai, doar cu boale, sărăcia,
neștind, ai vremii tale-ți ' precieze poezia;
nici să-ți cate a ta boală, doar la Șuțiu și Liman,
și-n Viena, cam oleacă, colectându-se un ban
de amici puțini la număr, dar la sufletul lor, mari...
Nu s-o umple pălăria, de ți-ar cânta lăutari!...

Numai bunul Ionică, acel Creangă, șugubăț,
ce-n ședințe, la „*Junimea*”, băga-n boierime-un băț,
mai venea, cu damigeana, la București, să te cate;
să-ți aducă, de la Iași, moldovenele bucate,
povestindu-ți despre câte-n Bucovina dau să crească,
de făceau ca fruntea-ți pală, parcă s-o mai descrețească,
dar drăguța Veronica, cea a lui Constantin Micle
venea-n București, la tine, cu profumele în sticle,
amintindu-și că o pruncă, ce cu tine o făcuse,
o moiră îi luă viața și în ceruri ea o duse;
poate-acolo, „*La cea steaua*”, ce de mult a răsărit,
ce, aicea, ajungându, te găsisse adormit,
la-acel Belu-n care dormu-și somnul și câțiva amici,
ce și-acum, pe lângă tine, au rămas tot licurici!...
N-au avut în al lor sânge, acei codri de aramă,
nici salcâmi ce se scutur pe o lespede de mamă;
și nici vuietul de luptă, al lui Mircea, la Rovine,
ce, din Basarabi încoace, vine iarăși, vine, vine,
că, din astă amorțire, Țara iar o să se-ardice
și, ca-n vremea lui Abaris, Dacia va fi ferice!
Și cât mal de Argeș are Mănăstirea ca un crin;
cât la Putna sună-un clopot cătălin, mai cătălin,
iar la Zarmizegetusa se ridică-un Decebal,
noi vom auzi, la stână, cum răsună un caval,
într-o seară-n care teiul înflori-va în Copou,
pentru mine, tu, Emine, vei rămâne un erou —
a istoriei fărâma ce-o purtăm cu toți în creier...
Vine iarna! - Aud în grindă, cum răsună al tău greier!...

Războiul de Independență (1877 — 1878)

Nici visai, cu Cuza,-Emine, când erați voi la Dobling,
că puterile străine, ruso-turce, iară-ncing
a nesiguranței vieți, de Valahie bătrână;
că atâția dintre-ai noștri, peste fluvii-or să rămână,
să le putrezească oase pe la Lom Palanka,-Verbița,
pe la Plevna și Vidin, și-n tranșee, la Grivița...
Dar știai zicala-aceea: „*Cum e turcul și pistolul!*”;
că din Baltica-Euxin, muscalul îi dă ocolul;
și la unul, și la altul, aripile le tot cresc,
când e-n joc pământul nostru,-aceasta, românesc,
că nu ți-ar lăsa o palmă din al lor, imperiu mare,
dar acum venise vremea să ne ia de cingătoare,
iar un iureș ce se-ncinse, ne-am trezit și noi în horă,
că muscalii, peste Istru, cea armată tricoloră
ce-o-nzestrase Cuza-vodă și cu tunuri, și cu pușce,
o împinseră în luptă, turcaleți să prindă-n cuște...
Astfel, Plevna, Osman-Pașa se predă nu la muscali,
nedorind ca în Siberii să viseze portocali,
ci la un valah de-al nostru,-un căpitan Cernat,
ce sabia i-o primi și în cort l-a ospătat,
aducându-și, poate,-aminte, ce spusese Domn Ștefan
fiului ce-avea să-i urme', Orbului, acel Bogdan,
când sabia-și străinase, neputând mai stea pe cal:
„*Fiule, mai bin' cu turcul, decât să fii sub muscal!*”

* *

Dar acum erau lupte în Tracia de-altădată
căci spre Adrianopol, rușii își porniră a lor gloată;
Filipopolis, Edirneul au căzut în mâna lor;
spre Constantinopol, pasul le era așa ușor,
c-ar fi vrut ca-n el ajungă, avuțiile-i să ia,
ei văzând c-al lor imperiu până-acolo se-ntindea,
dară turcii, diplomați, cum au fost întotdeauna,
au știut să îi oprească și să-și păstreze cununa,

că cerură armistițiu, iar războiul se opri...
Știe turcul ce să facă, de începe-a cântări!
San Ștefano,-apoi Berlinul puseră pe masă pace,
lucru greu, cu multe fire; ba le-nnoadă, ba desface,
până ce și noi, de-acuma, începurăm a-avea parte:
Dobrogea, pământ valah, să o ținem iar de toarte,
însă Ismail, Kahul și Bolgrad, în Basarabii,
ni le luară-acum muscalii și le puseră în sabii...
Doar așa Independența dulcii noastre Românie
nu se răsturnă-n prăpastii, nu se duse pe pustii
căci doar Domnul Bun mai știe cum scâpă această țară,
ca să fie-n Europa, nu-ntre colții cei de fiară
încât turcii și muscalii au văzut și ei, cu toții:
că și dincolo de fluvii îngropatu-ne-am noi morții,
după legea cea străbună, cu sobor de popi-așteni
c-aveau lance și credință de străbuni danubieni,
nu din cei care veniră din Siberii, ori din stepe,
ce mulgeau, ca să trăiască, nu oi, vaci, ci numai iepe;
care, l-anceput, biserici n-au avut pe roți de lemn,
ci doar bici cu plumb în capăt, ce, lovindu, lăsau semn
că-ți crăpa pielea pe spate, sângele de-o lua la vale...
Așa se umpluse fluviul, de turcime, de raiale...

*

* *

Și în anul una mie opt sute și șaptesopt,
când cireșii cei de maiu, mai că-ncep să dea în copt,
începu și-n Țara-aceasta, dragule Emin, bădie,
să vorbim de-adevărata, dulce, blândă Românie,
ce-ai visat-o-n vara-aceea cu Domn Cuza, la Döbling
de mă prinde dor de tine, lacrimile-mi se preling
peste toată-această Țară, prea-ncercată de necaz,
ce-a cuprins-o din vechime, până-n ziua cea de azi,
când vezi hoții cum o fură și-o vândură la bucată,
de se-ntreabă și vecinii dacă nația-asta-i beată,

ori se dete cu manglorii, care știu să facă bani;
zece piei nu au țărani, fiindcă nu mai sunt țărani...

*

* *

Și acuma, drag Emine, iacătă-o trăim și p-asta:
să-ți trimiți în Europa și copiii, și nevasta,
pe când țarinile-s pline de ciulini și mă răcini;
tot ce fu în Țară-avere, se umplu ea de rugini,
încât cea Independentă, ce la Döbling o visai,
a-nceput să joace sârba, după cum cântă-un buhai,
ce din centrul Europei, de-acolo, de la Bruxelles,
mai săptămânal trimite nouă câte-un porumbel,
dară noi vedem că-i vultur, fiindcă el ne ia în gheare;
și Carpații ni-i ridică, luându-i el de cingătoare
și ne-amenință: ne-or pune peste uriașul val,
ce dinspre Atlantic zburdă, înspre Fondul Mondial;
că noi suntem mici și încă mai jucăm și-acum șotrunu';
că noi n-am mai fi pe listă, l-ajutoare și la ONU,
dar ne-or da ei, la la inflații, câte o pară sau două,
să nu mai ieșim în stradă; doar atunci când ninge, plouă,
c-apoi iarăși cu Covidul ne-or închide ei în case,
amintindu-ne că, ieri, stând la cozi, să ne luăm oase,
pe când, azi, în galantare, porcul grohăie din pustă,
iar bărbatul nu-i bărbat, fiindcă el poartă o fustă;
cum că tata, nu e tata, ci-o persoană, număr 1;
că un nenea Iuda poate taie-un om, chiar de-i Crăciunul!!
Astfel, mă întreb, Emine, și pe tine, Cuza-vodă,
de așa Independentă să mai scriu eu vreo odă,
ori plaivaz, după ureche să îmi pun și-apoi mă duc,
ca monah la Munte Athos sau, de nu, la balamuc,
că de-așa îndestulare și de traiul meu bogat,
mai mă simt, o dată-n viață, cel mai tare magistrat!

Primul Război Mondial (1914 — 1918)

De la Plevna și Vidin, de la cea Independentă,
nu trecu măcar un veac; sferele-i de influență,
Marile Puteri Centrale se gândiră să re'nceapă
cum zicea și Eminescu: „*Au cerut pământ și apă!*”
că li se părea prea mică lumea-n care se-nvârteau,
când în Africa cea neagră, multe colonii erau...
Astfel, Austro-Ungaria, și Germania, la fel,
zăngăniră arme multe sub același larg drapel,
încât Anglia și Franța, Rusia pe lângă ele,
se încinseră cu arme, fluturându-le drapele...
Necuratul coada-și vâra-n treizeci și trei de neamuri,
ca să le-ntârâte aprig și să spargă-a Țării geamuri;
între-n casă, peste tine și să-ți taie beregată...
O, nebună lume proastă, vrei să fii și mai bogată,
fără să gândești o clipă la cât sânge o să cure,
când atâtea neamuri încă hăcuiesc și-azi vreo pădure
de vieți, ci nu de piatră, având frați, părinți, copii?
Dar ce-i pasă celui gras?! Pentru el sunt jucării!
Știi ei intrigi cum să țese și de unde se comand,
cum asasină-n Serbii pe-acel prinț Franz Ferdinand,
de Austriei-Ungarii-i trebuia moștenitor,
însă-n Sarajevo,-un sârb, student fraged, un fecior,
plătit, poate, că fusese să-l ucidă pe cel spus,
neștiind că Europei, lumii, focul ar fi pus,
vâlvătăi or să cuprindă Europa de nimic,
dar și Asia, Africa și Oceanul Pacific;
că armatele germane, Belgii, Franțe-or ocupa;
și armate franc-engleze le-or opri doar la Marnă;
că muscalii, neutră gloată, în rubașcă și-n izmene,
că de-abiă îi opriră Lacur'le Mazuriene...
În Galiții, foc se-ntinse, că sârbi iuți, aprigi muscali,
frânseră, dintr-o izbire, și pe-austrieci, maghiari,

dar Puterile Centrale, nelăsându-se prejos,
puseră în grabă talpa pe Polonia, pe jos,
folosind și avioane, dar și toxicele gaze,
răsucind, tot răsucind ale lumii vechi macaze...
Italia intră-n luptă, mândrosul neam latin;
Hemingway, corespondentul, despre front scria din plin,
că „născu” „*Adio arme!*”, prozele-i așa frumoase,
cu-ambulante, asistente, taliențele mintoase...
Bulgaria vru și dânsa cu Puterile Centrale,
ca Serbiei să îi frângă și picioarele, și șale...
La Salonic, însă,-Antanta, nou front deschise-n Grecia;
la Verdunul de pe Semme, grea se dete bătălia...
Apoi, rușii-i alungară, cum arunci în vânt făina,
pe austro-magherime, din Galiții, Bucovina,
de prinseserăm noi curajul, după neutralitate,
primind de la cea Atlantă, asigurările toate
că-nchege-vor ei iar Statul, cum a fost sub Decebal,
promițând ei Bucovine, Basarabii și Ardeal
dar pe '16, Bucureștii-l ocupară-n grab' germanii,
iar în șaptespe, pe Siret, lângă Dunăre,-ai noștri anii
fură grei și de zăpadă înroșită rău de sânge
și de mamèle-n bordeie, care nu-ncetau a plânge...
Mărășești, Mărăști, Oituzul, cum la Troia,-n flăcări mari,
că țărani-oșteni de-ai noștri, muma-n subțirei ițari
și cu piepturile goale, din tranșee-au răsărit,
baioneta folosind-o, ca la stână, un cuțit,
ce se-nfipse-n cei germani, astfel puindu-i pe fugă,
de ziceai că însăși ciuma îi aleargă, să-i ajungă,
că se-opriră doar pe Oltu, în cel „*pas*”, numit Câineni,
unde și-azi, în cimitire, sunt și nemți, dar și olteni...

*

*

*

Tot în șaptespe și SUA, dar și China în Antantă;
Revoluția-n Octombrie,-n Rusia, fu așa de delirantă,

de căzu țarismul Romanovilor! O, ce blestem
cum mai rar ne-a fost-a nouă lucruri de-astea să vedem,
căci se stinse știrpea veche a acelei Maici Rusii,
încându-se în sânge sărăcoase gubernii...
Dar și SUA și cea Chină se-avântară în vâltoare,
de credeai că moartea neagră a cuprins pământ și mare,
nu pentru un an sau trei, ci de-acum până-n vecie;
carnea ne-om mânca pe brațe, de atâta sărăcie,
că nebună este lumea, de războaielele-ncepe,
neștiind decât cu sânge și cu lacrimi să se-adepe!
Zguduită fu Rusia-n lupte grele, fratricide;
și Austrii, și Ungarii, ca femeile gravide,
începură ca să nască revoluții, năpustind înspre Rusia
cu imperială fală, și cu ei, iar sărăcia...
Ba, Antanta chiar ajunse pe la mijloc de Balcani,
încât, speriați, bulgarii, fără arme, fără bani,
încetară bâzâitul, cerând ei capitulare,
iar Ungaria, Republic' Democrată, vru ea tare
ca să fie, de Austria deoparte, și de dânsa să se rupă;
până ieri, pe-aceeași mână și-au servit aceeași supă
Croația, Muntenegru, Slovenia, Bosnia,
hotărâră că-i mai bine, de or fi cu Serbia,
căci, înfrânți, austro-ungarii, pe un front italian,
ne surâse, Decembrie 1, optișpe fiind acel an,
„România dodoleață”, cum cea Dacie, odată,
ce Abaris, Burebista ne-o lăsară nouă, toată,
astfel încheie ea Primul din Războaie Mondiale,
dar la douăzeci, mai bine, curse altul mai la vale,
de te-ntrebi de lumea-i beată de rachiu și de putere,
de aleargă,-așa, besmetic, după bani, pământ, avere,
lăsând iar ca milioane, nouă, să rămână-n humă
și să fluture, pe-atâtea, năframe negre, de mumă,
și să vezi cum două sate milioane de răniți,
cerșesc fără de picioare, făr' de mâini, scrâșnind din dinți,

cum ne-a spus Alecsandri (-n Independență!), dar și Coșbuc,
de ai vrea s-o tai pe câmpuri, să ajungi la balamuc,
că-avioane, submarine, gaze toxice destule
au deschis, în lumea asta, sărăciei large hule,
încât cred că greu păcatul lui Cain, cel din vechime,
nu pot eu ca să îl prind nici în ritmuri, nici în rime,
dar o vorbă vreau a spune: Cine-ncepe o furtună,
își va pierde și-a lui viață și a neamului cunună!

**Binecredinciosul, Constantin Brîncuși
(1876-1957)**

Când privesc cum trec și anii – albe rochii de mirese;
că și astăzi lumea are tot aceleași interese,
eu te văd cum, spre Paris, ai pornit, ca spre Sibir,
un cățel având alături și cuțitul la chimir,
părând rău de-a ta Hobiță, de căsuța cea de bârne,
tu urmai cărarea vieții, ce de cer avea s-atârne,
că luminile- apusene le-auzeai cum iar te strigă,
fără, însă, a-ți trimite înainte o quadrigă...

Care om din lumea noastră ar fi străbătut pe jos,
ca s-ajungă pân' la Sena?! Poate numai blând Hristos,
când sub talpă luând El drumul, înspre Templu,-Ierusalim,
ca și tine era Dânsul: tot așa de anonim!
Și, intrând în a Luminii Candelă Europeană,
tu aveai în suflet, dară, a măicuții tale-icoană,
ce în colțul de năframă, îți purta ea ție dorul,
dar și lacrima, curgându-i, cum cișmeaua și izvorul...

Și, văzând în tine vlagă și, de Gorj, având polen,
ucenic de mănăstire i-ai fost lui Auguste Rodin,
el, care-a văzut în tine, curgând sânge de român,
nu de damă Mouline Rouge, care stă cu mâna-n sân,
dar crescând în a lui umbră, în al „Porților Infern”,
înțeles-ai c-a' lui umbre peste tine se aștern,
și atunci, ca o „Măiastră”, ori frumoasa „Pogany”,
ai luat taurul de coarne și „Cocoș” ai vrut să fii!...

„A sărutului tău poartă” și-a „ tăcerii tale Mese”
pasul înspre Târgu-Jiu, iată, prinse a purcese,

căci acolo, la Hobița, cea măsuță-n trei picioare,
te chema la „Cini de Taină”, ca să-ți deie demânzare,
precum doi milenii-n urmă, o făcuse și Iisus,
cu ai Săi,doișpe Apostoli: pâinea-o frânse, în apus...
Le spălase El picioare, învățându-i umili fie,
cum, pe Jiu, și astăzi este fraga, ori o păpădie...

Tot aici, pe Jii, -nălțat- ai nu Columna lui Traian,
ci Columna pentru morții ce-au căzut în acel an,
când pe șaișpe, astă Țară bău din ciubăr venin;
când General Dragalina,din Mehadia, vecin,
căzu, cum „copaci frumosu”, cu coroana revărsată
peste nația română; pentru mamă, pentru tată,
încât număr de module, ce se-nalță înspre cer,
asta- ’nseamnă: Război Prim – al morții atelier!

Însă „Pasărea în spațiu”, „Începutul lumii” este,
că a minții frământare-i din luminile celeste
și din stâlpii de pridvoare ai țaranului cuminte,
care ție, el îți dete a sculpturilor veșminte,
căci tu însuși, de acuma, ești „Măiastra” noastra-n lume,
zborul ei înspre Nirvana, să ne-arate, să ne-ndrume,
căci și zborul e tot suflet! Asta bine-ai înțeles!...
De aceea, eu, spre tine, zborurile mi-am ales!...

Al Doilea Război Mondial (1939 – 1945)

O, cum lumea cea nebună e ca țăpul când să-mpungă,
ba pe unul, ba pe altul, tot belit o să ajungă,
că ani, douăzeci, numai de la Cel Dintâi Război,
începu iarăși - Al doilea: avioane, tancuri noi,
ca și când le înviară morții și fiind așa de mulți,
voiau toți bocanci și cizme!... Cum să umble ei desculți?!
Însă-un lucru clar îmi este, după câte-acum pricep:
când se umple Țara bine, proștii iar război încep!
În cel an, o mie nouă sute treișnouă,
ea, Germania fascistă, încercă o haină nouă,
voind să ocupe lumea, să extermine popoare,
ca s-arate la oricine ce mașinărie are
și ce tare e în vână, și ce rasă este ea,
că-ncepe „*ciudat războiu*”, cu francezi dând de podea,
și cu Anglia, asemeni; apoi, chiar cu Danemarca,
Norvegia, Luxemburgul; Franțe-i sparseră-n fund barca;
ba, Italia,-ntr-o doagă, îi sări Franței în spate;
apoi, înspre-acele Africi începu ea a se-abate,
ocupând o mare parte și având acum și dune,
cel nisip și un loc sigur pentru sfântă-ngropăciune...
Iară biata Românie, izolată, fără sprijin,
în inimă, un piroi a primit, așa, din plin,
Bucovina cea de nord, Basarabia ne luară
cei muscali, care întruna doar la ele ei visară;
și cum parcă nu-i de-ajuns durerii să-i ducem trena,
mai pierdurăm nord-Ardealul, prin Diktatul din Viena,
încât ungurii-l luară, fără-a zice: „*Săru' mâna!*”
bucuroși că, de acum, au ei aur, dar și stâna,
unde vor juca Ceardașul păcurarii și măgarii
și palinca-n nas s-o puie, roșie ca gogoșarii...
În octombrie, patruzeci, fasciștii intrară-n Țară
și, ca-n Cel Dintâi Război, beregata-i sfâșiară;

Bucureștiul se supuse; Iugoslavia, la fel;
și Grecia, și Balcanii au rămas fără drapel...
În iunie, douășdoi, anul patruzeci și unu,
în „*Neagresiuni tratat*”, cu URSS, cu tunu'
tras-au nemții-n cel război numit „*Fulger*”, că ei, roată,
repezind spre muscălime, făr' de număr, o armată
de italieni, români, finlandezi, maghiari, slovaci
și-ndreptându-se spre Mosku, ar fi vrut le dea colaci...
La cel'lalt cap continental, chiar Japonie și Chină,
tot săpau ei la tranșee, băgând capu-n vizuină;
ba, se luură ei la trântă, pe Manciuria, se pare;
și-mbarcară otășime și pe fluvii, și pe mare,
că molima când se-ntinde, cine poate s-o oprească?!
Nu mai diavolul, când somnul îl învață cum să cască!
Așa nemții se-nșelără, chiar când să intre-n Maskva
„*Fugiți, băă! strigă el, Fritzul. Numa'-așe puteți scăpa!...*”
Cam pe-atunci și japonezii, Pearl Harbor atacă
făcând SUA ca să intre în război, întâia oară,
iar în patruzeci, noiembrie, rușii chiar la Stalingrad
au făcut din nemți să curgă sânge, cât să umpli-un iad
de dureri ce le făcură lor, mujicilor sărmani,
dându-i înapoi c-o sută, nu de zile, ci de ani...
Nordul Africii-l pierdură, talieni și arieni,
cum ți-ai pierde tu nevasta-n târgul de la Râureni...
Bătălii grele urmară și la Kvina, la Orel;
Caucazul cel de nord, Cotul Donului — măcel,
că nu mai văzuse lumea, de la Macedon încoace,
unde biet popor, românul, și-a găsit mormânt și zace
fără Cruce, lumânare, fără-o vorbă românească
la Crăciun și la-Nviere, mamele să îi zărească;
i-așteptau să vină, poate,-n cimitir, în sat, la noi,
nu în gurile de tunuri și-n explozii de război!...

*

*

*

Mai apoi, englezi și SUA debarcaseră în Italia,
că Italia le sparse nemților mai vechi vitralii,
căci luptaseră-mpreună, însă-cerură divorț,
încât înțelegi, de-acum , ce-i neprevăzutul sort;
Germania ocupă nordul, dar și centrul Cizmei chiar,
că Finlanda, speriată, armistițiu vru, amar!...
Franța, însă,-eliberarea o porni ea cu curaj
de mașinării germane le băgă toate-n garaj,
că veneau puhoi muscalii, Berlinul înconjurând,
cum la nemți nu le trecuse vreodată lor prin gând,
de-ajunseseră să mânce, din hârdău, la marmeladă,
cum ne-au spus ei, prizonierii, din picioare dând să cadă,
cât și cei care scăpară din camere de gazare,
ce pe trupul lor făcut-au fel de fel de încercare
medicală, ca să vadă trupul ăsta cât rezistă;
de-i natura cea divină, ori aceea, darwinistă;
că ne tragem din maimuța ce și-a pierdut dânsa coada,
de muscalii, la Berlin, năpustiră ger, zăpada
ce ardea cu flăcări cerul, care rău se mai crăpase,
de cădea din el, grămadă, numai morți și numai oase!...

*

* *

Astfel,-n maiu, patrușcinci, Germania este-nfrântă!
Nu e bine să te iei chiar cu taurul la trântă,
cum făcut-au japonezii, bombă-atomică primind,
Hiroshima, Nagasaki — flăcările-al lor colind!
Ca și cum n-ar fi de-ajuns și muscalul o atacă,
de ajunsse o ruină, o Japonie săracă,
de ai crede că-n vecie nu o mai scăpa de ea!
Ia, priviți-o, însă,-acuma! Ia vedeți-o, că e stea,
care vine, precum magii din acele Răsărituri,

din pagodele de lemn, de la noi s-au făcut schituri...
Și, văzând, în urmă, morții, cam 30 de milioane,
parcă-mi vine iar să strig; „*Scoală, Gheorghe! Scoală,-Ioane!*”
de vedeți voi Nurenbergul, cum îi judecă cei care
au pierit ei, milioane,-n camerele de gazare,
La Paris, în 47, s-a-ncheiat Tratat de pace,
da-ntre Rusia și nemți, nicidecum; poate c-or face,
după ce s-or lua la trântă, și-asta, pentru-a treia oară...
Doar tu, singură,-n mijloc, vei rămâne, dulce Țară!
De la Cel de Sus, tu milă o să ai de-acum'nainte!
Te întreabă și socoate: Lumea asta are minte?!

Colectivizarea

Se-ntorceau țăranii-acasă, după patru ani mai bine,
cu mantaua cea rusească; în picioare, vechi botine
și c-o haină din Mennheim, ruptă, ca la cerșetori,
37 kile-avându și o schijă în picior,
că veneau ei din Siberii de ger și prizonierat
și cu lacrima în sânge și cu dor pierdut în sat,
se-ntorseseră, bieții, la Stalingrad fiind eroi,
ca să-ajungă-n Karaganda sau Vorkuta, mai apoi,
și-au mâncat urzici și muguri din pădurile de tei
și, frecându-le în palme, au scăpat, cam puținei,
iar, la nemți, așa, de milă, cerșind ei prin cele sute,
puțin piure, văzând soarta, cum îi rupe și îi bate,
mai miloși erau mujicii, că le dădeau cartofi copti;
ba,-i lăsau pe sala casei, ca să doarmă-n alte nopți,
când, de foame, luau sub talpă drumul Maicii Mari Rusii,
nepăsându-le de moarte; morți erau, deși tot vii,
Alții, însă,-n nouă-armată, precum bătrâni povestescu,
înrolați de ruși, cu forța,-n „*Tudor cel Vladimirescu*”,
ori în „*Horia și Cloșca și-n Crișan*”, de astă dată,
tovarășii fiind cu muscalii, tot în noua asta-armată,
și cum noi ne împăcarăm cu ei-n august, douăștrei;
pe Mureș, tocmai la Oarba, se opriră; singurei
ca să lupte-n grele zile, cu cei nemți din cazemate;
dincolo de Mureș, rușii, îi păzeau, stându-le-n spate
bir nu dea ei cu fugiții, iar în față-aveau doar moarte!
Cum să ții de Valea Morții, clocotind?! Numai de toarte?!
Și-au murit acolo,-n Oarba, în trei zile, paispe mii
De ai noștri; niciun rus; numai ei rămas-au vii,
iar când cele cazemate au sărit, cu nemții,-n sus,
ceilalți nemți și cu maghiarii-n două săptămâni s-au dus,
de ajuns-au la Carei, și în Satu-Mare lupte
grele-au dat, că nemți, văzându, că zăgazele sunt rupte,
se porniră înspre Tatra, având-n ei o disperare
cum la Mărășești avură, că muscalii, ca o mare

ce revarsă-ntruna tancuri, avioane și katiușe,
ar fi vrut să se deschidă, largă,-n cer, măcar o ușă,
ca, intrând pe ea, să scape, la Berlin să nu ajungă,
însă se-nchinau degeaba, c-o făceau cu mâna stângă!

*

* *

Și-acești opincari români, urmașii lui „*Mălai cel Mare*”,
se-ntorceau, de-acum, acasă, cu umflatele picioare
și cu schije-n carnea câtă le mai rămăsese...
Biată Țară, rău de tine, când străinul soarta-ți țese!...
Spun bătrânii: din Germania veneau trenuri arhipline;
demontaseră ei, rușii, nu doar fabrici și uzine,
dar platformele-așa grele, duceau tancuri avioane,
mobilă, de cusut mașini, garderobe de cucoane,
cam tot pe ce poate pune mâna un cuceritor sărac;
pe-o batistă de mătase, ori brodată de bumbac...
Nu mai spun de ceasuri scumpe, cinci sau șase doar pe-o mână,
care în Rusia Maică s-au vândut pe-o vodcă bună;
ba și vacile germane le-au adus rușii pe tren;
zbierau în Sibiu, în gară, având fân doar în Eden!...

*

* *

Dar ai noștri, „*opincarii*”, întorcându-se acasă;
kilograme, 37, dacă nu chiar treizășșasă;
câinele din băătătură începu să dea din coadă,
bucuros, îi linse mâna, iară rudele, grămadă,
se-adunară ca la clacă, întrebări punând destule,
deși mațe ghiorăiau, fiind atât de nesătule,
că în brazdă rămăsese plugul, de atâția ani;
rămăseseră oi, capre și, prin sat, cîțiva plăvani,
iară sfânta sărăcie, în cerdac și în hodăi,
chirăia ca o nebună, în urechi cu zurgălăi...

O, tu, Țară făr' noroace, cu jungher la beregată,
foametea din patrușase, fu mai rea ca niciodată,
că pământul, un pogon, se vindea pe-un sac de boabe
de plângeau copii de foame-n fumul ce era-n cocioabe;
umplând burți de frunzi de fagu, de verzile bolbotine,
se uitau pe drum, la vale, văzând moartea dacă vine;
pe vreunul dintre-ai noștri, ce-a fost dat ca dispărut;
le-au albit de tot părinții; n-ar fi vrut să-i fi născuți!...
Și-așa, parcă, cum de-ajuns, n-au fost toate câte-au fost,
de au frânt orice speranță și al vieții noastre rost,
veni colectivizare din sovhozuri, din muscali,
ce-au adus-o de pe Volga, de dincolo de Urali,
că pământul vechii Dacii, fiind atâta de mănos,
mirosea a pâine caldă și a mir de la Hristos,
ce stătuse-aici, în Țară, ani aproape două mii,
sângele lăsând să-i curgă în cei maci, dar și în vii,
umbra lui așa lăsându-și până-acolo,-n Karaganda,
la Vorkuta și Mannheim, știind bine propaganda,
că muscalii voiau vinuri, aur mult, dar și bucate,
și uraniu, și petrol, uite-așa, pe săturate,
„*despăgubiri de război*”, cum ziceau pe sub mustăți;
de Tezaur, nicio vorbă: „*O mai fi, dar în...privăți!...*”

*

*

*

Și-așa ne-au luat pământul, o bucată cu bucată,
de-n istorie, știu bine nu mai fuse niciodată,
de-nfundară pușcăria toți cei care s-au opus;
la Periprava, Canal, chiar și preoți au ajuns,
și cei ce aveau cazane, o moară de măcinat,
la Pitești, Aiud și Gherla, și la Jilava-au intrat,
încât chiar și-nvățătorii dusu-s-au în urma lor,
să rămână neam de slugă, blându-acesta, drag popor!
Atârnară grapa-n prunii de pe margine de drum;

nu făcură focu-n case, ca să nu mai iasă fum,
ori bătură blăni în geamuri, cum făcut-au și ai mei,
ca, venind să se înscrie,-n CAP-uri, nefiind ei
să îi lase-n pace bună, iar pământ are-și cu vaci,
că doar ele-erău în jug, numai, la acești toți bieți săraci;
ajunseseră ei, rromii, cu grămada, activiști,
nepăsându-le de mama, nici de tata – ochii triști! –,
că i-a denunțat vecina, asta fiind a lor nașă,
că-și adapă vaca, noaptea, și că stau închiși în casă,
nevoind să se înscrie, deși fiu-so e-n liceu...
Mama, stând după perdele: „*Să vă vadă Dumnezeu!...*”

*

* *

Dar îl prinseră pe tata, că lucra el dulgherie,
la un om, făcând șindrila: „*A, tu practici meserie!*
Dacă-n CAP-n hârtie nu depui până deseară,
fiu-to, băăă, se duce dracu'! din liceu, curând el zboară!”
Și, de frică pentru mine, s-a înscris; n-avea de-ales!
Alții s-au ascuns în butii; din hambare i-au cules!
La oraș fugi țăranul, lăsând casa pustiită,
și-un bătrân, pe o vâlcea, să mai crească vreo vită,
căci porumbul, grâul, porcul, putine cu brânză, boi,
de la URSS – „*despăgubiri de război!*”,
că ajunse Țara, biata, cum, pe vremi, fanarioți,
de-ți venea să te arunci sub a trenurilor roți;
ba, unii ce, la Canal, anii grei îi îndurară,
când se-ntoarseră acasă, sub șură se spânzurară...
Tot ce fu în Țara asta, ori chiabur, ori om școlit,
n-au mai vrut, în veac, să vadă Soarele la Răsărit,
căci văzuseră, de-acuma, viața dulce din colhoz...
România se duse în mocirlă și-n moloz!...

România, azi

Și acuma, când vezi lumea, cum așează-un neam în pivă,
fiind dornic doar de aur, de pământ și de colivă,
te întrebi de are minte, ori de iarăși e bolundă,
când în gropile comune, morții, noaptea, vor s-ascundă,
fără să gândească-o clipă de ce e-n suflet de mamă!
care-n nesfârșite lacrimi, ele-i scaldă și îi cheamă
din Ucraine, ori din Rusii, Israel și din Gaza,
că, văzându-i tineri, Doamne, parcă ne apucă groaza,
că și eu tânăr am fost și mă simt și-acum de-al lor,
chiar de n-a intrat în luptă (și e bine!) – al meu popor,
că îți trebuie doar minte și credință-n Cel de Sus;
astfel, tu, având în tine doar pe Fiul, pe Iisus,
înțelege-ai că Iubire ne-a zis El s-avem în noi,
nu doar ură și mărire, și-aplecare spre război,
care nu e altceva, se pare, decât Fiara cea din Biblii,
și-n „*Apocalipsă*”, de-o citești, atunci vei ști,
că tot ce se scrie-acolo, chiar întocmai s-o-ntâmpla,
dar gândește, ia aminte, d ecer lipește-ți tâmpla!

*

*

*

Noi, acum, trăim în anii Covidului cel creat
în laboratoare,-Americi, Anglii, China (surogat!),
și-n Germania mintoasă, ce nu poate ea să uite
că, de două ori bătută, iarăși a ajuns în frunte;
iară poftă au, cam toate, să ia lumea asta-n coarne,
să o vânture,-o-nspăimânte, să o rupă, s-o răstoarne,
după cum li-e firea aspră, și războinică, aprigă,
mai apoi, pe lângă dânsa, iarăși pe-alții ea îi strigă,
dar ne spune Evanghelistul, cel Ioan, ce, azi, e-n Patmos,
că „*o mare ca de sticlă, foc va arde-așa setos*”,
cum n-a fost vreodată, decât la Sodoma și Gomora
și-alte cinci cetăți mai mici, ce-au încins și ele hora
cea din urmă,-ntr- „*o clipită*”, au pierit, cum n-ar fi fost!

De citești, nedând crezare, ești mai mult decât un prost,
ci supus celui ce, beznei, singur tu îi ești stăpân!
Te trezește, lume tâmpă! Stai cu mâinile în sân,
când vezi frații ce se-omoară; părinți, pruncii și-iucid;
soacrele-și omoară gineri; alții-n vană, în acid,
topesc trupul celui care i-a adus copil pe lume;
alții,-n bloc, de la etaje, zvârl logodnice, în glume...
În războaiele de-acuma, „lăcustele”, – acele drone,
de la turci, de la Iran, ori, de nu, autohtone,
le-a descris „Apocalipsa”, așa-zisă-a lui Ioan!
Ia citiți măcar aceasta! Nu vă costă niciun ban!...
Despre noi, însă, nu scrie mai nimic Arsenie Boca;
nu ne-a spus de Basarabii, de Hotin și de Soroca,
dar având darul vederii înainte să se-ntâmplesc,
ne a zis că totu-n jurul nostru se va umple
de jeratic și de flăcări mari, o pălălaie...
Doar atunci vom crede, poate, că nu e un foc de paie
ci de cum sfârși-va lumea, ori în cea mai mare parte;
doar poporul-acesta, sfântu’, o scăpa el de la moarte,
căci Bisericile, toate, temelii de lacrimi au,
cum pe vremea lui Ștefan-vodă și-a Viteazului erau;
ele, doar, ne-or fi scăparea cea de sânge și de neam,
când amurg, venind pe sate, ne va bate nouă-n geam
cu crenguț’ de lămâiță, ram în floare, mărdomnesc,
și ne-o zice, cum Iisus: „Între voi vreau să trăiesc!...”
Iar eu toate înșirându și de toate povestesc,
am să zic, cum Cuzei-vodă, la Döbling, spus-a-Eminescu:
„Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie,
Țara mea de glorie, Țara mea de dor:
brațele vânjoase, arma de tărie;
la trecutu-ți mare, mare viitor!...”

*

*

*

P.S.

Mulțumescu-vă, părinți, mata, Gheorghe și Mărie,
că mi-ați dat sămânța vieții și-un pogon de poezie
și zile – cireșe coapte, de la îngerul meu bun –,
dimineți, dar și amurguri, ca de fragă, de căpșun,
și copii, nepoți și soată și prietenii-mi, poeți,
să-mi mângâie neguri, ceață a acestei bătrâneți!
Iară Ție, Îți zic, Doamne, chiar aici, la încheiere:
*„Mulțumescu-Ți, Bun Părinte, că doar Tu mi-ai dat putere,
ca în neamu-acesta-l nostru, primul dintre toți să fiu,
ca și lacrima-i, și doina-n epopee să i-o scriu,
așa cum făcu Firdusi, acum o mie de ani,
de aduse, în Persia, chiar Grădina Ghetsimani,
iară nouă, – acestui neam, dă-ne, Doamne, înapoi,
Dacia cea de Aur, cu lumini curgând șuvoi,
și Scriptură cu leandri ce înfloare-n Mănăstiri,
mal de Argeș, Ane line, ce, zidite-n trandafiri,
vor citi de-acum-nainte hronicul acestui neam
și-or pricepe că nu fuse ca în sânul lui Avraam,
ci doar văile durerii și-ale luptelor din veac,
Valea Plângerii să fie la poporul geto-dac!*

*

* *

De-acum, pana-mi pun pe masă și în liniște aștept
și-i aud pe-ai mei; mă cheamă, să mă strângă iar la piept,
că se duse viața-mi toată, în lectură și la scris,
cum, în primăvară, seve se aburcă în cais,
iar acum vă las cu bine, pază să vă fie Cerul,
și semnez: Eu, George Voica, fiul lui Gheorghe, dulgherul!

Surpate,
08 dec. 2023

George Voica

De același autor:

1. **Dialog cu mestecenii:** *versuri*. Craiova: Editura *Scrisul Românesc*, 1982, 95 p.
2. **Universuman:** *povestiri și nuvele*. București: Editura *Eminescu*, 1984, 148 p.
3. **Pasăreanumităviață:** *roman*. Cluj-Napoca: Editura *Dacia*, 1985, 248 p.
4. **Întâmplărienașteptate:** *roman*. București: Editura *Eminescu*, 1986, 248 p.
5. **Elegii de dragoste:** *versuri*. Râmnicu-Vâlcea: *Editura Sfintei Episcopii a Râmnicului*, 1997, 128 p.
6. **Cei din Valea Otăsăului:** *povestiri*. Râmnicu-Vâlcea: *Editura Sfintei Episcopii a Râmnicului*, 1997, 122 p.
7. **Făt-Frumos și prieteniisăi:** *basmе*. Râmnicu-Vâlcea: *Editura Sfintei Episcopii a Râmnicului*, 1998, 54 p.
8. **Prizonierii infernului:** *roman-document*. 2 vol. Râmnicu-Vâlcea: Editura *Antim Ivireanul*, 1998, vol. 1: 224 p.; vol. 2: 204 p.
9. **Poeme de dragoste:** *versuri*. Râmnicu-Vâlcea: Editura *Papirus*, 1999, 104 p.
10. **Surpate-monografielirică.** Râmnicu-Vâlcea: Editura *Papirus*, 1999, 104 p.
11. **Psalmi din Casa de Rouă:** *versuri religioase*. Râmnicu-Vâlcea: Editura *Conphys*, 1999, 100 p.
12. **Maria – 100 de sonete.** Râmnicu-Vâlcea: Editura *Conphys*, 2000, 108 p.
13. **O.K. Harașol!**: *roman*. Râmnicu-Vâlcea: Editura *Conphys*, 2000, 108 p.
14. **Mama:** *roman*. Cluj-Napoca: Editura *Dacia*, 2001, 204 p.
15. **Mădusei pe deal cu murgul:** *antologie de folclor literar din Surpate*. Râmnicu-Vâlcea: Editura *Patrimoniul*, 2004, 346 p.
16. **Maranata (Domnulnostru vine):** *studiu științific*. Râmnicu-Vâlcea: Editura *Almarom*, 2004, 398 p.
17. **George Voica – Poet al metaforei:** *reperе bibliografice și antologie de autor*. Râmnicu-Vâlcea: Editura *Almarom*, 2005, 112 p.
18. **Faguri de rouă:** *versuri*. Râmnicu-Vâlcea: Editura *Conphys*, 2007, 114 p.

19. **Poem despre Râmnic:** *schituri și mănăstiri vâlcene*. Râmnicu-Vâlcea: Editura *Conphys*, 2008, 189 p.
20. **Epistolă către venețieni.** Râmnicu-Vâlcea: Editura *Conphys*, 2009, 197 p.
21. **Elegii în amurg:** *distihuri*. Râmnicu-Vâlcea: Editura *Conphys*, 2009, 119 p.
22. **1100 Aforisme.** Râmnicu-Vâlcea: Editura *Conphys*, 2009, 218 p.
23. **Tăblițele de la Tărtăria; Inelul de la Ezerovo; latina primară.** Râmnicu Vâlcea: Editura *Conphys*, 2010, 252 p.
24. **Se legănau mestecenii în vânt...; Icoane din Surpate:** *versuri*. Râmnicu Vâlcea: Editura *Conphys*, 2011, 154 p.
25. **Vânătorul de cerbi:** *versuri*. Turnu Severin: Editura *Lumina*, 2012, 225 p.
26. **Subiecte pentru doctorat:** *șarje balcanice*. Sibiu: Editura *Cenaclul de la Păltiniș*, 2012, 80 p.
27. **Eram mișto, cucoană, șucar!:** *versuri*. Râmnicu Vâlcea: Editura Fortuna, 2013, 100 p.
28. **Și-am trecut, lume, prin tine!:** *memorii*. Iași: Editura *Rotipo*, 2014, 670 p.
29. **Rădăcinile neamului românesc:** *lucrări istorice*. Iași: Editura *Rotipo*, 2015, 649 p.
30. **Rugă pentru neamul meu.** Iași: Editura *Rotipo*, 2016, 470 p.
31. **N-am să mai fiu tânăr niciodată.** Iași: Editura *Rotipo*, 2015, 108 p.
32. **Cancerul poate fi învins?!** (coautor: Dr. C-tin Ionițescu). Iași: Editura *Rotipo*, 2016, 292p.;
33. **Plante medicinale și leacuri din moși-strămoși** (coautori: Dr. C-tin Ionițescu și Prof. Daniela Ionițescu). Iași: Editura *Rotipo*, 2016, 300p.
34. **Venim din vâltoarea istoriei.** Iași: Editura *Rotipo*, 2017, 251p.
35. **Legănare de suflet, la Râmnic!** Iași: Editura *Rotipo*, 2017, 269p.
36. **Se-ntâmplă lucruri ciudate:** *povestiri despre daimoni și extraterestre*. Iași: Editura *Rotipo*, 2017, 321p.
37. **Les Prisonniers de l' Enfer— Roman-document —** . Iași: Editura *Rotipo*, 2017, 281 p. (în limba franceză).
38. **Elegii.** Iași: Editura *Rotipo*, 2018, 126 p.
39. **Istoria nu plânge niciodată!** Iași: Editura *Rotipo*, 2018, 376 p.

40. **Elegii Piranas.** Iași: Editura StudIS, 2019, 260 p.
41. **Parodii.** Băile Olănești: Editura *Mircea cel Bătrân*, 2019, 166 p.
42. **Tăblițele de plumb de la Sinaia.** Iași: Editura *Rotipo*, 2019, 613 p.
43. **Inima mea nu mai e fată mare.** Iași: Editura *Rotipo*, 2020, 207 p.
44. **Din Carpați până la Troia.** Slatina: Editura Hoffman, 2021, 407 p.
45. **Prizonierii infernului: roman-document**, Vol. I, Ediția a 2-a: Slatina: Editura Hoffman, 2021, 220 p.
46. **Prizonierii infernului: roman-document**, Vol. II, Ediția a 2-a: Slatina: Editura Hoffman, 2021, 220 p.
47. **Treziți-vă! – pamflete** –. Râmnicu Vâlcea: Editura *Proșcoala*, 2022, 112 p.
48. **Sonete de Shakespeare –versiune românească** de George Voica și George-Rareș Voica, Caracal: Editura Hoffman, 2022, 158p.
49. **Surpate – satul copilăriei mele** – . Râmnicu Vâlcea: Editura *Proșcoala*, 2022, 147 p.
50. **Oameni pe tot pământul.** Râmnicu Vâlcea: Editura *Proșcoala*, 2022, 188 p.
51. **Te naști doar pentru a-nvăța să mori!: versuri și lucrări istorice.** Craiova: Editura MJM, 2024, 360 p.

Cuprins

Predoslavie.....	3
Tăblițele de la Tartaria.....	8
Sesostris III, regele pelasgilor din Egipt, invadează Traco-Dacia în sec. XIX-XVIII, î.Hr.....	11
Zamolxe.....	15
Pithagoras vine la Sarmizegetusa, să-l ia la studii pe Zamolxe.....	19
Formarea Imperiului Dacic.....	35
Moartea lui Litovoi. Posada. Basarab I.....	51
Mircea cel Bătrân (1386 - 1418).....	59
Iancu de Hunedoara (? - 1456), fiul cneazului Voicu din Ardeal.....	63
Ștefan cel Mare (1457 — 1504).....	65
Neagoe Basarab și Mănăstirea Argeșului (1512 — 1521).....	75
Mihai Viteazul (1593 — 1601).....	79
Matei Basarab (1632 — 1654).....	87
Constantin Brâncoveanu (1688 — 1714).....	91
Biblia de la București (1688).....	96
Tudor Vladimirescu (1780 — 1821).....	100
Nicolae Bălcescu (1819 — 1852).....	105
Alexandru Ioan Cuza (1820 — 1873).....	109
Mihai Eminescu (1850 — 1889).....	113
Războiul de Independență (1877 — 1878).....	117
Primul Război Mondial (1914 — 1918).....	120
Constantin Brâncuși Binecredinciosul, (1876-1957).....	124
Al Doilea Război Mondial (1939 — 1945).....	126
Colectivizarea.....	130
România, azi.....	134
De același autor:.....	137

Autorul mulțumește sponsorilor:

- *Emanuela Oprea*, stareța Mănăstirii dintr-un Lemn
- Pr. Ionuț Rădulescu, Mănăstirea Frâncești, Vâlcea
- Arh. Domnița-Corina Rațiu, București
- Ing. dr. Mihai-Dragoș Constantinescu
- Ec. Gheorghe Sporiș